

IZ VSEBINE

O problemih delavcev na začasnem delu v tujini (str. 3)
O sedanjem položaju kmeta (stran 5)
O programu dela kmet. zemlj. skupnosti (str. 6)
Naši izseljenci med dvema ognjema (stran 7)
Upoštevajmo želje, prislusnimo potrebam (str. 8)

Trdnnejše sodelovanje sosednih občin

V ponedeljek, 22. januarja so se v Ptuj sestali člani političnih aktivov občin Maribor in Ptuj, prisostvovali pa so tudi Alojz Gojčič, sekretar MS ZKS, Franc Fistrovič, predsednik MS ZSS in Gorazd Mazej, predsednik MS SZDL za podravsko regijo.

Pogovarjali so se o gospodarskem sodelovanju obeh občin doslej in o možnostih, ki jih še nismo tako eni kot drugi izkoristili. Poleg gospodarskih organizacij, ki že sodelujejo je še nekaj takih, ki bi lahko pričela s tesnejšim sodelovanjem, pa naj gre za kovinsko ali živilsko predelovalno industrijo, za šolstvo ali infrastrukturo. Takšna oblika dogovarjanja naj bi bila vsaj dvakrat na leto z namenom, preveriti že izvedeno sodelovanje in se

dogovoriti za nadaljnje skupne akcije.

Največ pozornosti je v tem času nameniti agroživilstvu, pa naj gre za primarno kmetijsko proizvodnjo, predelavo ali preskrbo prebivalstva v regiji in izven nje. Doseči je potrebno skupni dogovor z delovnimi organizacijami na tem področju, opredeliti delitev dela, razvojne planše s skupnimi naložbami in dohodkovne odnose. Nič kaj spodbuden ni primer ptujske in mariborske mlekarne. Obe sta pred novo investicijo, pa se že leto dni ne moreta sporazumeti za lokacijo nove skupne mlekarne. V takšnih in podobnih primerih bi morali prav komunisti v delovnih okolišjih vzpodbuditi k hitri in učinkoviti akciji, saj vsak dan odlašanja pomeni podražitev investicije.

Da bi pospešili rešitev vseh vprašanj, bodo

imenovali posebno komisijo pri izvršnih svetih obeh občin, ta pa bo neposredno in intenzivno usklajevala planska izhodišča, predvsem o izrabi prostora. Poleg tega si bodo prizadevali za uresničitev sklepov o smernicah povezovanja agroživilskega kompleksa, ki so bili sprejeti na MS ZKS Maribor.

Poleg tega je treba posvetiti večjo pozornost povezovanju občin v okviru usmerjenega izobraževanja in infrastrukture. Zato bi morali prav v okviru srednjeročnega planiranja najti permanentno obliko sodelovanja povsod, kjer gre za širše interese obeh občin in regije kot celote. Ob tem pa ni pozabiti na nadaljnje povezovanje z ostalimi regijami.

N. D.

S POSVETA PREDSTAVNIKOV SINDIKATOV BRATSKIH OBČIN V VARAŽDINU

Občina Varaždin bo letos nosilec 18. tradicionalnih delavskih srečanj bratstva in prijateljstva — Varaždin '79, ki bodo potekala v znamenju 60. obletnice ZKJ, ZSJ in SKOJ. V ta men so se v Varaždinu sestali predsedniki občinskih svetov Zveze sindikatov Hrvatske in Slovenije občin Čakovec, Koprivnica, Krapina, Maribor, Ormož, Ptuj, Pregrada, Slovenska Bistrica in Varaždin. Na osnovi dosedanjih izkušenj so sprejeli smernice za delovni program sodelovanja v letu 1979. Zavzeli so se za kvalitetno in dosledno izvajanje skupno dogovorjenih nalog.

Na posvetu v Varaždinu so se dogovorili o novi organiziranosti organov za razvijanje

medrepubliškega sodelovanja. Ustanovljeni bodo naslednji novi organi:

- Odbor za gospodarsko sodelovanje in povezovanje združenega dela;
- Odbor za izmenjavo izkušenj s področja dela Zveze sindikatov;
- Odbor za razvijanje sodelovanja Zveze socialistične mladine;
- Odbor za razvijanje sodelovanja na področju kulture in umetnosti;
- Odbor za informativno izdajateljsko dejavnost in foto dokumentacijo;
- Odbor za organizacijo delavskih športnih iger in rekreacijo delavcev.

V vsakem od naštetih odborov bo iz vsake sodelujoče občine delal po en član. Odbori

bodo nosili nalog na svojih področjih dela in bodo k sodelovanju vključevali čim širši krog organizacij, društev in posameznikov. Delo odborov bo usklajeval koordinacijski odbor medrepubliških srečanj bratstva in prijateljstva, v katerem bodo iz vsake sodelujoče občine delali trije člani.

Z novo organizacijo organov medrepubliškega sodelovanja, katerega nosilec je Zveza sindikatov, želimo doseči novo kvaliteto, množičnost in še večje uspehe na vseh področjih dela in družbenopolitičnega delovanja, vsebinsko pa še bolj obogatiti bratstvo, prijateljstvo in enotnost med našimi narodi in narodnostmi v naši vsakodnevni praksi.

FB

FRANCE POPIT PONOVO V PTUJU

V torek, 23. januarja je bila v Ptuj razširjena seja komiteja CK ZK, ki so se je udeležili France Popit, predsednik CK ZKS, Lojze Briški, član predsedstva CK, Emil Rojc, izvršni sekretar predsedstva CK, Dušan Gačnik, strokovni sodelavec, Alojz Gojčič, sekretar MS ZK za Podravje in drugi gostje.

Torkov razgovor je veljal oceni dela in usposobljenosti ptujskih komunistov za uresničevanje stališč in nalog, sprejetih na kongresih, obenem pa je razprava nakazala aktivnosti v tem obdobju, ki jih morajo vsi člani ZK izpolnjevati s polno odgovornostjo.

Več o razširjeni seji komiteja OK ZKS Ptuj in obisku Franceta Popita bomo poročali v naši naslednji številki.

Gostje na razširjeni seji komiteja v delavskem domu Franca Krambergerja v Ptuj. Foto: zk

RAZGOVOR Z EMILOM ROJCEM, IZVRŠNIM SEKRETARJEM PREDSEDSTVA CK ZKS

„CELOVITE OCENE ŠE NIMAMO, SMO PA ZADOVOLJNI!“

V sredo, 17. in v četrtek, 18. januarja je bila v ptujski občini na obisku delovna skupina CK ZKS, ki so jo sestavljali Emil Rojc, izvršni sekretar pri predsedstvu CK ZKS, Dušan Gačnik in Zlato Vogrič, strokovna sodelavca, Jelka Firbas in Stanko Lepej, člana centralnega komiteja in člani ptujskega komiteja občinske organizacije komunistov ter člani komisij pri občinski organizaciji. Med dvodnevnim obiskom so obiskali temeljne organizacije združenega dela Kmetijstvo — delovna enota Osojnik, Gumarno, Delto in krajevno skupnost Cirkulane ter kmete — kooperante v tej krajevni skupnosti.

Pogovori v omenjenih okoljih so potekali o naslednjih temah: družbenoekonomski odnosi, dohodkovni odnosi med temeljnimi in delovno organizacijo, planiranje, kadrovska politika, nagajevanje po delu in zaključni računi. Ob koncu obiskov smo Emila Rojca povprašali o prvih vtisih. Odgovoril je takole:

„Že sami ste povedali, kaj je bila vsebina teh razgovorov na pobudo centralnega komiteja in z namenom, da bi ob čimbolj neposrednem delu s člani naše organizacije prišli do ugotovitev o tem, kolik je že v zavesti in v ravnanju, v znanju in v akciji naših komunistov uveljavljena nova vloga ZK, novi način delovanja, njeno odpiranje v samoupravne, delegatske in druge družbenopolitične strukture. Ta vpogled smo lahko dobili samo na ta način, da smo se osredotočili v razgovorih na ome-

njena vprašanja, saj so prav ta v središču današnje samoupravne preobrazbe naše družbe in v središču programov naših osnovnih organizacij.

Pri tem lahko že danes rečem, čeprav še nimamo izdelane analize, da se opazi določen napredek. Predvsem v tem, da ima večina naših osnovnih organizacij danes bolj jasno akcijsko usmeritev v svojih programih, da se naše osnovne organizacije zavedajo, da jo lahko uresničijo le v zavezništvu z vsemi delovnimi ljudmi, prek sindikata, zveze socialistične mladine in znotraj frontnega delovanja socialistične zveze. Ta odprtost je prav gotovo pomemben pogoj nadaljnje učinkovitosti uveljavljanja politike zveze komunistov. Torej ugotavljamo, da večina osnovnih organizacij ve, kaj je njihova vloga in kaj hočejo. Vendar pa smo ugotovili, da smo pri tem različno učinkoviti, da je tu v različnih sredinah različna doslednost, različna tudi odgovornost, ko gre za izpeljavo stališč in usmeritev zveze komunistov. Zato smo se na vseh teh razgovorih dogovorili, da naj bi v prihodnje še bolj uveljavili kot temeljni kriterij za oceno uspešnosti, učinkovitosti dela ZK prav to, koliko je ZK v posameznih konkretnih sredinah — naj bo v TOZD ali krajevni skupnosti, storila za ustvarjanje pogojev, da bi se res najširše strukture samoupravljalcev odgovorno vključevale v samoupravno odločanje, da bi bile prisotne ko gre za samoupravno planiranje in druge vidike družbenoekonomskih odnosov. Prav družbenoekonomski od-

nosi so najtrši oreh v večini TOZD, na relaciji povezav z DO, s skupnostjo skupnih služb, kjer smo odkrili zelo malo primerov prave svobodne menjave dela, kaže pa se tudi, da še nismo dovolj uveljavili celovito gledanje na združeno delo, katerega sestavni del je tudi krajevna skupnost. Opaziti je že določene

Emil Rojc

foto: zk

začetne pobude v smislu povezovanja pri programiranju med temeljno organizacijo in krajevno skupnostjo, programiranju ustvarjanja pogojev za življenje delavcev v krajevni skupnosti, vendar smo tudi tu še bolj ali manj na začetku.

Pred nami je akcija sprejemanja zaključnih računov. Že sami ste omenili, da dohodkovni odnosi ni-

so urejeni, da pri planiranju niso zajeti vsi delavci, da plane sprejemajo le z dvigom rok, v njegovo pripravo pa niso neposredno vključeni. Ali bo tudi sprejemanje zaključnih računov zgolj formalno, ali je opaziti kakšne kvalitetne premike?

„Moram reči, da smo z določenim prijetnim občutkom prislusnili razpravi v skoraj večini TOZD, ki smo jih obiskali. Predvsem v tem smislu, da letos komunisti ne namestijo samo formalno izvesti razpravo o zaključnih računih, da želijo dati razpravi vsebinske razsežnosti. Razprava bo zanje priložnost, da vzburi, animirajo celoten delovni kolektiv za razpravo o tem, kaj je bilo storjeno v vseh pogledih poslovne politike in samoupravnega razvoja in sploh uresničevanja razvojnega plana temeljne in delovne organizacije. Po drugi strani pa bodo obrnili svoj pogled tudi v prihodnost, sprejeli bodo določene popravke svojega dosedanjega obnašanja, sprejeli določene ukrepe za večjo varčnost, za morebitno reorganizacijo, za večjo delitev dela, specializacijo, spremembe novih dohodkovnih odnosov, za vključevanje večje storilnosti, znanja in znanosti. Tako mislim, da bo ta razprava dobila večje vsebinske razsežnosti in da lahko zremo v to akcijo z optimizmom, da bo, kot ste nakazali, z njo zveza komunistov prek sindikata, prek zborov delavcev resnično odprla kritično sočnanje celotnega kolektiva, s tem pa tudi svoje odgovornosti do gospodarjenja z družbenimi sredstvi.“

N. D.

Srebrni jubilej Aerokluba Ptuj

Pretekli petek so se člani aerokluba Ptuj zbrali na jubilejni skupščini. Pregledali so prehojeno pot, razvoj kluba, ki je od skromnih začetkov prerasel v enega najboljših in najuspešnejših klubov pri nas. V teh letih so v klubu vzgojili veliko dobrih motornih pilotov, jadralcev, padalcev in letalskih modelarjev, krepili zavest in tovarištvo ter

utrdili položaj kluba. Na dosežene uspehe v teh letih so lahko upravičeno ponosni. Vse doseženo pa je vzpodbuda in moralna obveza za uspešno delo tudi v prihodnje. Ob delovni skupščini so najzaslužnejšim posameznikom in organizacijam podelili klubska priznanja in pripravili razstavo priznanj, pohval in dosežkov.

I. kotar

Množica prejetih priznanj, pokalov in diplom, ki so jih razstavili v Narodnem domu, kjer je bil občni zbor

Foto: R

SLOVENSKA BISTRICA

Uspešneje v finalizacijo lesne proizvodnje

Bogato zaledje lesa, ki ga nudita Pohorje in Boč je bilo osnovno vodilo, da je predelovanje lesa v industrijske in druge namene postalo pomembna gospodarska panoga na območju občine Slovenska Bistrica. Predelava lesa za nadaljnjo proizvodnjo ali polizdelkov je v bistriški občini prisotna že vrsto desetletij. Komaj v zadnjem desetletju pa se je pričelo močnejše uveljavljati osvajanje finalizacije proizvodov iz lesa. Med proizvodi je trenutno na prvem mestu izdelovanje oken, vrat, palet, pohištvo in kartonske embalaže.

Iz skromnih obrtniških delavnic so se pričeli razvijati industrijski obrati, ki so zamenjavali zastarele oblike obdelave lesa s sodobnejšo tehnologijo. Tako danes v občini Slovenska Bistrica deluje pet večjih delovnih kolektivov. Med njimi so TOZD LIO Slovenska Bistrica, TOZD v Poljčanah, Sp. Polskavi in Oplotnici vključeni v OZD Lesno industrijskega podjetja LIP Slovenske Konjice, medtem ko deluje TOZD EMMI iz Slovenske Bistrice v okviru Lesnine Ljubljana. Skupno je tako v lesni industriji na območju občine zaposleno blizu 1000 občanov.

V obratih lesno industrijske proizvodnje se je obseg proizvodnje v občini, v devetih mesecih lanskega leta povečal, v primerjavi z enakim obdobjem leta 1977 kar za 16 odstotkov. Porast pa bi bil še večji, če se predelovalci lesa ne bi srečevali s pomanjkanjem surovin, predvsem lesa iglavcev.

Pomanjkanje surovin je bil tudi vzrok, da so v nekaterih delovnih organizacijah pričeli razmišljati o izpopolnjevanju proizvodnje. Neposredna bližina IMPOLA je privedla delovni kolektiv EMMI Slovenska Bistrica, da se je pričel usmerjati tudi na izdelovanje proizvodov iz aluminija. Preostali proizvajalci lesnih izdelkov pa so se odločili za specializacijo v proizvodnji. Tako v Poljčanah izdelujejo otroško pohištvo, v Zg. Polskavi in Oplotnici stavbno pohištvo, v Slovenski Bistrici pa med drugim tudi uspešno deluje oddelek kartonaže.

Viktor Horvat

Priprave na začetek gradnje nove pekarnice

V temeljni organizaciji Pekarne „Vinko Reš“ Ptuj pospešeno nadaljujejo s pripravami na gradnjo nove pekarnice. Kot so nam povedali je idejni projekt že izdelan, v izdelavi pa je glavni projekt in celotni načrti za vse vrste instalacij. Tečejo dogovori za gradnjo kotlovnice, ki bi se naj gradila za 6 odjemalcev in sicer za Gradis — TOZD Gradnje, Pekarno, Elektro Maribor, Obdravski zavod za živinorejo in veterinarstvo ter novo halo Gorenja. V razpravah okrog tega se bo potrebno dogovoriti za nosilca investicije.

Kljub nekaterim težavam v poslovnem letu 78, so v temeljni organizaciji uspešno zaključili poslovanje. Načrt so uresničili sto odstotno; presežki so ga le z 0,02 odstotka. Pri tem je potrebno poudariti, da je bil glavni obrat ob Rogozniški cesti dobr 2 meseca in pol v rekonstrukciji. V tem obdobju je bilo potrebno iz Maribora pripeljati 327.803 kg pekovskih izdelkov. Kljub temu pa so proizvedli 3.360.000 kg raznih vrst kruha, 600.000 kg raznega pekovskega peciva, 16.300 kg vinskega peciva in 140.900 kg slaščičarskega peciva.

Plan za tekoče leto pa bodo gradili na osnovi obstoječih pečnih zmogljivosti in porabljenih delovnih ur in z močno angažiranostjo delavcev za ustvaritev večjega dohodka ter s tem tudi za izboljšanje družbenoekonomskega položaja delavcev.

Po vseh zapletih pričakujejo v temeljni organizaciji, da bi z gradnjo pekarnice pričeli v letošnjem letu.

MG

OBISK V POSLOVNI ENOTI SUROVINE V PTUJU

Do 500 ton odpadnih surovin mesečno

Pred kratkim smo obiskali poslovno enoto mariborske Surovine v Ptuj, kjer je zaposlenih 17 delavcev. Od tega sta 2 voznika tovornih avtomobilov, trije uslužbenci so v upravi, ostalo pa so polkvalificirani in kvalificirani delavci z interno kvalifikacijo. Ker je bil v času našega obiska vodja poslovne enote Jakob Knez odsoten smo k razgovoru povabili Jožico Repec, namestnika vodja poslovne enote, ki nam je postregla z zanimivimi podatki.

Tako smo zvedeli, da odkupujejo vse odpadne materiale razen krp in stekla. Mesečno zberejo od 400 do 500 ton raznih odpadnih surovin, prodajo pa jih za okoli 1 milijon din mesečno, kar je za tako majhno število zaposlenih razmeroma veliko.

Pogodbeno redno odvažajo ves odpadni material iz vseh delovnih organizacij v ptujski občini, največ pa iz TGA Kidričevo, Agisa in KK Ptuj. Veliko odpadnih surovin pripeljejo privatniki sami, tudi kmetje. Zanimivo pa je, da trije posamezniki že nekaj let sami zbirajo odpadno železo in drugo kramo ter jo sami dovažajo v poslovno enoto Surovine v Ptuj. Za kilogram odpadnega železa odštejejo posameznikom od 60 par do 1,20 din, odvisno od kvalitete. Najdražje pa odkupujejo baker — po ceni od 16,50 do 21.- din. Odkupujejo tudi odpadno gumo, vendar je tega veliko manj.

Zbran odpadni material pogodbeno redno odvažajo ali odpremljajo. Največ v železarno

zahteven in zanimiv posel Jože Šegula — avtogenorezač, ki je v poslovni enoti Surovine Ptuj zaposlen sicer krajši čas. Sam je o svojem delu povedal:

„Da, rečem staro železo z avtogenim rezilnim aparatom. Različne velike in male oblike se znajdejo pred menoj, moja naloga pa je, da jih razrežem na manjše kose, da jih lahko potem sprejemo in pripravimo za transport.“

Torej opravljate tudi precej nevarno delo?

„Da, predvsem zaradi oči in obraza. Kljub zaščitnim sredstvom mi večkrat brizgne v obraz ali na telo tekoče železo. To ni prijetno, če želiš ali ne moraš uporabljati zaščitno masko in očala. Samo delo te k temu prisili.“

Kaj pa pogoji dela, kako ste zadovoljni z njimi?

Avtogenorezač Jože Šegula pri svojem vsakdanjem delu na prostem.

Foto: M. Ozmeč

Kaj vse ste že rezali?

„Uh, veliko je tega. Rezal sem že tudi lokomotive, v TGA Kidričevo pa elektrolitske peči, pa stare tovornjake in avtomobile. Zanimivo je, da najtežje rečem avtomobile, ki imajo sicer tanko pločevino. Zaradi laka in zaščitnih sredstev pa se hitro vnamejo.“

„Ne preveč. Stalno sem zunaj, prepuščen vremenskim razmeram, vetru, dežju, mrazu, pač nimamo pogojev da bi delali pod streho.“

Ste kdaj razmišljali, da bi v vaši poslovni enoti naredili streho nad skladiščem?

„Mi delavci že, ne vem pa, če so naši predpostavljali o tem že kdaj

resno razmišljali. Sicer pa sem tukaj zaposlen krajši čas, prej sem delal v Surovini v Mariboru na istem delovnem mestu, pa mi je bilo predač. Iz Juršinc sem doma, pomislite, kdaj sem moral vstati, da sem prišel na delo pravočasno.“

Pa ste sedaj v Ptuj zadovoljni?

„Se kar, bližje je že bližje, samo...“

Kaj ste hoteli reči?

„Ja, če pogledate na pogoje dela kot jih imamo, potem smo po mojem premalo plačani.“

Ste se o nagrajevanju po delu že kdaj pogovarjali na delavskem svetu?

„Že, tudi o višjih dohodkih, pa delavec niti ne pride tako do izraza, le obljubijo nam. Sicer pa smo o tem preslabo poučeni pa pač ne moremo veliko zahtevati.“

Kaj pa družbenopolitične organizacije vam kaj pomagajo pri uveljavljanju vaših zahtev?

„Saj se pogovarjajo z nami, predvsem predsednik sindikata, pa ne uspemo veliko.“

Če bi imeli kdaj možnost po novno izbirati med poklici, za kaj bi se odločili?

„Ne bi veliko razmišljal, že nekaj časa bi rad postal avtogenovarilec, bolj všeč mi je, čeprav bi opravljal obratno delo, kot sedaj.“

Gotovo bo Jože Šegula ob svojem delu nekoč le uspel prodati s svojimi željami, tako kot veliko drugih neposrednih proizvajalcev. Seveda pa mora pri tem imeti vso podporo družbenopolitičnih organizacij v kolektivu in ostalih zaposlenih. Navsezadnje težijo vsi k istemu cilju. K zboljšanju delovnih pogojev in doslednemu nagrajevanju po delu.

M. Ozmeč

NOVA ORGANIZIRANOST ZASEBNEGA OBRRTNIŠTVA

Novi obrtni zakon prinaša širše možnosti za uveljavljanje družbeno-ekonomskega položaja zasebnega obrtništva; določa pa tudi novo organiziranost zasebnega obrtništva. Po tem zakonu se morajo dosedanja združenja samostojnih obrtnikov preoblikovati v obrtna združenja, ustanovljena za določena območja.

Ptujski obrtniki so izvedli občni zbor združenja 17. januarja, za tem pa tudi ustanovno skupščino novega obrtnega združenja občine Ptuj. V skupščino so izvolili 40 članov, v izvršni odbor 11 članov in v nadzorni odbor 5 članov. Poleg tega so ustanovili še dve

sekciji in sicer: sekcijo avtoprevoznikov z okrog 90 člani in sekcijo gostincev z okrog 60 člani. Pod skupno streho se je tako zbralo okrog 400 obrtnikov ptujske občine; izven združenja pa je ostalo še 114 zasebnih obrtnikov, ki se ukvarjajo z obrtjo kot postransko dejavnostjo. Že sedaj pa razmišljajo, da bi na nekaterih območjih občine ustanovili tudi

rezerve za ustanovitev določenih manjkajočih uslužnostnih obrti.

Za predsednika obrtnega združenja občine Ptuj je bil izvoljen Stanko Kosi, dosedanjí predsednik združenja samostojnih obrtnikov občine Ptuj.

Med bodočimi nalogami odbora je najpomembnejše uresničevanje vsebine študije razvoja malega gospodarstva v ptujski občini, ki

Dobra udeležba obtnikov na ustanovni skupščini

foto: KOSI

posebne aktivne obrtnikov zaradi boljše in usklajene delovanja.

Na ustanovni skupščini so obrtniki sprejeli še statut združenja in se dogovorili za bodoče oblike delovanja. Glasno so razmišljali tudi o tistih obrtnikih, ki se z obrtjo ukvarjajo le kot postransko dejavnostjo. Prav tako bo potrebno zastaviti določene aktivnosti glede izboljšanja stanja uslužnostne obrti občini, saj podatki jasno kažejo, da le-ta upada iz leta v leto. Ravno pri omenjenih obrtnikih ostajajo

smo jo sprejeli že pred časom, medtem ko konkretnih aktivnosti za njeno uresničevanje v občini še ni. Obrtniki si tudi želijo boljše in plodnejše sodelovanje z upravnimi organi občine, družbeno-političnimi organizacijami in drugi dejavniki v občini.

Vloga in pomen novega obrtnega združenja sta znana, potrebna je le odločnejša akcija vseh, ki poleg neposrednih nosilcev, nosijo odgovornost za razvoj malega gospodarstva.

MG

Iz obiska v Agisovi TOZD Gumarna

Posebna delovna skupina CK ZKS je med svojim obiskom v ptujski občini obiskala tudi osnovno organizacijo ZK v TOZD Gumarna. Tam so se pogovarjali o družbenoekonomskih odnosih v tem delovnem okolju, o učinkovitosti in usposobljenosti članstva za delo, obravnavali so planiranje v TOZD in na nivoju DO, dohodkovne odnose, nagrajevanje ter akcije ob sprejemanju zaključnih računov.

Člani OO ZK so v razpravi ugotovili, da še vedno ni dojeta celovitost družbenega planiranja, kar se kaže predvsem v pristopu do nalog v zvezi s planiranjem. Dejali so, da sprejeti plan delovne organizacije predstavlja le seštevek planov TOZD, ki pa ne slonijo na osnovah, katere bi morali sprejeti pred oblikovanjem planov. Komu-

nisti so kritično ocenili svoje delo ob planiranju, saj so premalo vzpodbujali k enotni, utemeljeni vsebinski in široki razpravi v drugih družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Predlog plana so pripravile strokovne službe, razprava pa je potekala le v ožjih skupinah. To dejstvo je žal značilno za mnoge TOZD v naši in drugih občinah.

Kritično so ocenili tudi sprejeti plan, saj v njem ni opredeljenih prioriteten nalog in združevanje sredstev v smislu rasti delovne organizacije. To dokazuje prav primer TOZD Orodjarna, ki jo ostale proizvodne TOZD opredeljujejo le kot servis in ji plan zagotavlja zgolj sredstva za enostavno reprodukcijo. Sicer so se odločali tudi za skupna vlaganja, vendar le

za objekt družbene prehrane, skladišča in avtomatsko obdelavo podatkov. Tega pa ni zaslediti na področju stanovanjske politike in še kje.

Iz razprave je bilo razbrati, da laže najdejo soglasje in delitev dela ter skupnih osnov planov z organizacijami izven delovne organizacije, kot je to primer s kranjsko Savo, IMV iz Novega mesta in TAM.

Velja tudi ugotovitev, da so v DO Agis razmere ob sprejemanju planov v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela različne. Najslabše je v TOZD TAP, kjer je vpliv delavcev znatno manjši kot v ostalih TOZD. Problem je v velikem številu zaposlenih, kar 400 jih je, to pa otežuje dobro informiranost delavcev. Zato bo

najbrže potrebno čimprej pristopiti k samoupravnemu preoblikovanju TOZD TAP.

Tudi nagrajevanje po delu in rezultatih dela ni dosledno izpeljavno. Prvič so samoupravni sporazum o delitvi dohodka, čistega dohodka in sredstev za osebne dohodke sprejeli zgolj formalno. Zato so med letom samoupravni sporazum spreminjali in dopolnjevali, predvsem merila, pa vendar dela še niso zadovoljivo opravili. Še zmeraj prihaja do različnega vrednotenja enakih del in opravil v posameznih TOZD, premalo je normativnih izhodišč in preveč osebne ocenjevanja. Slednje pa ne temelji na oceni vloženega dela in rezultatov dela, temveč na oceni človeka.

Tudi za delovno skupnost skupnih služb normativi niso dosledno izdelani, uspešnost njihovega dela pa se meri po povprečni uspešnosti vseh TOZD, kar ni v skladu z nagrajevanjem po delu.

Na področju nagrajevanja po delu in rezultatih dela čakajo vse družbenopolitične organizacije, predvsem pa zvezo komunistov naloge, ki jih morajo čimprej uspešno opraviti.

Ko je bila beseda o akciji sprejemanja zaključnih računov so poudarili, da je centralni delavski svet na pobudo DPO, že sprejel plan aktivnosti. Dogovarjajo se za široko samoupravno obravnavo gradiv v kateri bosta aktivno, vendar predvsem usmerjevalno, delovala zveza komunistov in sindikat. Vsebinsko razprav bodo usmerili v oceno produktivnosti, uresničitev investicij in zagotavljanja družbenega standarda zaposlenih.

N. D.

Delovna skupina CK ZKS na obisku v Agisovi TOZD Gumarna.

Foto: ZK

ZANIMIVA NOVOST PTUJSKIH TOPLIC

V Ptuj je od nekdanj pogrešamo zabavne prireditve. Po raznih lokalnih sicer prirejajo raznovrstne bučne zabave, ki so zaradi gneče in pa „divje“ glasbe še nekako znosne za mladino, nikakor pa za generacije srednjih ali starejših let. V Ptujskih toplicah so zato začeli prirejati zanimive večerje ob glasbi. V začetku se sicer še ne morejo pohvaliti z velikim obiskom, saj vsaka noviteta zahteva določen čas, da se med ljudmi uveljavi.

Večerje ob glasbi prirejajo vsak petek in soboto, ter med prazniki od 18. do 22. ure. Gostom ponudijo specialitete njihove kuhinje, kot so na primer vražji zrezek, postrv na tržaški način, bržula na način Ptujskih toplic, domače klobase, pijani zrezek, kmečko pojedino, kremne rezine in prekmurske gibanice in še bi lahko naštevali. Na vašo željo vam prižgejo na mizi svečo kar prispeva k svečanemu in romantičnemu vzdušju. Vse skupaj popestri še glasbenik Erih Čeh iz Maribora, ki igra na orgle vse vrste lepih melodij od tistih, ki so jih poslušale naše babice, pa jih še vedno radi poslušamo, pa do najmodernejše glasbe našega časa, odvisno pač od želja obiskovalcev.

Ponuja se nam torej enkratna priložnost, da se ob koncu tedna in ob praznikih po prijetnem kopanju razvedrmo in poveselimo še na prijetni večerji. Na večerjo v Ptujске toplice pa lahko povabite tudi morebitne goste in zelo vam bodo hvaležni za prijeten večer, ki ga bodo tam preživeli.

JB

Samoupravna organiziranost zdravstvenega centra Ptuj

Z namenom, da bi čim bolj razčlenili postopek organiziranja Zdravstvenega centra Ptuj, so se v torek 16. januarja popoldne sestali na skupni seji člani konferenc osnovnih organizacij sindikata in izvršnih odborov OOS Bolnišnice dr. Jožeta Potrča s psihiatričnim oddelkom v Ormožu ter Združenega zdravstvenega doma Ptuj s TOZD Ormož. Enotno so ugotovili, da je naloga vseh družbenopolitičnih organizacij in organov čim hitreje in smotrnejše samoupravno organizirati Zdravstveni center Ptuj. Seveda je treba najprej podpisati samoupravni sporazum, kot so ga sprejeli na referendumu. Takoj za tem je treba formirati začasni delavski svet, ki bi naj bil sestavljen iz obeh dosedanjih centralnih delavskih svetov. Za predsednika skupnega delavskega sveta naj se izvoli predstavnik iz Združenega zdravstvenega

doma, njegov namestnik pa naj bo iz Bolnišnice.

Takoj na prvi seji skupnega delavskega sveta je treba imenovati vršilec dolžnosti vodilnih in vodstvenih organov Zdravstvenega centra Ptuj. Pred kratkim je že bil razširjen delovni posvet vseh družbenopolitičnih organizacij na katerem so razpravljali tudi o predlogih kadrovskega rešitve. Za vršilec dolžnosti so bili izoblikovani sledeči predlogi: za v. d. direktorja so predlagali dr. Mitja Mrgoleta, za v. d. pomočnika direktorja dr. Jožico Suhadolnikovo, za v. d. računovodja Ivana Rakovca, za v. d. vodja splošnega sektorja Marijo Strojnikovo, za v. d. vodja plansko analitskega sektorja Ljerk Papst ter za v. d. vodja skupnih služb Mirka Selinška.

Vse to pa so lečasne rešitve in kot so

povdarili sindikalni delavci je treba pri evidentiranju za direktorja Zdravstvenega centra Ptuj upoštevati dejstvo, da naj bo novi direktor politolog, komercialist ali pravnik, strokovno osebje potrebujejo drugje.

Franc Klemenčič, podpredsednik občinskega sveta Zveze sindikatov je podal še predlog organiziranosti sindikata v okviru Zdravstvenega centra Ptuj. V ta namen so ustanovili 5-članski iniciativni odbor, ki bo poskrbel za ustanovitev konference sindikata. Seveda pa je treba čim prej sklicati delovne sestanke in vseh dosedanjih sindikalnih organizacijah in se podrobneje dogovoriti o akciji. Kandidatno listo kandidatov za novo vodstvo sindikata pa bodo podali predstavniki družbenopolitičnih organizacij v okviru Zdravstvenega centra Ptuj.

— OM

ORMOŽ

V Ormožu je strokovnjakov še vedno premalo. S kadrovskimi problemi se takorekoč srečujejo vse temeljne organizacije združenega dela. Treba je povedati, da se iz leta v leto več mladih odloča za študij na višjih in visokih šolah. Kljub temu porastu pa v občini še niso v celoti analizirali potrebe po kadrih in štipendiranju le-teh. Zato so na konferenci občinske organizacije ZSMS Ormož sklenili, da organizirajo tako imenovano okroglo mizo o občinski štipendijski politiki. Okrogle mize se bi naj udeležili predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupnosti, študentje, dijaki in seveda predstavniki združenega dela.

Na konferenci, udeležba na njej je bila presenetljivo visoka, so mladi sprejeli še okvirni program

Kdaj okrogla miza o štipendiranju

dela za prihodnje obdobje. Največ besed so namenili povezovanju mladih s krajevno samoupravo in socialistično zvezo. Od besed k dejanjem pa bodo mladi prešli tedaj, ko se bodo zares povezovali s socialistično zvezo, krajevno samoupravo in v teh organih zavzeto delovali. Seveda bo treba najprej premagati naslednje ovire:

Zapiranje v okviru osnovne organizacije ali aktivna je nesmiselno, kajti na tak način ne bo pravih in konkretnih povezovanj s krajevnimi in občinskimi dejavniki. Aktiv mora postati sestavni del osnovne organizacije itd... Ko bodo premagali te ovire, bo tudi njihovo delo uspešnejše in imelo nek cilj. Mladi so na konferenci močno izpostavili problem forumskega in individualnega dela.

Osnovne organizacije in aktivni so se tako hote ali ne hote zapirali v svoje okvire in navzven niso pokazali dovoljnega interesa za reševanje problemov.

Da do teh problemov ne bi prihajalo, so člani predsedstva zadožili za delo osnovnih organizacij, da bodo tako postali koordinatorji in animatorji dela v OO ZSMS in aktivih. Tudi na ta način bodo odpravili nezaželeno forumsko ali z vrha diktirano delo ter s takšnim neposrednim delovanjem začeli z uveljavljanjem kolektivnega vodstva.

Poseben problem, star je že veliko let, je organiziranost mladih kmetovalcev. Tudi te bo treba v prihodnjem obdobju vključiti v mladinsko delo in jim nuditi vse oblike pomoči. Na drugi strani so

študentje, ki prav tako kot mladi kmetovalci predstavljajo poseben problem organiziranja in delovanja. Tudi te bi veljalo vključiti v mladinske organizacije, kjer bi s svojim znanjem lahko okrepili družbenopolitično delo v mladinskih vrstah.

Med konkretne naloge, poleg že naštetih, sodi še udeležba mladih na pohodu po poteh 14. divizije in obisk predstavnikov republiške konference ZSMS ter pogovori z njimi o delovanju mladinskih organizacij v TOZD in krajevni skupnosti. Mladi iz Ormoža se bodo v marcu udeležili še področnega kviza o kmetijstvu. Ta bo v Slovenski Bistrici.

Naloge je torej precej. Pred mladimi pa je najvažnejša: od besed in dogovarjanj k dejanjem! zk

V pripravi je ocena volitev

nih delegacij. Posebni seminarji bodo izvedeni tudi za krajevno samoupravo. Skupno bo za krajevne skupnosti na območju Ptuj organiziranih 7 seminarjev.

Ker smo v tem trenutku že na začetku priprav na izdelavo planov za naslednje srednjeročno obdobje 1981 — 1985, bo o pripravi teh planov potrebno spregovoriti na posebnem seminarju. Predvideva se, da bi ga organizirali v prvi polovici leta, najkasneje pa v mesecu septembru. Seveda so priprave na takšen seminar razporejene za mnoge podatke in značilnosti dosedanjega obdobja uresničevanja srednjeročnega razvojnega programa.

Prihodnje dni pa bo na obisku v

vseh krajevnih skupnostih posebna delovna skupina, ki bo zbirala podatke o materialnih in kadrovskih pogojih delovanja organov krajevnih samouprav, družbenopolitičnih organizacij in delegacij. Poleg tega naj omenimo, da bi v prihodnje, tako je bilo sklenjeno po dogovoru z izvršnim svetom, v vsaki krajevni skupnosti delal po en profesionalni delavec. Na teh sestankih bodo poleg članov delovne skupine sodelovali predstavniki krajevnih skupnosti, tajniki organov krajevnih samouprav, vodje krajevnih uradov, predstavniki društev in drugi.

Poleg tega so se predsedniki in sekretarji krajevnih konferenc

socialistične zveze seznanili z informacijo o načrtih krajevne skupnosti Kumrovec, ki želi v Kumrovcu zgraditi dom krajevnih skupnosti Jugoslavije in v zvezi s tem poziva krajevne skupnosti, da bi sodelovale pri financiranju gradnje tega doma.

V krajevnih skupnostih bo potrebno tako kot v organizacijah združenega dela, ki pripravljajo temeljite analize zaključnih računov, skrbno analizirati vse vire zbiranja sredstev in tudi njih porabo. Ob tem pa tudi podrobno obrazložitev in oceno dosedanjega uresničevanja družbenega plana, s poudarkom na realizaciji letnega plana posameznih skupnosti, je bilo poudarjeno v zaključnem delu posveta. MG

STALIŠČA MEDOBCINSKEGA SVETA ZKS MARIBOR

O problemih delavcev na začasnem delu v tujini

O družbeno-ekonomski problematiki delavcev na začasnem delu v tujini je medobčinski svet ZKS Maribor razpravljal na 6. razširjeni seji. Na podlagi poročil komisij pri komitejih OK ZKS in razprave na seji, zlasti povzetka

sekretarja, je posebna delovna skupina pripravila predlog zaključkov oz. stališč, ki jih je medobčinski svet ZKS Maribor potrdil na včerajšnji seji (24. januarja 1979). Navajamo kratek povzetek teh stališč:

Ugotavljajo, da je potrebno pri občinskih konferencah SZDL ustanoviti koordinacijske odbore. V njih naj aktivno sodelujejo vse družbenopolitične organizacije: ZKS, SZDL, ZSS, ZSMS, ZVB NOV in drugi iz sestave SZDL (društva, zasebni obrtniki itd.) z operativno politično usmerjalno nalogo. To bi naj občinske konference SZDL opravile že do konca tega meseca, prav tako so predlagali, da se enaka komisija oblikuje tudi pri MS SZDL Maribor.

Priporočajo skupščinam občin, da uresničijo stališča skupščine SRS in pri izvršnih svetih ustanovijo strokovno komisijo, ki bi spremljala problematiko začasnega zaposlenih delavcev v tujini. Komisijo bi naj vodil član izvršnega sveta, imela pa bi naj povezovalno nalogo med SIS, gradbeništvom, komunalnimi dejavnostmi, obrtjo itd. ter koordinacijo pri planski usmeritvi programov dela. Nosilec te naloge naj bodo občinski izvršni sveti, opraviti pa je treba do konca februarja, del nalog pa je treba prenesti na krajevne skupnosti.

Komisijam pri izvršnih svetih skupščin občin so posebej priporočili, da bi morale zbrati podatke: starostno strukturo delavcev na začasnem delu v tujini, spol, kvalifikacijsko strukturo, pridobljeno znanje, čas, prebit na delu v tujini in predvidena vrnitev v domovino. Te podatke bi naj zbrala do konca letošnjega leta regionalna skupnost za zaposlovanje.

Posebej je treba obdelati ekonomski položaj delavcev na začasnem delu v tujini in možnosti za zaposlitev doma, to pomeni: pripraviti načrt razvoja drobne gospodarstva, obrtne delavnice, prevoznništvo, taksi služba, servisne delavnice itd. Nosilec te naloge bi naj bila strokovna komisija pri izvršnem svetu občine v sodelovanju z medobčinskim odborom Gospodarske zbornice.

Povezano s tem bi bilo treba

SKLAD ZA DOPOLNILNO IZOBRAŽEVANJE DELAVCEV ZAPOSLENIH PRI ZASEBNIH DELODAJALCIH

Bogat program izobraževanja

Pri skladu za dopolnilno izobraževanje delavcev zaključujejo s pripravami na skupščino, ki bo predvidoma 5. februarja. Na tej skupščini želijo širše analizirati delo sklada v zadnjem obdobju. Kljub določenim uspehom, ki so bili prisotni pri delu sklada tekom leta, pa ni mogoče najboljšo oceniti odzivnost delavcev za razne oblike izobraževanja.

Sklad je pripravil tudi posebno anketo, s katero je želel zbrati podatke o kvalifikacijski strukturi zaposlenih pri zasebnih delodajalcih. Podatki, ki so v tem trenutku na voljo, kažejo na izredno slabo strukturo. Odziv na anketo je bil pod pričakovanji, saj je odgovor poslalo od 400 anketirancev le nekaj nad 20 anketirancev. Po tem lahko sklepamo, da je med temi delavci izredno malo zanimanja za razne oblike izobraževanja. Pri skladu pa so se ne glede na to odločili, da tudi v letošnjem letu organizirajo vrsto izobraževalnih predavanj, seminarjev in drugih oblik izobraževanja.

Na skupščini bodo poskušali tudi podrobneje opredeliti vzroke za premajhno vključevanje delavcev zaposlenih pri zasebnih delodajalcih v razne oblike izobraževanja. Poleg tega pa bodo svoj program tudi finančno ovrednotili. MG

DELOVNI SESTANKI OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA IN SINDIKALNIH KONFERENC

Napotki za bodoče delo

V vseh osnovnih organizacijah sindikata že tečejo priprave na delovne sestanke osnovnih organizacij, na katerih bodo člani sindikata ocenili sindikalno aktivnost v preteklem letu in sprejeli osnovne delovne naloge. Občinski svet ZS Ptuj je s potekom in vsebino delovnega sestanka ter z drugimi nalogami, ki jih morajo osnovne organizacije opraviti na delovnih sestankih, le-te seznanil tudi na rednem mesečnem posvetu predsednikov osnovnih organizacij sindikata in sindikalnih konferenc.

Po programu naj bi bili delovni sestanki osnovnih organizacij zaključeni do 20. februarja, v sindikalnih konferencah pa do 15. marca. Prav tako se priporoča, da bi delovne sestanke osnovnih organizacij sindikata združili z razpravami o zaključnih računih za preteklo leto. Za pripravo in izvedbo delovnih sestankov pa so zadolženi izvršni odbori osnovnih organizacij. V poročilih o sindikalni aktivnosti pa mora ustrezno mesto najti poročilo o uresničevanju načel delitve po delu ter prizadevanj za stabilizacijo gospodarstva.

Na posvetu predsednikov osnovnih organizacij sindikata in sindikalnih konferenc pa so govorili tudi o osnovnih nalogah sindikata v razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in političnega sistema socialističnega samoupravljanja in v povezavi s tem o zaključnih območnem seminarju sindikalnih delavcev, ki je bil od 11. do 13. januarja v Moravcih. Poleg tega pa še o nalogah sindikata v pripravi in sami izvedbi razprav o zaključnih računih za leto 1978. MG

KARL ŽMAVC, KOMANDANT KOZJANSKEGA ODREDA

Spomini ob prihodu 14. divizije na Štajersko

V februarskih dnevih bomo zabeležili 35. jubilej prihoda 14. divizije na Štajersko. Ob tej priložnosti se bomo s spominskimi slovesnostmi spomnili junških dejanj borcev v viharjem letu 1944.

Borci Kozjanske čete, med njimi Karl Žmavc, so za prihod 14. divizije na Štajersko izvedli okrog 1. februarja 1944. Takrat so tudi dobili nalogo, da pripravijo vse potrebno za prehod divizije čez Sotlo. Borci se je v tistih dneh polotilo silno vznemirjenje in navdušenje. Kot pravi Karl Žmavc so bili prepričani, da bodo s pomočjo borcev 14. divizije postopoma uničili vse sovražne postojanke, ki so bile goste posejane in da bodo razširili svobodno ozemlje na Kozjanskem, potem na Štajerskem in da se končno približuje težko pričakovana svoboda.

Kozjanska četa je v popolnosti uresničila vse naloge in drugo za prihod divizije in ji priskrbelo ostale podatke, ki so ji s pridom služili med borbo na Kozjanskem.

Stanje na bojišču je bilo takrat izredno težko. Zato je bil prihod 14. divizije še toliko bolj pričakovani. V noči med 6. in 7. februarjem 1944 je divizija pri Sedlarjevem prekorčilu Sotlo. Borci Kozjanske čete so slišali prve strele že okrog 10. ure zvečer; kajti borci divizije so se brž po prihodu čez Sotlo srečali z nemško patruljo. Ze ob prvem spopadu so borci povzročili Nemcem izgube in jih pognali v beg.

Zvezo z borci 14. divizije so borci Kozjanske čete dobili že naslednji dan; najprej z borci 13. Bračičeve brigade. Navdušenje ob prihodu 14. divizije je bilo nepopisno, ne samo med borci, temveč tudi med okoljskim prebivalstvom. Okrepljene partizanske sile na Kozjanskem so v naslednjih dneh pospešeno rušile sovražne moči na tem ozemlju. Padle so močne nemške utrdbe Kozje, Pilštajn, Zagorje in druge obrobne postojanke. V noči od 9. na 10. februar je

14. divizija napadla že rudnik Senovo in žandarmerijo v Senovem. Takrat je bil Karl Žmavc z vodom v zasedi proti Podsedri. Topla mesečna noč je osvetlila fronto.

Po tem napadu so Nemci pričeli s koncentracijo svojih sil z namenom, da obkolijo 14. divizijo na Kozjanskem in jo uničijo. Spopadi z Nemci so se vrstili vsakodnevno. Divji in srditi boji so trajali vse do odhoda 14. divizije skozi Kozjansko proti Savinjskemu.

Borci Kozjanske čete so takrat pomagali 14. diviziji pri nadaljevanju njene poti proti Savinjskemu in Pohorju.

Borci so takrat prevzeli težko nalogo, saj je 14. divizija pustila na Kozjanskem 16 težkih ranjencev, ki jih je bilo potrebno v najkrajšem času premestiti v skrite bolnišnice. Prenos ranjencev v bolnišnice je bil izredno težak. Globok sneg je ovrnil borce, poleg tega pa še stalni pritiski sovražniških patrulj in česte zasede. Kljub temu so borci Kozjanske čete naloge v celoti izvršili; ozdraveli borci so se pozneje vključili v odred.

Nemški pritisk se je po odhodu 14. divizije krepil iz dneva v dan, ker so Nemci stili, da so borci zapustili ranjence. Kozjanski borci so bili v tistih dneh v nenehnem premikanju in v stalni borbeni pripravljenosti ter v stalnem boju s sovražnikom. Obroč sovražnika je kljub moči klonil.

Nastopila je pomlad. Izkušnje številnih borb, nove borbene moči so pripomogle k temu, da je Kozjanska četa hitreje napredovala; formal se je bataljon in končno odred. Prihod 14. divizije na Štajersko je pospešil razvoj narodnoosvobodilne borbe na Kozjanskem in tudi Štajerskem kot celoti.

Borbeno izročilo borcev 14. divizije je močno obogatilo narodno zgodovino in je svetel zgled mladim rodovom.

Pripravi: MG

tujini. Nosilec te naloge naj bodo občinski sveti Zveze sindikatov.

Nadalje so v stališčih ugotovili, da so vračajoči se delavci obremenjeni s privatno-lastniško miselnostjo, zato bo potrebno storiti korak naprej, da bo tudi malo gospodarstvo, ki ga nudimo vračajočim delavcem, dobilo samoupravno socialistično vsebino. Gre za pogodbeno organizacije združenega dela, zadrage itd. Nosilec te naloge bodo sindikati in druge družbenopolitične organizacije.

Posebno vprašanje je področje izobraževanja, saj gre predvsem za vzgojo v domovinskem duhu. Tu se bo morala bolj angažirati skupnost za vzgojo in izobraževanje. Skupnosti otroškega starstva pa bi morale bolj razmišljati o predšolski vzgoji otrok naših delavcev v tujini, interesna skupnost za kulturo bi morala planirati sodelovanje z našimi delavci v tujini, enako skupnost za telesno kulturo. Vse te naloge bi morale biti zajete že v programih dela SIS za letošnje leto.

Sodelovanje s klubi in društvi naših delavcev na začasnem delu v tujini, ki morajo postati jedra vzgoje in izobraževanja. To sodelovanje bi morali okrepiti na vseh področjih in mora postati sestavni del načrtnega vračanja delavcev iz tujine. Skratka, poiskati je treba ustrezne oblike za razgovore z delavci na začasnem delu v tujini. Pri njihovem obveščanju imajo posebno vlogo tudi naša javna občila, čeprav to v stališčih ni posebej omenjeno.

Za konec velja poudariti, da je tako poročilo kot razprava na seji medobčinskega sveta ZKS Maribor pokazala, da morajo komunisti aktivno delovati v koordinacijskih odborih pri občinskih konferencah SZDL in vsestransko pomagati pri reševanju zapletenih družbenopolitičnih vprašanj in dilem v zvezi z našimi delavci na začasnem delu v tujini. FF

GLASOVI IZ DELEGATSKE BAZE

Človeka nehote prizadene

V bolniški sem. Človek bi bil mnogo raje zdrav, opravljal dela in naloge v svoji delovni organizaciji, kot pa, da mora biti doma, se zdraviti in čakati, če se zdravje resnično zboljšuje, da bo lahko spet šel redno na delo. Povrh tega pa me je ob novem letu prizadelo še nekaj, kar je tudi vzrok za to pismo.

Namesto osebnega dohodka dobivam nadomestilo od socialnega zavarovanja. Pismonoša mi prinese nakazilo, kjer poleg naslova dobesedno piše: „nakazilo za izplačilo nadomestila za OD, potni stroški, pogrebina, posmrtnina“. Ker nobeno od navedenih besedil ni bilo prečrtano ali podčrtano, praktično nisem vedela za kaj mi nakazujejo denar.

Čeprav me je to močno prizadelo, kaj če se mi zdravje ne popravi in bo pismonoša kdaj resnično takole prinesel „pogrebino“ ali „posmrtnino“. Nikar se temu čuditi, bolan človek je mnogo bolj občutljiv. Šla sem vprašat na socialno, pa so mi rekli, da vsi navedeni izdatki gredo iz enotnega računa, zato tudi tako besedilo, uslužbenci pa nimajo časa, da bi prečrtali ali podčrtali.

Z mojem sva najprej mislila, da bi iz tega napravila kritiko v obliki šale, vendar je to lahko „črni humor“, ki ga marsikateri ne bi razumel. Zato sem se raje odločila za to pismo z željo in zahtevo, da se na socialnem potrdijo in mi v bodoče točno označijo svrhu nakazila.

Poleg tega pa še kljub temu malo šale...

brčr

Glejte, spet pogrebina, najbrž za živega in zdravega moža...

KRAJEVNA SKUPNOST TURNISCE

V očeh jeznega krajana

Turniščani smo ustanovili samostojno krajevno skupnost. Polni upov čakamo, da se naš predmetni kraj lepo in sodobno razvije. Če bo šlo tako naprej, pa še dolgo ta kraj ne bo imel pogojev za predmestje. Prav gotovo ne z eno mini samopostrežnico, s trgovino kmetijske zadruge, z dvema bifejema in gostilno, ki tega naslova ne zasluži.

Zraven nekaj drugih malenkosti premoremo tudi avtobusno postajališče, mimo katerega pa avtobusi Certusa pridno in hitro vozijo. Mi prezeblj potniki čakamo in gledamo, kdaj se nas bo kateri šofer prenatrpanega avtobusa usmilil in nas pobral, to se dogaja dnevno v zgodnjih jutranjih urah. V delovnih organizacijah se to lepo pozna, saj smo Turniščani obvezno med zamudniki. „Pa tako blizu mesta smo doma.“ Nisem jaz edini, ki se pritožujem čez ta stalni problem, ki se veča z naraščanjem prebivalstva.

Tudi z električno energijo imamo težave. Ob času obremenitve svetijo naše žarnice kot nekoč petrolejke. O kuhanju na elektriko pa boljše, da ne govorim, prav tako ne o spremljanju TV programa.

Mislím, da bi morala biti v tako gosto naseljenem kraju ena sodobna gostilna, kjer bi bilo možno dobiti topli obrok. Tako pa niti sendviča ne dobij v vseh treh lokalih. Vsi ti lokalni skrbijo za nekaj tistih vinskih bratcev in slučajnih gostov. Če pa se tod ustavi turist, odide ponavadi s kislim obrazom namesto z vsaj kislo juho v želodcu. Prepričan sem, da bi bilo bolj donosno poskrbeti za hrano delovnim ljudem, ki morajo še po končanem delovniku skrbeti za kosilo, ki je potem marsikje, kar večerja obenem. Mislím, da si bi naš občan zaslužil, da bi, ko bi to želel, lahko sedel za lepo pogrnjeno mizo.

Sedaj, ko si prizadevamo in gradimo obrate na podeželju, zlasti v Halozah, res ne bi smeli dopustiti, da predmestja Ptuj tako močno zaostajajo. Naši otroci morajo daleč pešati v šolo, ali pa se prerivati na prepolnih avtobusih. Otroški vrtec je za nas preoddaljen in za tiste, ki nimamo avtomobilov nedostopen. Niti en avtobus ne vozi okrog Roka, kamor smo postavili tako težko pričakovan vrtec.

Nekatere naše ulice so še vedno blatne in neprehodne, na že asfaltnih ulicah pa nihče ne skrbi za popravilo nastalih lukenj, ki jih navadno puščajo za seboj „vestni“ graditelji hiš. Prepričan sem, da bi lahko priznali tema dvema metroma asfalta v širino in prebili cev za vodovod ali elektriko pod cesto in tako se izognili tej prometni nevarnosti. Ko smo že pri ulicah, ki so pozimi pod večnim ledom in snegom, bi bilo dobro vedeti, kako rešiti ta problem, ki to zimo marsikomu pomaga do znižanega dopusta.

Dobro bi bilo, da bi imela krajevna skupnost sedež v kraju samem in da bi bila dana možnost krajanom večkrat povprašati delegate, kako je s tem vsem in kako se uresničuje izvrševanje programa, ki bi se naj financiral s samopriskvkom. Koristno bi bilo, da bi se delegati zayezeli za postavitev medkrajevne poštno-telefonske govorilnice in tako povežali Turnišče s svetom. Ne vem zakaj imamo čakalnico na železniški postaji, ko pa je vedno zaklenjena in morajo prezeblj potniki telovaditi pred njo, da se ogrejejo pri čakanju na vlake.

Tudi avtobusno postajališče je odprtega tipa in je potnik izpostavljen vsem vremenskim neprilikam in ob odjugh je še deležen brezplačne prhe od mimo drvečih jeklenih konjičkov. Mnogokrat slišimo kritizirati občane na nepravih mestih, končno pa saj ni dosti možnosti, za zbor občanov nas mnogo ni obveščenih. Predlagam, da bi kdo le več storil za obveščanje po radiu in po časniku. Kar se pa raznašanja vabil tiče, bi jih naj raznašali zato sposobni in zanesljivi.

Se mnogo je drobnih problemov o katerih sedaj ne bi pisal, ker so itak vidni. Ne preziram tudi uspehov in bom tudi o teh napisal še kaj, ko se bo to izplačalo. Marsikaj bo še treba storiti in s skupnimi močmi ter besedo na pravem mestu bomo postavili naš kraj na stopnjo, ki mu pripada.

JoŠ

SPREJET PLAN RAZVOJA POŽARNEGA VARSTVA ZA LETO 1979

POUDAREK OPERATIVNEMU DELU

Na predlog izvršilnega odbora Požarne skupnosti občine Ptuj je bila v torek, 16. januarja ponovno sklicana sedma redna skupščina obeh zborov Požarne skupnosti občine Ptuj. V prostorih novega doma gasilcev se je tokrat zbralo dovolj delegatov, predvsem uporabnikov, ki imajo zagotovljenih kar 75 delegatskih mest.

S pripombami in dopolnili so najprej sprejeli poslovnik o delu skupščine požarne skupnosti, za tem so pregledali uspešnost finančnega poslovanja v enajstih mesecih lanskega leta ter sprejeli informacijo o zaključku gradnje doma gasilcev, ki je veljal 16.955.390.- din.

Najpomembnejša točka dnevnega reda pa je bila gotovo potrditev predloga plana razvoja požarnega varstva v občini Ptuj za leto 1979. Ta plan temelji na osnovi srednjeročnega programa požarnega varstva za obdobje 1976-1980, pripravili sta ga požarna skupnost občine Ptuj skupaj z občinsko gasilsko zvezo. Sam plan je razdeljen na tri dele: organizacijski, operativni in preventivni del. Največ povdara so namenili prav operativnemu delu — vanj je zajeta vsa nabava investicijske opreme gasilskih društev, obnavljanje gasilskih domov in orodij ter priročnik skladišč. Posebej pomembna je nabava specialnih sodobnih ga-

silskih vozil, ki so nujno potrebna. Z ustanovitvijo požarne skupnosti občine Ptuj leta 1975 in s sprejetjem srednjeročnega programa požarnega varstva je bilo

varstvu pred požari iz leta 1976 so predložili združenemu delu ptujске občine posebni samoupravni sporazum, ki določa zbiranje sredstev po stopnji 0,30 % od

pomena, je bilo potrebno v občini Ptuj sprejeti tudi odlok, ki je zagotovil še ostali del sredstev, nujno potrebnih za razvoj požarnega varstva.

Tako bodo v letošnjem letu na osnovi samoupravnega sporazuma in odloka zbrali 4.900.000 din.

Ker predvidevajo, da bodo v letu 1979 porabili 7.550.500.- din, si bodo ostala sredstva zagotovili še takole: 600.000 din bodo dobili od Zavarovalne skupnosti. To so sredstva, ki jih morajo plačevati vse zavarovalne skupnosti v višini 6 % od vsote vseh tehničnih premij; 520.000.- din bodo prispevala gasilska društva, kot sofinanciranje h gasilski opremi; Kljub vsemu temu pa bodo morali najeti še kredite v višini 1.530.000 din, da bodo plan za letošnje leto lahko dosledno realizirali.

Zelo skrbno je sestavljen preventivni del plana, ki zajema 7 različnih področij izobraževanja, strokovne pomoči in priprave potrebnih požarnovarnostnih načrtov v združenem delu in KS. Se vedno je najaktualnejše pravilo: boje preprečiti kot zdraviti in prav je da se tega v tekočem letu vsi do zadnjega zavemo. Prevečkrat smo rdečega petelina priklicali sami, zaradi svoje malomarnosti in nezagotovljene požarne varnosti.

M. Ozmec

Brez pomoči gasilcev obstajamo ob požarih popolnoma nemočni.

Foto: M. Ozmec

treba misliti tudi na določena sredstva, ki zagotavljajo nemoten razvoj požarnega varstva v občini Ptuj. V skladu z zakonom o

bruto osebnega dohodka zaposlenih.

Z ozirom na to, da je požarno varstvo posebnega družbenega

VRTEC V CIRKOVCAH

„Peter Pan“ ima 28 otrok

Otroški vrtec, ki je v domu krajanov v Cirkovcah, se imenuje Peter Pan. V njem je zatočišče našlo 28 otrok, ki so medtem ko so matere in očetje na delu, razdeljeni v mlajšo in starejšo skupino. Zakaj obisk v otroškem vrtcu? Vzrokov je pravzaprav več. Prvi je: v vrtcih na podeželju se iz dneva v dan zmanjšuje število otrok. Drugi vzrok je radovednost. Kaj pravzaprav otroci, vzgojiteljice in varuhinje delajo v vzgojnovarstvenih zavodih. O tretjem vzroku pa bomo kar hitro govorili.

Vzgojiteljica, prijetna in prijazna Olga Vinkler pripoveduje: „No, če že hočete zvedeti, zakaj upada število otrok v vrtcih v nekaterih krajevnih skupnostih, moram reči, da je osnovni razlog v tem, ker na kmečkem območju ni nobene prave tradicije za take oblike vzgajanja. Lani so bile skupine sicer polne, letos se je situacija že zelo spremenila, vprašanje je kako bo v obdobju 1979/80 in 1980/81. Vzrok za slab obisk in odziv je tudi cena oskrbnine in ker starši nekatere otroke vozijo v Kidričevo in Pragersko. Najvišja oskrbina pri nas znaša 1020 dinarjev, najnižja pa okoli 400 dinarjev.“

V vrtcu sta dve skupini; od pet do sedem let starosti je 16 otrok, v skupini od dveh do štirih let pa 12. Če bi v skupini bilo samo 11, bi jo po vsej verjetnosti morali ukiniti, s tem pa bi nastalo vprašanje zaposlitve vzgojiteljice in varuhinje. Kot zanimivost naj povem, da so trenutno v varstvu trije kmečki otroci.“

In vzgojiteljico delo? „Vzgojiteljica ima stik z vsakim otrokom, več pozornosti posvečam tistim, ki ne kažejo interesa do igre, pogovora, razmišljanja itd. Skrbim, da se otroci na vseh področjih dela enako močno vključujejo v dejavnosti. Načrtno vzgajanje z otroki poteka vsak dan. Otroci imajo individualno zaposlitev in zaposlitev po želji. V tako imenovanih usmerjenih zaposlitvah so zajeta različna področja. Tako poznamo intelektualno vzgojo, moralno in estetsko. V slednjo sodi še ritmika, glasba in likovni pouk. Vsa področja se med seboj povezujejo. Otroci imajo različne interese, poglede na okolje in želje. Eni zelo razmišljajo, drugi radi rišejo, oblikujejo, so otroci, ki do radi v skupini in tisti, ki niso. Čas za „obdelavo“ enega področja je približno 20 minut, takšna je tudi zbranost otrok, potem področje dela spremenimo. Če izrazijo ob igri ali pogovoru posebno željo, potem zaposlitev prenesemo na naslednji dan. Veliko pozornosti vzgojiteljice in varuhinje posvečamo jezikovni vzgoji. Ne, ne gre zato, da bi otroke odvadili narečja, trudimo se, da bi že zgodaj spoznali slovenski jezik.“

Vzgojiteljica ima tudi svojo pravico dela, tako dnevno, tedensko in trimesečno pripravo na vzgojno delo. V vrtcu delam šele pet mesecev in reči moram, da bi vzgojiteljica z daljšo prakso morda povedala še več zanimivih reči, kajti pozna skupino, navade otrok itd. Tudi lažje in boljše jih usmerja in prilagaja delo njihovi starosti. No, to meni še manjka, šola tega ne nudi.

Delo v naravi?

„Bivanje na zraku je del urnika. Če so dobri vremenski pogoji, gremo ven in na planem delamo po urniku: igre z žogo, sprehodi, opazovanja, pogovori in podobno. Otrokom so najzanimivejše didaktične igre. To so igre z določenimi pravili in vzgojnimi cilji. Najraje imajo glasbene igre. Občutijo ritem, tempo, smer zvoka, dinamiko, visoke in nizke tone in drugo. No, ob tem se naučijo nekaj osnovnih kretenj, ki so znane v glasbi. Dvig roke jim pomeni petje v višjem tonu, spust roke, petje na nižjem tonu. Otroci našega vrtca se zelo navdušujejo nad likovnimi izrazi. Med otroci in vrtci v mestu in na vasi so velike razlike. Na vasi je večje zanimanje za igro, igranje in druge novosti. Tudi bolj disciplinirani so kot tisti iz mesta. Pri delu z njimi ne opažam razvajenosti, ošabnosti.“

Problemi pri vašem delu? „Nekaj jih je. Prvi je pomanjkanje praktičnega dela z otroki. Ker sem novinka so problemi zaradi tega večji. Ker pa imam pomoč starejše vzgojiteljice, je teh problemov seveda manj. Moti me, ker nimamo celotne opreme, vse potrebne igrače in druge reči.“

V mislih imam tudi druge težave, recimo manjše število otrok, kako bi bilo z vašo zaposlitvijo?

„V primeru manjšega števila otrok, bi morali eno skupino ukiniti oziroma obe združiti. Če se zmanjša število otrok nastane

Olga Vinkler: Upam, da bo v Cirkovcah dovolj otrok

Milica Kovačič: Rada delam z otroki

problem zaposlitve delavk. Mislím, da te probleme rešuje Vzgojnovarstveni zavod v Ptuj. Na cesti ne bi smela ostati. Naj navedem primer, s katerim bodo nekatere stvari še bolj jasne: v šolskem letu 1977/78 je v Ptuj delo iskalo približno 20 vzgojiteljic, od teh se je četrtina zaposlila, ostale so ostale brez službe ali pa odšle na druga delovna mesta. Saj razumete, zakaj sem navedla ta primer. Zato, ker so potrebe po vzgojiteljicah neusklajene. Zelo potrebno je usmerjeno izobraževanje. Pred leti je bilo veliko pomanjkanje vzgojiteljic, ni minilo pet let pa je vzgojiteljic preveč!“

In kaj meni o delu varuhinja? Milica Kovačič se strinja z ugotovitvijo, da je njeno delo podobno vzgojiteljicinu. Takole pripoveduje: „Varuhinja sodeluje pri pripravi na usmeritve, pomaga pri zajtrku, malici in kosilu, skratka dela je veliko, je zanimivo in odgovorno. Delam z manjšo skupino in reči moram, da se z otroki zelo dobro razumemo. Pred letom dni, ko sem začela delati v vrtcu v Cirkovcah, je bilo težko,

kajti preden se otrok zživi v delo skupine, traja nekaj časa. Pozna se jim navezanost na starše, no danes je drugače. Z otroci sem zadovoljna, vsi po vrsti so marljivi in zanimivi.“

Če že sprašujete za vzroke slabega obiska, je potrebno reči, da je oskrbina res visoka, drugi razlog je tudi zimski čas, ko imajo kmečki ljudje nekoliko več časa za varstvo in zato otroke ne pošiljajo v vrtec. Ko bodo spoznali delo in vse druge kvalitete vzgajanja, se bodo lažje odločili za vrtec. To je želja tudi naše družbe in navsezadnje tudi otrok.“

Tako torej v Cirkovcah. Kako drugje, ne vemo. Nekaj resnice bo v tem, da vrtci v karjernih skupnostih ptujске občine še niso zaželi in se napolnili tako kot bi se morali. Kjer ni pravega interesa in posluha za vzgajanje otrok v vrtcih, je boljše da teh ne gradimo. Prednost torej naj imajo večja industrijska središča, kjer so vrtci zelo potrebni.

Besedilo in posnetki: zk

SAMOUPRAVNA KOMUNALNA SKUPNOST

Sprejem začasnega finančnega načrta

16. januarja so se ponovno sestali delegati skupščine samoupravne komunalne skupnosti, da bi nadaljevali delo 4. skupščine skupnosti, ki je zasedala konec decembra preteklega leta. Najprej so razpravljali o predlogu finančnega načrta skupnosti za leto 1978, ki je prišel v obravnavo šele sedaj iz že znanih vzrokov. V nadaljevanju pa o osnutku finančnega načrta skupnosti za obdobje prvih treh mesecev tekočega leta. Ob tem je bilo rečeno, da je potrebno pismene pripombe na osnutek načrta predložiti skupnosti do 31. januarja. Posebej pa so predstavniki skupnosti opozorili na nereseno vprašanje financiranja vzdrževanja komunalnih objektov in naprav skupne rabe.

Nič manj ni pereče zbiranje sredstev nadomestila mestnega zemljišča, ki se uporablja za izgradnjo objektov in naprav skupne rabe. Po podatkih za leto 1978 je realizacija nadomestila bila najbolj pereča v KS Kidričevo, saj je znašala le 7,1 odstotka, medtem ko je bila v ostalih KS naslednja: Ptuj 76,5, Hajdina 87,5, Majšperk 80 in Rogoznica 89,7 odstotka; v povprečju pa 55,8 odstotka. Dogovorjeno je bilo, da je potrebno preostale prispevke izterjati in bi se tako skupno z realizacijo letošnjega leta zbralo iz nadomestila za uporabo mestnega zemljišča za okrog 1.313 milijonov dinarjev. Seveda se je potrebno oporabi teh sredstev predhodno dogovoriti in ustrezni predlog pripraviti do prihodnjega zasedanja skupščine komunalne skupnosti. Za izvedbo te naloge je zadolžena posebna delovna skupina.

Delegati skupščine so se ob tej priložnosti seznanili tudi z informacijo o cenah komunalnih storitev in s stanjem na področju individualne komunalne rabe. V okviru dnevnega reda so sklepali

še o prenosu kreditov najetih za razvoj vodovodnega in kanalizacijskega omrežja iz komunalnega podjetja Ptuj na samoupravno komunalno skupnost. Višina neodplačanih kreditov znaša na dan 31. 12. 1978 skupno 18.708.560,70 dinarjev; anuitete iz vodovoda za letošnje leto pa nekaj nad 9 milijonov dinarjev in kanalizacije blizu 700.000 dinarjev. Gre za kredite: vodovod Budina; Podlehnik; Ptujsko polje, Rogoznica, Formin; Vzhodne Haloze—Borl—Cirkulane in vodovod Majšperk in kanalizacija industrijska cona; Vičava; čistilna naprava in komunalna ureditev Volkmerjeve ulice. Delegati so s predlogom soglasni in dodali, da je potrebno komunalnemu podjetju vrniti del obveznosti, ki jih le-to plača iz amortizacije in ostanka dohodka v letu 1978.

V zaključnem delu zasedanja so sprejeli še samoupravni sporazum o financiranju vzdrževalnih in ureditvenih del zbirke ljudske revolucije, kot posebnega oddelka Pokrajinskega muzeja in se odločili za prispevek 800.000 dinarjev in potrdili še začasni sklep o določitvi števila delegatov, ki jih v skupščino samoupravne enote za upravljanje in razpolaganje s stvarnimi zemljišči delegirajo posamezne delegacije in konference delegacij. Sklic skupščine enote bo do konca marca leta.

Z delegatskimi vprašanji so se oglasili delegati iz Majšperka glede odlaganja in pobiranja smeti in prekinitev dotoka vode v Majšperk in Rogoznice glede čiščenja dela ceste na Kicar, ki zlasti v zimskem času onemogoča vožnjo avtomobilov. Odgovor na to vprašanje pa mora dati lokalna skupnost za ceste.

MG

Pogoji in možnosti delovanja kmetijskih zadrug

Člani sveta za družbenoekonomске odnose v kmetijstvu pri predstvedstvu občinske konference SZDL Ptuj so na nedavni seji obravnavali pogoje in možnosti delovanja kmetijskih zadrug Ptuj in Lovrenc po resoluciji o politiki urednicevanja družbenega plana občine v letu 1979.

V kmetijski zadrugi Ptuj je 4. januarja postal pravnomočen sklep o izločitvi iz sestave delovne organizacije Kmetijski kombinat Ptuj. V začetku delovanja jih tajejo precejšnji kadrovski problemi tako pri samostojnem poslovanju kot pri delu s kmetovalci. Urediti morajo zlasti finančno-računovodsko, plansko-analitsko in pravno službo. Trenutno pa je pred njimi obsežno delo na registraciji in formiranju te organizacije zasebnih kmetovalcev, ki teritorialno in proizvodno pokrivajo devet desetih območij občine. Prav tako pa so končali s pripravami na zimsko izobraževanje kmetovalcev.

Med proizvodnimi nalogami bodo največ pozornosti namenili izboljšanju kmetijskih površin v Pesniški dolini, kjer so investitorji hidro in agromelioracij. Letošnji

NALOGE V LETU 1979

program je ureditev 591 hektarjev, srednjeročni program pa le 1640 hektarjev. Stresi v sistemu in na tržišču povzročajo upadanje interesa za plemensko rejo in zmanjšuje se stalež krav, kar lahko povzroči nihanja v mlekarstvu, čeprav smo srednjeročni program že dosegli. Prav tako upada interes za pisanje zaradi težav in visoke cene krmil. Zato bo v bodoče potrebno vse napore vložiti v zagotovitev lastne krmne osnove in čimboljšo izkoriščanje zemlje. Srednjeročni program ne dosegamo v prasičereji, čaka nas začetek proizvodnje v sladkorni tovarni Ormož in zagotovitev potrebnih količin sladkorne pese in uvajanje proizvodnje vrtnin ob kanalu hidroelektrarne Formin. V vinogradništvu in sadjarstvu so v ospredju obnove, zlasti kompleksne, kjer sedaj še močno zaostajamo. Pri investicijskih naložbah prevladujejo vlaganja v kmetijsko mehanizacijo, čeprav bi morala prevladovati biološka vlaganja.

Kmetijsko zadrugo Lovrenc čakajo obsežna dela ob ureditvi porečja Polskave. V živinorejski proizvodnji so usmerjeni zlasti v pisanje mlade živine, proizvodnjo mleka in prasičerejo. V rastlinski proizvodnji prevladujeta krompir (tradicija na tem območju) in koruza. Pri rastlinski proizvodnji je težava v pomanjkanju semenskega krompirja, povečujejo pa se površine pod koruzo na račun površin pod krompirjem.

V razpravi je bilo poudarjeno, da izvedbo zastavljenih načrtov pogojujejo kadrovska zasedba (ta je prej slaba kot dobra) ter nevsklajenost med cenami kmetijskih proizvodov in stalno rastočimi cenami reprodukcijskega materiala. Predlagali pa so ustanovitev posebne komisije za spremljanje izvajanja planskih nalog, ki so zapisane v resoluciji za letošnje leto. Programi obeh organizacij zasebnih kmetovalcev so sicer dokaj realno postavljeni, njihova

izvedba pa odvisna od mnogih ostalih pogojev. V prihodnje bo več pozornosti potrebno nameniti pospeševanju kmetijstva v manj razvitih predelih, v Halozah in Slovenskih gorah ter bolje izkoristiti vsa razpoložljiva kmetijska zemljišča s poudarkom na večjih proizvodnih dosežkih. Prek družbeno-političnih organizacij in skupščine občine se moramo bolj zavzemati za ustrezno vsklajevanje cen in pripravi oceno površin, ki ostajajo neobdelana. Za nadaljnji razvoj kmetijstva je izrednega pomena kmetijsko šolstvo zato je potrebno kadrovanju in popularizaciji tega šolstva posvetiti več pozornosti. Na tem področju smo brez dvoma naredili mnogo manj kot bi lahko in kot bi morali.

V razpravi so kmetje poudarili, da je takoj potrebno urediti vprašanje sejma za plemensko živino, pa naj bo to v Ptuj ali drugje. Z zaporo sejmšča v Ptuj smo kmetom naredili levo uslugo, prekupečevalcem pa omogočili nemoteno delo in mastne zaslužke na kmetov račun. Člani sveta so se zato zavzeli, da se s pomočjo inšpekcijskih služb vprašanje sejma za plemensko živino čimprej uredi.

Ob koncu je beseda tekla o kadrovanju novih članov v svet, ker sedanjim mandat poteče v maju. V prihodnje bo ta, pravgotovo med najbolj delavnimi sveti v občini Ptuj, razširjen, v njem pa bodo sodelovali predstavniki krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, delovnih organizacij in šolstva.

I. kotar

RAZPRAVA O CESTNI PROBLEMATIKI

Nenehno spremljanje stanja

Tudi koordinacijski odbor za LO in DS pri predstvedstvu občinske konference SZDL Ptuj se je z izredno konkretno razpravo vključil v obravnavo problematike cestnega prometa na območju ptujske občine. Na seji, ki je bila 18. januarja so poleg članov odbora, sodelovali še predstavniki sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, združenja šoferjev in avtomobilistov, avto-moto društvo Ptuj in Kidričevo, nekaterih interesnih skupnosti in drugi.

Na splošno pa velja, da smo v občini o vprašanju varnosti v cestnem podjetju izredno veliko naredili in če primerjamo podatke v občini in republiki, pridemo do približno enakih podatkov. Beležili smo manj prometnih nezgod, vendar so bile posledice veliko hujše. O cestni problematiki pa bo na redni seji, ki bo 29. januarja razpravljala tudi medobčinski svet SZDL za Podravje.

Vsi sklepi razprav, ki smo jih o tem problemu vodili v ptujski občini, bodo poslani vsem krajevnim skupnostim, delovnim organizacijam in tistim, ki so zadolženi za stalno spremljanje te problematike, da bodo lahko bdeli nad stanjem v vsakem trenutku.

V letu 1978 je na naših cestah umrlo 32 ljudi, hudo telesno se jih je poškodovalo 104 in lažje 223 udeležencev prometa. Vrstni red krajevnih skupnosti, kjer je bilo največ prometnih nezgod, s hudimi posledicami je naslednji: Kidričevo, 11, KS v Ptuj, Hajdina, Gorišnica, Videm, Rogoznica, Markovci in ostale.

Velikokrat so botri številnih nezgod prav neurejeni pogoji vožnje. Ugotavljamo se tudi, da ne gre toliko za subjektivne kot objektivne vzroke. Rečeno je bilo, da bo potrebno prometno signalizacijo ažurirati, se pravi sprotno prilagajati spremenjenim razmeram na cestah. Pojavlja pa se tudi potreba po postavitvi vertikalne signalizacije.

Cestna problematika predstavlja širši družbeni problem, zato ji je potrebno posvetiti vso pozornost. Med drugim so razpravljalci opozorili na to, da je ustrezno vlogo dati tudi izobraževanju udeležencev v

prometu. Prav tako tudi varnosti pešcev, ki so jim ponekod vozniki „odvzeli“ življenjski prostor. Posebej to velja za mestno središče.

Razveseljivo je dejstvo, da na naših cestah v preteklem letu ni umrl noben otrok. Prometno znanje otrok raste iz leta v leto. Pohvalo za to zaslužijo vsi, ki so se v največji meri vključili v prometno osveščanje najmlajših. V preteklem letu je bilo izvedenih 5561 testiranj učencev iz prometnih predpisov, pravilne vožnje in predvajanih več filmov iz varnosti v prometu, ki si jih je na 92 predstavah ogledalo okrog 4500 ljudi.

Že pred dvema letoma smo v Ptuj sprejeli odlok o ureditvi prometa v Ptuj, vendar ga vse dosedaj še nismo uspeli „spraviti“ v življenje. Potrebno bi bilo začeti vsaj tam, kjer nas ne bo finančno obremenilo, je bilo še posebej poudarjeno v razpravi.

Iz tega bi lahko izluščili, da bomo morali v prihodnje pospešeno delati na izvajanju raznih predpisov, ki se nanašajo na ureditev cestne problematike. Tako bi tudi morali v delovnih organizacijah v okviru varstva pri delu več pozornosti posvečati prav prometni vzgoji. Posebno poglavje so pregledi vozil, voznikov in drugega pred začetkom vožnje. Tem vprašanjem posvečajo največjo pozornost v delovni organizaciji Agrotansport.

Poglavje zase so tudi vozniki, ki vozijo brez vozniških dovoljenj, zlasti še mladi vozniki koles s motorjem. Tudi takšnim kršilec moramo v prihodnje posvečati večjo pozornost, predvsem pa jih dosledno „nagajevati“ za njihove prekrške. Narasča pa tudi število prekrškov storjenih v vinjenem stanju.

To so glavna vprašanja, ki so jih načeli udeleženci razprave in ki bodo našla ustrezno mesto v zaključkih, o katerih bomo razpravljali na problemskih konferencah v krajevnih skupnostih, delovnih organizacijah in drugod.

MG

DELOVNA SKUPINA CK ZKS MED KMETOVALCI

O težavah in sedanjem položaju kmeta

Med obiskom v ptujski občini je delovna skupina Centralnega komiteja ZKS obiskala tudi Kmetijsko zadrugo Ptuj. Razgovora pri Žuranovih v Cirkulanah so se udeležili Emil Rojc, izvršni sekretar v predstvedstvu CK ZKS, Ivo Marek, republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dušan Gačnik, strokovni sodelavec v Centralnem komiteju, Dimče Stojčevski, namestnik sekretarja komiteja ZKS Ptuj, člani osnovne organizacije ZKS v Kmetijski zadrugi in kmetje — člani zadruge.

Osnovna organizacija ZKS v Kmetijski zadrugi Ptuj je bila ustanovljena ob koncu preteklega leta in šteje 7 članov, ki so vsi zaposleni in skupnih službah. Ustanovitev osnovne organizacije je rezultat zelo dobre družbenopolitične in samoupravne aktivnosti zlasti osnovne organizacije sindikata v KZ ter pobude občinskega komiteja ZKS Ptuj za nadaljnji razvoj družbenopolitičnega dela v kmetijski zadrugi.

Kmetje se združujejo v 22 zadrugah, kjer so ustanovljeni sveti. V 31 članskem delavskem svetu deluje dela tudi 21 kmetov kot delegatov iz posameznih zadrugah, enot, prejšnjih proizvodnih okolišev. Delo delegacij ocenjujejo ugodno. Prek treh združenih delegacij ter temeljne delegacije so kmetijski proizvajalci veliko storili pri uresničevanju svojih želja in interesov. Bistveni problem vidijo kmetje v šibki pospeševalni službi, kajti en pospeševalec sedaj pride na 1000 kmetij, medtem ko je uveljavljena delovna praksa v svetu en pospeševalec na 200 kmetij. Prav zato tečejo pobude vseh družbenopolitičnih organizacij, pa tudi aktivna kmečkih žena in mladih zadrugnikov, za izboljšanje pospeševalne službe.

Orientiranost kmečke proizvodnje je mešana. Prav zaradi šibke pospeševalne službe je še vedno premalo kmetij doslej preusmerjenih. Kot največji problem izstopa pomanjkanje delovne sile, nakup kmetijske mehanizacije zaradi visokih pogolov, pa tudi zemljišča, vključno s precejšnjo razdrobljenostjo. Vzroki za relativno nizko število vključenih kmetov v zadrugo (1800 od 4915 kmetijskih proizvajalcev v ptujski občini) tičijo v nezaupljivosti in tradicionalnih naziranjih kmetov, delno pa tudi v že omenjenih pospeševalni službi, ki zaradi preobremenje-

nosti kmetu ne more nuditi ustreznih strokovnih pomoči in kmet v zadrugi dejansko še ne vidi bistvene kvalitete, ki bi mu koristila v naporih za boljše življenje. V akcijo podpisovanja samoupravnega sporazuma za pospeševanje kmetijstva se kljub akciji komunistov ni vključilo celotno združeno delo. Hkrati to kaže na premajhno zavzetost združenega dela za probleme kmetijstva, kot ene najpomembnejših razvojnih usmeritev tega območja in proizvodnje hrane kot družbene prioritete nasploh. To povzroča stanje, da mora kmetijstvo pospeševati samo sebe. Strokovni kader, ki dela v kmetijstvu, je slabo nagraden in beg kadrov je močno prisoten. Tudi šolanje kmetijskih strokovnjakov šepa — kmetijska šola na Turnišču je brez ustreznih delovnih prostorov, brez mehanizacije in drugih učnih pripomočkov, brez katerih je ustrezno usposabljanje novih kadrov nepogrešljivo. Vpis v šolo je velik manj kot je prostih mest, čeprav kadre potrebujemo. Vse to kaže na premajhno zavzetost celotnega agrokivskega kompleksa pri zagotavljanju načrtne in kvalitetnega izobraževanja kadrov v sklopu usmerjenega izobraževanja.

Kmetje so kritično ocenili tudi urejevanje pokojninske dobe, saj zaradi visokih dajatev, nizko produktivne proizvodnje in višjih prispevkov za pokojninsko zavarovanje, večina kmetov te obveznosti ne zmore.

V razpravo se je vključil tudi republiški sekretar za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Ivo Marek, ki je sedanje težave razdelil v dve skupini in sicer ekonomske težave ter krizo nadaljnje usmeritve in medsebojnih odnosov.

Bistvo je dvigniti kvaliteto proizvodnje — večjo količino pridelkov na enakih površinah z manjšimi stroški. To ne bo šlo brez boljše organiziranosti pospeševalne službe, ki ne sme sedeti v pisarnah, pač pa priti do kmeta in mu v konkretnem okolju pomagati pri povečanju proizvodnje in izboljšanju socialne varnosti. Spoznanje, ki so ga izrazili kmetje, da je le v komasacijah ter skupni mehanizaciji kot obliki združevanja dela in sredstev mogoče iskati boljši družbeni položaj kmeta. V praksi nam še ni dovolj uspelo, da bi v organiziranih oblikah doživljali vse dobro in slabo.

Primer je perutinarstvo v Sloveniji, ki je vezano na uvoz krme, tehnologije in podobno ter ima v Sloveniji praktično le tržišče, zato bo uspevala le z visoko produktivnostjo, ki ji zagotavlja konkurenčnost. To pa zahteva skupno planiranje proizvodnje krme, s katerim je moč preseči sedanjí razkorak med ceno reprodukcijskega materiala ter ceno končnega izdelka, kar je tudi bistvena težava kmetov v tem trenutku. Dolgoročna zagotovitev potrebnih količin krme, na primer krme iz Vojvodine, pa zahteva skupno dogovarjanje in planiranje proizvodnje. V sleherni zadrugi enoti velja razmišljati tudi o rizičnih fondih, kajti le z ustreznimi samoupravnimi mehanizmi bo tudi zavarovanje prispevalo k razvijanju dohodkovnih odnosov. Poudarjati je potrebno vlogo proizvodnih enot ter temeljnih zadrugah enot v naslednji fazi, kar zagotavlja tudi odgovornost, da bodo sprejete proizvodne obveznosti tudi izpolnjene.

V problematiki pokojninskega zavarovanja mora bolj kot sedanjí sistem družbene solidarnosti in vzajemnosti izstopati samostojna agroziranost delovnega človeka — kmeta, da si sam vzajemno z drugimi člani družbe zagotavlja socialno varnost v starosti. Prav že v proizvodni skupnosti edini način zagotavljanja večje socialne varnosti kmetov. Dokler bo vsak člen proizvodne verige prehrabnih izdelkov, vključno s trgovino in transportom, deloval samostojno, toliko časa ne bomo dosegli osebnosti in družbene odgovornosti slehernega člana in člena te verige in toliko časa tudi vse dohodkovne rezerve v tej verigi ne bodo izčrpane.

Kot poseben problem je bilo izpostavljenjo enakopravno vrednotenje in izenačevanje družbenega položaja kmečke žene in otroka, kajti v sedanjem trenutku je ravno deagracijacija ne glede na to, ali mladi ljudje odhajajo s perspektivne ali neperspektivne kmetije, temeljni problem razvojnih smernic ptujskega kmetijstva. V razpravi so kmetje izrazili tudi pobudo, da bi bil kmetijski pouk enakopravno vključen v programe osnovnih šol, kar bi v veliki meri pripomoglo k naporom za ohranjanje kmečkega življa in zmanjševanje kadrovskih primanjkljajev v kmetijstvu.

M. Valjavec

„Mladi v kmetijstvu“

Člani predstvedstva konference mladih v kmetijstvu pri občinski konferenci ZSMS Ptuj so se v sredo 17. januarja sestali in spregovorili o regijskem tekmovalstvu, ki nosi naslov „Mladi v kmetijstvu“ in bo za mariborsko območje organizirano že v tem mesecu.

Nadalje so se dogovorili, da bodo v okviru „dopisne šole samoupravljalcev“ sodelovali oz. se izobraževali: Janez Zampa, agronom, Branko Firbas, absolvent in Irena Bezjak, kmetijski tehnik.

Pregledali so tudi program dela konference mladih v kmetijstvu in rokavno opredelili naloge in akcije do marca letos. Tako bodo v januarju v programu le regijska tekmovalstva, nadaljevanje dopisne politične šole in seminar za člane konference. V februarju bo zaključek šole, izteklo pa se bo tudi tekmovalstvo „kaj veš o kmetijstvu“, kjer bomo dobili republiškega zmagovalca tekmovalstva.

V marcu načrtujejo problemsko konferenco mladih iz kmetijstva skupaj s predstavniki družbenopolitičnih organizacij in predsednikom republiške konference mladih iz kmetijstva. Razpisali bodo tudi traktorsko tekmovalstvo in tekmovalstvo za najboljše osnovno organizacijo mladih iz kmetijstva, organizirali pa bodo tudi strokovni izlet.

N. T.

Pred občnimi zbori gasilskih društev

Čas je, da tudi gasilci naredijo obračun svojega dela v lanskem letu, da ugotovijo kje so bili uspešni in kje ne. V nekaterih gasilskih društvih so to sicer že storili, v večini društev pa bodo občne zbore izvedli do konca januarja ali v začetku februarja.

Občinska gasilska zveza Ptuj je sestavljena iz 61 gasilskih društev, od tega je 5 industrijskih in 56 prostovoljnih teritorialnih gasilskih enot, ki so združene v 10 gasilskih centrih.

Že v novembru in decembru lanske leto se je sestel upravni odbor občinske gasilske zveze Ptuj in pripravil tematiko, ki bi jo naj obravnavali na vseh občnih zbori gasilskih društev na območju ptujske občine.

Razen tega morajo imeti vsi občni zbori letos posebno obeležje, ker je minil prvi 4 letni mandat vsem dosedanjim vodstvom in so pred gasilci volitve novih organov. Seveda je treba pri tem temeljito oceniti aktivnost dosedanjih članov upravnih odborov in štabov v gasilskih društvih ter vseh ostalih gasilcev. Kritično je treba obravnavati vsakega posameznika in njegov odnos do gasilstva, da bo v bodoče čim manj napak in čim več plodnega dela.

— OM

DR. FRAN BRUMEN

Problemi preprečevanja zanositve-kontracepcija

(1. nadaljevanje)

Prvotno in v bistvu sociološko-politični problem je postal tudi medicinski problem, ker mora zdravstveno pomagati iskati najprimernejši izhod. Paleta sredstev in načinov spravi problem v območje obvladanja je danes na medicinski strani zelo široka. Segajo od številnih preparatov, ki so že v klinični praksi uporabi, kakor so hormonske tablete, protizanositvena vakcina, takoimenovana trimesečna injekcija, dalje podkožni ali pa nožnični gestagenski depoji, pa vse tja do sredstev in metod, ki še niso zrele za praktično uporabo in se nahajajo trenutno šele v preizkusnem stadiju na živalih, oziroma takih, ki jih preizkušajo šele v epruvetah, ali pa so komaj še v stopnji teoretskih zamisli.

Med aktivna sredstva spadajo takoimenovani inhibitorji, ki so bolj ali manj sposobni vplivati na periodični razvoj dozorevanja ženskega spolnega jajčeca na podlagi hormonskega delovanja.

Dokler nove metode ne bodo prerasle preizkusnih dob, tako dolgo moramo segati po sredstvih in načinih, ki so v uporabi že preizkušeni. Končno je tudi njihova vrsta že dokaj obsežna. Znani sta predvsem dve metodi, ki slonita povsem na naravnih in zato popolnoma indiferentnih nenevarnih osnovah Knaus-Oginova metoda in toplotni princip.

Najbolj znan in verjetno še vedno mnogokrat uporabljen je coitus interruptus — to je, pred trenutkom izliva moškega semena, spolno občevanje prekiniti, tako, da se seme ne izlije v nožnico. Ta način v dolgotrajnejšem uporabljanju ŠKODUJE ŽIVČNEMU ZDRAVJU OBEH PARTNERJEV, predvsem moškemu in končno prikradja oba za popolen višek ugodja, pri čemer ostane ženska navadno celo neutešena, ker orgazem pri ženskem spolu nastopa običajno nekaj kasneje.

Dalje sredstva, ki jih vlagamo v nožnico (vagina) in delujejo kemično, tako da ubijejo moško semencico, ali pa jih onesposablja pri oplodjevanju. Tudi teh je mnogo različnih vrst.

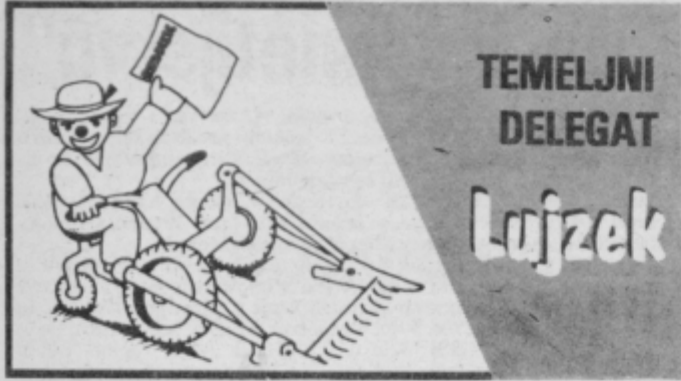
Vsem je poznan KONDOM, iz nežne gume napravljen naprtec, ki ga je treba obuti na erektilan moški spolni ud. To je dvakrat NAJBOLJŠI IN NAJBOLJ ZANESLJIVI NAČIN, ker z gotovostjo zavaruje oba partnerja pred nezaželeno zanositvijo, in kar je včasih zelo važno, tudi pred okužbo z nalezljivimi boleznimi. Uporaba kondoma ima vsekakor veliko pomanjkljivost, ker je neestetski in moti nežnost intimnosti. Ker pa so zadnje čase spolne bolezni, ki so bile nekaj časa že v znatnem upadanju, znova v zaskrbljujoči porasti, je vendar v mnogih primerih najustreznejši izhod.

Naslednji je nastavek, ki ga zdravnik namesti na maternični vrat. Ta način ni popolnoma zanesljiv, je bolj nehygieničen, ker deluje kot tujek telesu, pa tudi v zdravstvenem oziru ni neoporečen, ker ovira izločanje iz rodnice. Potem vaginalna diafragma. O njej velja približno isto, kar je bilo rečeno o prejšnjem vložku. Prav tako o vaginalnem pesarju, ki je tudi trajnejši vložek.

Končno še dolga vrsta HORMONALNIH PRIPRAVKOV, kamor spadajo kombinirani preparati, tako imenovani sekvečni preparati in pripravki brez enstrogenskih komponent ter hormonski depot-preparati, katerih značilnost je, da delujejo dalj časa.

Vse do sedaj našteje metode in sredstva so takoimenovani REVERZIBILNI PRIPOMOČKI, se pravi taki, s katerimi možnost zanositve prekinjamo le začasno in s katerimi uporabljanja zopet ponovno nastopa polnovredna fertilitetnost.

Sledi 2. nadaljevanje

Brrr, dober den, kak me zebe. Prvič v toten leti se srečujemo v mojem rezerviranem kotu, pa sen čista trdi od mraza. Z Mico kurima pa kurima pa se naša kočura nič ne segreje. Dry mama še zadosti, s premogon pa si mija tak ne kurima. V cajtnah sen šteja no na televiziji posluša no gleda, da so s premogon nekšne hujde težove. Tak se nan poč godi, če začnemo na zinsko hajcongo kumer te misli do nas že praf pošteno zebe. Tudi v tokšnih primerih bi mogla naša delegatska baza boj aktivno delati no se prek trgovcov z rudniki povezati. Gdo enkrat peči vgasnejo te se lahko samo še pri svoji Micki grejš, seveda, če še kaj toplotne energije izžareva. Tak se je to ovi den mojemi znonci zgodilo, ki je že z menoj vred malo v letih no ga zato mraz se boj v kosti ščiple. Ves prezebli je prileta zvečer domu no je svoji ženki že na hišnem pragi reka. „Joj, joj, droga, čista sen trdi...“

„Deno enkrat se ti je tudi to zgodilo“, se je razveselila jegova bojša polovica no začela postelo pripravljati.

„Kaj te zaj noriš“ je zabruna no se k vroči peči vseja. „Roke no noge mi zmásiraj no pusti štampet pri miri...“

„Jaz pa sen mislila da...“ je žalostno rekla jegova ženka no ga začela masirati.

Iz totega primera vidite, da zima čisto vsega tudi ne zmrzne. Drgačik pa se je novo leto še kar dobro začelo razen toga, da smo vsi pošteno nadrsali na polodici. Električna se je področila no mo zdaj boj šparati začeli. Na našen bregi že tak nemamo več kaj z elektriko šparati, saj nan žarnice še kumer žarijo tak mamo slabo napetost. Če bi bli pri elektrogospodarstvu pravični, bi nan mogli samo za polovico elektriko področiti, saj druge polovice tak ne vidimo. Radio samo nekaj momlo, na televiziji samo nekšne črte vidimo, prahemli stroji smo mogli za rezervni del ribez na ročni pogon kupiti. To ma lahko posledice tudi v povečaji števila naših občanov. Saj vete, da ma vsoka noč svojo moč! VAS LUFZ

VIDEM PRI PTUJU

Novo vodstvo KK SZDL

V nedeljo so se sestali v Vidmu pri Ptujju delegati KK SZDL ter razpravljali in razglasili listo 49 delegatov krajevnih konferenc. 30 delegatov so predlagali vaški odbori socialistične zveze, ostale pa so delegirale delovne organizacije, društva in družbenopolitične organizacije z območja krajevnih skupnosti. Na nedeljski seji so izvolili za predsednika KK SZDL Friderika Šimenka iz Pobrežja, za sekretarja pa Zinko Peklar iz Vidma. Izvolili so še 13 članski izvršni odbor, ki obenem predstavlja delegacijo v OK SZDL Ptuj.

V nadaljnih razpravah so delegati potrdili za predsednika skupščine krajevnih skupnosti Slavka Krajnc, dosedanjega predsednika KK SZDL, funkcijo predsednika sveta KS pa so še za nadaljnia štiri leta zaupali Francu Ostrošku.

V smernicah nadaljnjega dela KK SZDL je novoizvoljeni predsednik menil, da ni problematike v KS, ki ne bi poleg ostalih dejavnikov neposredno slonela na ramenih SZDL. Kot poglavito nalogo je potrebno poostri odgovornost izvoljenih delegatov. Pri delu je potrebno dosledno upoštevati resolucije in sklepe lanskijh kongresov. Ustvarjalno se je potrebno vključiti v srednjeročni razvojni program občine. V letu 1980 bo poteklo petletno obdobje in že sedaj je potrebno začeti s pripravami na referendum za samoprisepek, brez katerega ni mogoče nadaljevati z uspešnim razvojem krajevnih skupnosti. Naslednja in zelo pomembna naloga je nadaljnja krepitev SLO in krajevnih samozastite. Tehnično in kadrovsko je potrebno krepiti civilno zaščito, začeti s pripravami na praznik krajevnih skupnosti in določiti najustreznejši datum, povečati skrb za varstvo okolja in še bi lahko naštevali. Tovariši Šimenko je opozoril tudi na kratkovidno in nekritično kadrovanje v vse organizacije in društva, predvsem je opozoril na problem mladinske organizacije in gasilskega društva Videm.

Delegati so v nadaljevanju še razpravljali o evidentiranih vodilnih funkcionarjih OK SZDL Ptuj in podprli predlog za njihovo izvolitev.

JB

MARKOVCI

Besede niso dovolj...

Taki pač so, vse prevečkrat čakamo, da delajo drugi namesto nas. Vedno pa vseeno ni tako. Mladi se zavedamo svoje pomembnosti v vse hitrejšem in vsestranskem političnem in gospodarskem razvoju. Delamo, vendar se naše delo mnogokrat ocenjuje le z negativnega vidika. Mnogi raje vidite množico, ki ne „dela“, kot pa tiste, ki se trudijo in ustvarjajo. OO ZSMS Markovci sestavlja osem mladinskih aktivov, ki bolj ali manj uspešno delujejo po vaseh krajevnih skupnosti.

Tudi mi, ki sestavljamo vodstvo OO ZSMS Markovci se srečujemo z neresnostjo in nedelavnostjo članov organizacije.

V OO ZSMS Markovci delujemo mladinci v številnih komisijah. Te se ne morejo pohvaliti s svojimi delovnimi uspehi. Delo po komisijah zaživi le za kratko obdobje (npr. pred kakšnim praznikom) nakar „lahko“ delovanje za nekaj časa zopet zamre.

V okviru komisije za informiranje in komisije za kulturo želimo izdajati svoje glasilo. Priprave za izdajo le tega pravkar potekajo in upamo, da bo prva številka našega glasila kmalu izšla. Srečujemo se z mnogimi težavami, ki pa jih bomo s pomočjo KS in SZDL Markovci tudi rešili (tako vsaj upamo). Največ odgovornosti in dela pa sloni vsekakor na naših ramenih.

Poskusimo si zapomniti in tudi uresničevati — BESEDE NISO DOVOLJ, POTREBNA SO DEJANJA!

Slavica Pičerkova

SREDIŠČE OB DRAVI

Dober glasbeni koncert

Glasbena dejavnost je v krajevni skupnosti Središče ob Dravi zelo močno razvita, koncertne prireditve pa kar tradicionalne. Tako so prejšnji petek glasbeniki osnovne šole v domu Partizana pripravili bogat glasbeni program, v katerem so nastopili tamburaši, harmonikarji in člani mladinskega pevskega zbora.

Pred številnimi gledalci so igrali Mozartova, ANdričeva, Čaninova, Metrova in Mc Carthyjeva dela.

zk

KMETIJSKA ZEMLJIŠKA SKUPNOST OBČINE PTUJ

O letošnjem programu dela

Kmetijska zemljiška skupnost občine Ptuj je v preteklem letu svojo dejavnost usmerila predvsem na ustanavljanje melioracijskih skupnosti v Pesniški dolini, pripravo dokumentacije za prostorski plan občine, kategorizacijo kmetijskih zemljišč in urejevanje odvzemnih mest na kanalu hidroelektrarne Formin za namakanje na Ptujem polju. Ob tem so bili aktivni tudi na pripravah ob regulacijah na območju Polskave, kjer že sledijo vsa prva pripravljala dela, ki jih mora Kmetijska zemljiška skupnost opraviti, da bi bile kasneje možne melioracije in komasacije.

Kot nam je povedal predsednik skupščine te skupnosti Vladimir Vrečko, je program KZS v letu 1979 nadaljevanje začelih del iz preteklega leta. O samem programu je povedal:

„Če bi program strnil v nekaj točk, bi na prvo mesto postavil prostorski načrt občine Ptuj, dokument, ki je v fazi dokončne izdelave in katerega bo skupščina občine sprejemala v prvi četrtini letošnjega leta. Izgleda, da je tu prišlo do nekoliko slabše vsklajenosti dela med pripravljalci, Zavodom za urbanizem Maribor in kmetijsko zemljiško skupnostjo, ki je sicer res nekoliko pozno dostavila pripravljalec kategorizacijo kmetijskih zemljišč na območju občine Ptuj, temu pa še mora slediti takojmenovano coniranje zemljišč v občini. Zakaj dajemo temu dokumentu takšno prednost? Naloga skupnosti je, da čuva kmetijska zemljišča kot nepovratno splošno dobro za dejanske kmetijske namene. Vidimo pa, da sedanji ekonomski razvoj, gradnja infrastrukture, stanovanjskih objektov in podobno, zahteva čedalje več zemljišč in to so običajno dobra plodna zemljišča kjer se urbanisti odločajo za takšne posege. Naj povem primer, da smo pred močnimi pritiski, da bi v zelo plodnem delu Ptujkega polja dali za črpanje gramoza na voljo približno 160 hektarjev. Gradbenem težko dopovedujemo, da jim ne moremo dati na voljo tolikšnih hektarjev plodne zemlje, temveč se moramo odločiti za manj kvalitetna zemljišča, kjer takšne škode ne bi bilo in kjer bi gramož lahko črpali ob nekoliko višjih stroških.“

Mislimo, da je pri vsem našem planiranju in prostorskem odločanju premalo prisotna misel, da je zemljo potrebno čuvati za njen osnovni namen, to je za proizvodnjo hrane. Nekoliko smo se že osvestili, ko govorimo o vprašanju pitne vode, zaščite rezervatov za pitno vodo, smo bolj dostopni do vprašanja onesnaževanja zraka, medtem ko pri izkoriščanju zemljišč in to kvalitetnih kmetijskih, te zavesti v slehernem občanu, delovnih organizacijah ali strokovnih službah, ki načrtujejo razvoj naše družbe še ni prisotna. To je naša naloga in okrog tega se bomo letos prav gotovo morali mnogo pogovarjati.

Kategorizacija in coniranje zemljišč, ki jih bomo opredelili kot izključna kmetijska zemljišča in

območja kjer niso možni drugi posegi, je logično nadaljevanje naše usmeritve zaščitenih kmetij, kjer smo hoteli z inventarizacijo ugotoviti koliko je teh kmetij, ki so sposobne za nadaljnje življenje in kjer kmetija predstavlja zanesljivo delovno mesto za kmeta. Danes nastopamo v širšem prostoru in hočemo opredeliti kmetijska zemljišča, ki so izključno namenjena kmetijstvu in zemljišča kjer je namembnost tudi za drugo, kar je potrebno pri razvoju družbe.

Nadalje se bo naše delo usmerilo na melioracijske skupnosti v Pesniški dolini, ki bi jo želeli v naslednjih treh letih zaključiti, saj ocenjujemo, da je ta dolina eno izmed

Vladimir Vrečko — foto M. Ozmec

območij ptujске občine, ki naj bo izključno kmetijsko, to pomeni kmetijsko območje prvega razreda. Spremembo namena lahko nato na takem območju določi le republiška skupščina. Načrte za melioracijo naslednjih 966 hektarjev bomo dali v izdelavo, medtem ko mislimo, da bomo končali melioracije na 591 hektarjih. Prav tako bomo na teh 591 ha izvedli komasacijo, združevanje zemljišč tako, da bi naši kmetovalci, saj gre v večini primerov za zasebna zemljišča, imeli večje površine po možnosti čim bližje domačiji, da bi bilo obdelovanje cenejše.

Na območju Polskave regulacijska dela dobro in hitro napredujejo in so v gotovih območjih že vidni uspehi in neposredni vplivi samega regulacijskega posega. Ničkoliko kmetovalcev ugotavlja, da so njihova zemljišča postala neprimerno boljša za obdelavo kot dosedaj. Računamo, da bomo letos prvih 400 ha na tem območju lahko že meliorirali in sicer bodo bolj potrebne agromelioracije in ne toliko hidromelioracije. Ob koncu leta pa bomo že imeli dokumentacijo za prvih 2000 hektarjev na območju ptujске občine. Po teh načrtih, kjer so pripravljala dela že opravljena, to pomeni opravljene hidropedološke raziskave in lahko kmetovalci pristopijo k izdelavi podrobnih načrtov, nam bo to potem omogočilo, da bomo organizirali melioracijske skupnosti in pričeli razgovore s kmetovalci, kra-

jevimi skupnostmi, z družbenopolitičnimi organizacijami na tem območju o posegih melioracij in komasacij.

Ko sem prej govoril, da smo v preteklosti svoje dejavnosti usmerjali na popis kmetij in določitev zaščitenih kmetij, želim poudariti, da je to bilo le začetno delo in je potrebno na tem delati naprej, najti je potrebno stične točke s samoupravno interesno skupnostjo za pospeševanje kmetijstva, s kmetijskimi organizacijami in seveda s Kmetijskim kombinatom Ptuj kot nosilec in občini. Z zaščitenimi kmetijami je potrebno več delati, več skupnim naporom, da bomo te kmetije naredili kot tržne kmetije z večjo proizvodnjo kot dosedaj.

Ko smo lani uspeli v sistem hidroelektrarne Formin vgraditi odvzemna mesta za namakanje, smo se zavedali, da smo s tem dali investicijo za bodočnost. Vendar, ko smo se odločili za ta poseg in ko smo namensko odredili sredstva za to, smo se zavedali, da je naše vlaganje opravičeno le takrat, če bomo znali ta sistem tudi čimprej izkoristiti. Naš namen je, da v sodelovanju s kmetijskimi delovnimi organizacijami ta sistem začne delovati in ljudje ob kanalu bodo tako občutili prednosti dodatnega namakanja. Vemo pa, da na naših strokovnih pogovorih skoraj vedno govorimo o problemih odvodnjavanja odvisne vode na zemljiščih, ki ne prenesejo takšnih količin vode, medtem ko na Ptujem polju govorimo sedaj o novi vrednosti, to je dodatno namakanje in o kulturah, ki potrebujejo več vlage posebej v sušnih mesecih, da bi bili hektarski pridelki večji in življenje na tem območju boljše.

Naša naloga je tudi, kot je bila že v preteklem letu, da formiramo kmetijsko zemljiško sklad. To izhaja tudi iz spremenjene zakonodaje, ki govori o posebnem preživninskem varstvu. Brez našega kmetijskega zemljiškega sklada in postopkov okrog tega pa najbrže naša skupnost ne more biti učinkovita. Priznavamo, da na območju ptujске občine to ni enostavno doseči, saj je ta fond splošnega družbenega premoženja v kmetijskih zemljiščih zelo velik in še vedno ni pravno razdeljen med Kmetijsko kombinat in druge nosilce. Do te razdelitve med delovne organizacije Kmetijska zemljiška skupnost svojega kmetijskega zemljiškega sklada ne more ustanoviti, mislimo pa, da bo to letos že možno.

To je bil le bežen oris dejavnosti, ki so pred nami. Zavedamo se, da naše strgkovne službe ne bodo uspele izvesti vsega same, zato je potrebno sodelovanje krajanov, predvsem v krajevnih skupnostih na območjih kjer se bodo naše dejavnosti združevale. Potrebujemo pomoč občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij in seveda mnogo strpnih razgovorov z našimi kmetovalci, katerim je naša dejavnost namenjena, ki pa mnogokrat naših akcij ne razumejo ali pa jih že takoj v začetku ne sprejemajo. Zato je potrebno mnogo obrazložitev, strpnega dela in počasnega prepričevanja, da ljudje spoznajo, da je vlaganje v zemljo, izboljšava zemljišč, osnova v napredku kmetijstva, da brez tega ni večjih hektarskih pridelkov in boljšega življenja za našega človeka, ki dela na zemlji,“ je zaključil Vladimir Vrečko.

I. kotar

POLENSAK

Kako dolgo še v taki šoli?

Na podružnični šoli na Polensaku smo se mudili predzadnji dan pouka ob letošnjih polletnih počitnicah in sicer v četrtek, 18. januarja. Naš namen je bil predvsem zabeležiti nekaj magnetofonskih prispevkov za oddajo PIONIRJI ZDRAVO, vendar so nas ob tem presenetili pogoji pod katerimi ta majhen šolski kolektiv petih učiteljc in 69 učencev preživlja letošnjo zimo. Šola ima štiri razrede in dva oddelka podaljšanega bivanja.

Učiteljica Marija ŠTEBIH nam je ob obisku dejala:

„Naši učenci dosegajo še kar dober uspeh, če upoštevamo, da imajo mnogi med njimi dolgo in naporno pot v šolo, da so nekateri iz socialno šibkih družin in da v šoli učimo pod zelo težkimi pogoji. Šola ne nudi v zimskem času osnovnega pogoja za delo, to je toplega prostora kjer bi se lahko premrzli ogreli. Povedati moram, da naše učno vzgojno delo poteka pri temperaturi od 6 do največ 13 stop. C. Učitelji in učenci smo večkrat zaviti v plašče in s premraženimi rokami otroci včasih niti pisati ne morejo. Seveda pod takimi pogoji naše delo ne more potekati v redu in če ne bomo nič ukrenili v zimskem času pouk več ne bo mogoč.“

Staro šolsko zgradbo na Polensaku bi morali nujno adaptirati in urediti ogrevanje. To je sicer v srednjeročnem programu izobraževalne skupnosti, a še in še nismo na vrsti. Šolska zgradba je najslabše vzdrževana zgradba v kraju, ki ga obiskujejo mnogi turisti in začuden zrejo mnogo, misleč, da je zgodba zapuščena in predana času, da po svoje ukrepa.

Tudi učiteljice, naši učenci in krajani si želimo lepo in toplo šolo, kot jih mnogi pri nas že imajo. Vsi bi delali še z večjo voljo in veseljem, ker želimo, da bi postala šola resnično naš drugi dom. Želja imamo še več — telovadnice nimamo, želimo si majhno igrišče, vendar se nam zdi najpomembnejše, da bi imeli toplo šolo...“

Res, toplo šolo. Na videz tako majhna želja, ki pa otrokom na Polensaku pomeni izredno veliko. Ob našem obisku, ko je bilo zunaj okrog nič stopinj Celzija je bil najtoplejši prostor zbornica z 12 stop. C, v prostoru, ki služi za pouk učencem drugega razreda pa samo devet stopinj. Mislimo, da je sleherni komentar o pogojih dela v tako hladnih prostorih odveč in nepotreben.

Zanimalo pa nas je tudi kako je z reševanjem tega vprašanja v okviru ptujске izobraževalne skupnosti v okviru katere je predvidena adaptacija v zadnjem delu planskega obdobja 1976—80. Dobili smo podatek, da nekaj načrtovanih del pred šolo na Polensaku ni realiziranih, vendar je izvršni odbor sklenil da bo vsa načrtovana dela ponovno proučil in določil dokončni vrstni red. To pomeni, da je realna možnost, da bo problem ogrevanja v šoli na Polensaku v letošnjem letu dokončno rešen. Po cenah iz leta 1975 je za adaptacijo predvidenih v programu 170 milijonov starih dinarjev, ki jih bo z ozirom na dosedanje podražitve potrebno za ustrezen odstotek tudi povečati.

Gotovo je nekaj krivde tudi v krajevnih faktorjih, da pouk na Polensaku poteka pod tako „hladnimi“ razmerami, še najmanj pa so zanje krivi otroci, ki se kar pet dni v tednu stiskajo ob vsemogočih dodatnih pečeh, pa kljub temu temperatura bistveno ne poraste. Zato je tudi naša odgovornost do njih toliko večja.

mš

Vode ne bo zmanjkalo

Tale posnetek je nastal v Ložnici, pri Brglezovi domačiji. Vodovodno omrežje še ni seglo v te kraje slovenskobištriške občine, čeprav nekateri že imajo lastni vodovod. Brglezov vodnjak je star najmanj 100 let, globok pa okoli 8 metrov in kot nam je dejala Brglezova mama je neusahljiv. Tudi pozimi je uporaben, voda v njem ne zamrzne. Včasih je služil tudi za napajanje živine, danes je to redkost. Nekajkrat so ga že obnovili, star je samo čeber za vodo, medtem ko je ostriše, vtič in drugo novo. In kaj želimo vodnja-

ku? Nič drugega kot dolgo življenje! Fotozapis: zk

Naši izseljenci med dvema ognjema

IVAN KREFT

Glede na to, da sem bil dve mandatni dobi član glavnega odbora Slovenske izseljenske matice, se zaveda še vedno zanimam za naše, v tujini živeče judi. Že pred prvim obiskom Japonske sem vedel, da potujem v deželo, v katero se niso nikoli v omen- lo koli boljši presenečen, ko sem bil opozorjen, da je v Tokyu izdal svojo pesniško zbirko nek slovenski rojak. Izšla je z imenom Vladimir Kos, po poklicu naj bi bil duhovnik, zato je toliko bolj nenavadno, da je to zbirka ljubezenskih pesmi z dolgim naslovom: "Dobro dan, Tokio — pesmi zate in zame". Izšlo so leta 1960 pri založbi Meiseisha Co, a natisnila jih je tiskarna Shinyo — Co. Verjetno so to pesmi tistega misijonarja, ki 18 let po izidu zbirke ravajajočega misijonarja, ki 18 let po izidu zbirke najbrže ne biva v Tokyu in ga ne bi našel, če bi ga še tako iskal. Prepričan pa sem, da ne gre za tako kompromitiranega političnega emigranta, ki bi ga bilo prav gotovo lahko odkrili, saj, kakor mi je lani povedal politični svetnik naše ambasade v Tokyu, preverja tokijska policija identiteto prijaviteljenih Jugoslovancev, če domneva, da je kaj narobe, tudi na naši ambasadi.

Drugače je v Avstraliji. Ta dežela je bila nekaj časa pravi Eldorado za naše politične emigrante, manj pa za ekonomske, posebno tiste ekonomske, ki so ostali vdani Jugoslaviji. Med takimi je mnogo Slovencev, ki so se umaknili na ta kontinent pred italijanskim fašizmom v času med obema vojnama. Zanje lahko na splošno trdim, da so ostali slovensko in jugoslovansko zavedni in da sovražijo fašizem in nacizem, če je to avstralskim oblastem prav ali ne. Ne pretiram, če trdim, da so desničarski avstralski režimi z bolj odprtimi rokami sprejemali hrvaške ustaše, srbske četnike ter slovenske belo in plavo-gardistične emigrante kot naše ekonomske izseljence.

V zadnjem času pa so se fašistoidnih elementov deloma naveličali tudi že avstralski desničarji, kar velja posebej za sedanjo vlado liberalov in agrarcev. Skoraj gotovo je, da liberalci na prihodnjih volitvah ne bodo več postavljali kandidatov za senat iz vrst slovenske politične emigracije. Pri dveh prejšnjih volitvah je bil namreč izvoljen v zvezni senat kompromitirani plavogardistični vodja iz časa druge svetovne vojne Miša Lajovic, ki ga liberalna stranka zaradi njegovega protijugoslovanskega delovanja ne namerava več kandidirati na prihodnjih volitvah. Podobno usodo bo najbrže doživel tudi njegov sodelavec Vladimir Menart, ki je zaenkrat še predsednik odbora za etnične skupnosti, čeprav je liberalnoagrarna vlada ob svojem nastopu zatrjevala, da bo podobno kot prejšnja laburistična vlada vodila politiko etnične različnosti avstralskega prebivalstva in podpirala kulturna prizadevanja posameznih nacionalnih skupin, vendar so bile naše domoljubne skupine zastopane.

Kljub takšnemu delovanju obeh omenjenih plavogardistov, so ohranili slovenski izseljenci vsaj vse obstoječe radijske postaje, ki so jih imeli pod laburisti. Še več: slovensčino so začeli kot prostovoljni predmet poučevati celo na gimnaziji v Melbournu, pričakujejo pa, da bo uvedena tudi na gimnaziji v Sydneyu. Na sestanku koordinatorjev etničnih radijskih postaj v Melbournu so se zavzemali nekateri visoki avstralski funkcionarji celo za boljše sodelovanje domoljubnih jugoslovanskih izseljencev z domovino.

Na drugi strani pa je desničarska vlada vendarle nudila boljše možnosti za delovanje slovenskih

političnih emigrantov, predvsem izobražencev. Tako so se v Melbournu zbrali slovenski profesorji in učitelji ter so ustanovili svoje društvo, ki naj bi bilo nepolitično, toda bili bi zelo naivni, če bi verovali v njihovo „nepolitičnost“. Že okoliščina, da se to društvo na kulturnem področju tesno povezuje z belogardistično emigracijo v Argentini, močno kompromitira deklarirano nepolitičnost. „Argenti- nec“ Tine Debeljak je napisal članek o zdovski kulturi, v katerem odkrito propagira angažiranost argentinske politične emigracije z avstralsko po geslu „svoji k svojim“.

Kaj hočejo doseči s povezovanjem? Vpeljati hoče- jo med drugim demagoško praznovanje 29. oktobra, ko je leta 1918 razpadla Avstro-Ogrska, kot največji slovenski narodni praznik. Le s kakšno pravico, se sprašujemo, saj so za časa narodnoosvobodilnega boja sodelovali, namesto s slovenskimi partizani, z istim sovražnikom, ki smo se ga Slovenci 29. oktobra 1918 hoteli otresti za vedno. V tej zvezi je značilna tudi aktivnost katoliških misij, ki se pri avstralskih oblasteh zavzemajo za slovenski jezik, pri tem pa bi se posluževali ne našega tiska, temveč slovenskih učbenikov in literature iz Argentine.

V Argentini so si, kot znano, slovenski belogardi- sti zagotovili vse: od osnovnih in srednjih šol do bogoslovne fakultete, vendar te ustanove vse teže vzdržujejo, ker tudi njihovi protektorji vedo, da se bojujejo za izgubljeno stvar in jim omejujejo podporo. Kako izgubljeni so v Argentini naši politični emigranti, njihovi avstralski partnerji najbrž sploh ne vedo. Starejši emigranti izumirajo, umrl je tudi Ruda Jurčec, mladi pa ne ravnaajo več po izročilih starejših, temveč razsojajo po svoji glavi! Za nove politične emigrante Argentina ni vabljava, vsekakor ne tako kot Avstralija, kjer so možnosti za zaposlitev večje, zaslužki pa višji, zato pa je selekcija strožja.

Zgraditev „slovenskega doma“ pri Wollongonu bo verjetno trd oreh tudi za avstralsko slovensko politično emigracijo, čeprav gre za zamisel vodilnega emigranta Vladimirja Menarta. Tudi praznik „slovenske zastave“ brez zvezde ni uspel. Z njim je hotela naša avstralska politična emigracija pokazati, da odklanja vse simbolične znake socialistične drža- ve, vendar ji to zaradi skromne udeležbe ni uspelo.

S pomočjo, ki jo izseljencem nudi Slovenska izseljenska matica in druga jugoslovanska izseljenska društva, so rodoljubni izseljenci več ali manj zadovoljni. Slovenske radijske postaje dobivajo od naše Matice gramofonske plošče, knjige, ki jim služijo pri oddajah, tedenske novice iz Jugoslavije pa z avionsko pošto. Matica v okviru možnosti posveča pozornost tečajem slovenskega jezika pri družtvih, ki jim pošilja redno šolske knjige, diapozitive in kasete.

Odkritji Cankarjevega in Prešernovega kipa sta bili za naše izseljence velika dogodka. Komaj čakajo, da bo Matica poslala še kip Otona Župančiča v Melbourn. Z velikim veseljem sprejemajo gostovanja naših folklornih in glasbenih skupin, za katere krijejo sami skoraj vse stroške. Tako se nikjer v Avstraliji ne more zgoditi, kar se je pred desetimi, dvajsetimi leti dogajalo v Berlinu, ko je za proslavo državnega praznika bila naročena dvorana za 3000 vabljenih, prišlo pa jih je le okoli 20. Delo z izseljenci in zdomeci seveda ni tako enostavno. Ni dovolj poslati nekajkrat na leto vabila za proslavo, treba je z njimi nenehno in vztrajno delati, če nečemo, da bi postali leni tisti, ki so naši sovražniki. Kjer smo takšno delo zanemarjali, kakor na primer med 30.000 zdomeci v Berlinu do leta 1969, tam smo potrebovali mnogo časa in naporov, da se je položaj popravil v našo korist.

Če kje, so bili v zahodnem Berlinu naši izseljenci med dvema ognjema. Na eni strani je bila proti njim oblast, na drugi strani pa ustaški in četniški elementi, ki so znali neaktivnost z naše strani še kako izkoristiti.

„Čeprav v nekaj dneh — smo že veliko storili“

O težavah v Pokrajinskem muzeju v Ptuju smo v 50. številki TEDNIKA obširneje pisali in tudi o nekaterih spremembah na področju samoupravne organiziranosti dejavnosti, ki so jo narekovali številni neurejeni medsebojni odnosi v kolektivu. Komisija za pripravo ukrepov, ki bodo uredili stanje v tem delovnem kolektivu je predlagala za vršilca dolžnosti ravnatelja profesorico Ljubico Suligojevo, ker je menila, da bo lahko najbolj objektivno in nepristransko ter učinkovito pomagala pri razreševanju problemov.

Tovarišica Suligojeva nam je o letošnji dejavnosti Pokrajinskega muzeja uvodoma dejala, da ima kolektiv v tem letu načrtano dokaj obsežno delo in naloge. Lanskoletna nesoglasja in neurejenost razmer je vodilo do tega, da je kolektiv spoznal, da mora ubrati neko novo pot in danes ve, da brez planskega usmerjanja dela in samoupravnega dogovarjanja, ne more delati. Tovarišica Suligojeva ob tem pravi:

„Uspešno lahko delamo le skupno in zato zaupam v svoj kolektiv, saj so delavci, čeprav v nekaj dneh, že veliko storili. V letošnjem letu mislimo, da poleg tega kar moramo opraviti znotraj naših zbirk — to je inventarizacije predmetov, urejanja prostorov in podobno, da predstavimo našim občanom delo in da se še bolj odpremo za vse tiste turiste in druge obiskovalce, ki v naše zbirke prihajajo. Stopili bi radi v stik z našimi šolami, turističnim društvom, delovnimi organizacijami in drugimi, ker moramo vedeti, da marsikdo tudi še danes ne ve kakšno bogato kulturno dediščino hranimo. Menimo namreč, da je potrebno ljudi osveščati, da je potrebno v svojem delokrogu pokazati kaj imamo v

Ptjuju in kaj moramo tudi ceniti.

Trdno sem prepričana, da bomo letos to vez z zunanjimi dejavniki še bolj dosegli, ker imamo novo sodelavko — umetnostno zgodovinarico kot kustosinjo-pedagoginjo. Začrtano imamo tudi zamisel, da bi v naši ustanovi realizirali del programa, ki ga imajo naše šole. Bogato se vključujemo v program razstavne dejavnosti. Pri urejanju zbirk in posodobitvi prostorov bomo imeli vrsto težav. Gre predvsem za arheološki oddelek — v spodnjih muzejskih prostorih, kjer je še zaradi stanovanj močno natrpan in številno arheološko gradivo, ki prihaja s terena že ne najde več prostora. Trenutno se povezujemo tudi z osrednjim arheološkim društvom in z njihovimi strokovnjaki iščemo najustreznejše rešitve, oziroma pomoč pri strokovnem urejanju teh prostorov, da bi bili čimbolj sprejemljivi za naše obiskovalce. Obisk muzeja ne pomeni samo obiskati grajske zbirke, temveč tudi arheološki del na kar smo pozabljali ali pa v minulem obdobju nismo dovolj omogočili obiskovalcu ogleda.

Obiskovalcem moramo pokazati tudi spomenike, ki jih hranimo izven neposrednega mestnega jedra kot so mitreji, ki jih bo potrebno nekoliko urediti in jih pripraviti za ogled.

Z ozirom na sredstva bomo morali nadaljevati z izpopolnitvijo žitnice pri čimer računamo na pomoč slovenske akademije znanosti in umetnosti — etnološkega oddelka, da bi morda v Ptujju le prišli do osrednje Slovenske etnološke zbirke. Naš cilj je tudi čimprej urediti prostore za zbirko ljudske revolucije in smo že sedaj zelo hvaležni našim delovnim ljudem, ki so podprli zamisel o ureditvi te muzejske zbirke.“

mš

PTUJ SKOZI ARHEOLOŠKA OBDOBJA

Poleg osrednje prireditve ob letošnjem kulturnem prazniku na kateri bomo podelili priznanja kulturne skupnosti Ptuj, si bodo lahko naši delovni ljudje in občani ogledali v paviljonu Dušana Kvedra še razstavo z naslovom PTUJ SKOZI ARHEOLOŠKA OBDOBJA, ki jo pripravljata kustosa — arheologa Marjana in Blagoje Jevremov.

Na razstavi bo v glavnem prikazano gradivo iz novejših izkopavanj, nekatere najdbe pa tudi iz prejšnjih let, ker želijo delavci muzeja prikazati občanom Ptuj skozi vsa arheološka obdobja, česar pa nam samo novejšje najdbe ne dajejo.

V spodnjem prostoru paviljona bo na voljo predvsem tlorisno gradivo (terenske risbe), v zgornjem prostoru pa drobni material. Glavni namen je prikaz naše bogate arheološke dediščine, ki je bila toliko časa nedostopna za širši krog obiskovalcev.

Brez dvoma bo v desetih dneh, kolikor bo razstava na voljo za ogled največje zanimanje predvsem med šolsko mladino za katero bodo po dogovoru poskrbeli tudi za strokovno vodstvo.

mš

Letošnja razstavna dejavnost v Ptujju

V okviru Pokrajinskega muzeja v Ptujju, ki se ukvarja tudi z razstavno dejavnostjo je za letošnje leto že sestavljena programska zasnova in ustrezena povezanost z nekaterimi zunanjimi dejavniki.

Prva večja akcija je arheološka razstava, ki bo odprta 5. februarja nato bo folklorno društvo pripravilo razstavo ob svojem 10-letnem jubileju in vsakoletnem kurentovanju pri kateri bo pomagala tudi kustosinja etnologinja Pokrajinskega muzeja Ptuj.

Predvsem pa moramo omeniti, da v letošnjem letu praznujemo 60. obletnico delovanja in razvoja naše partije in SKOJ zato se bomo tudi Ptujčani vključili v te jubileje. Skupaj s celjskim muzejem bi v Ptujju organizirali razstavo o ukradenih otrocih. Pripravlja jo sicer celjski muzej in je potujočega značaja, nekaj specifičnosti z našega območja pa bo tudi vklju-

čenih v gradivo, je med drugim dejala vršilca dolžnosti ravnatelja Pokrajinskega muzeja v Ptujju profesorica Ljubica Suligojeva. Razstava bo postavljena v mesecu aprilu, partijski jubilej pa bomo počastili z razstavo o partijski zgodovini pri kateri bo pomagal tudi muzej revolucije v Ljubljani s svojo potujočo razstavo katere del bo prispel v Ptuj, ker ni mogoče najti tako velikega prostora, da bi lahko prikazali vso gradivo. Z ozirom na finančna sredstva pa je tudi naš oddelek ljudske revolucije pripravljen, da pripravi ustrezno, seveda manjšo razstavo.

Ob krajnem prazniku bo v mesecu maju v paviljonu Dušana Kvedra v Ptujju retrospektivna razstava udeležencev vsakoletne slikarske kolonije na Borlu, letošnji udeleženci pa se bodo predstavi- vali posebej v mesecu septembru.

V mesecu oktobru se lahko

Prstan iz jantarja, odkrit leta 1977 v grobu številka 5. Prstan je iz 1. stol. in najden na prostoru novega gasilsega doma v Ptujju.

Foto: Kosi

POPRAVEK

V 80. nadaljevanju sestavka UPORNE SLOVENSKE GORICE (Tednik št. 2 z dne 18/1-1979, stran 9) beri: Med talci v Cezanjevcih, aprila 1944, je padel MATIJA PETEK (in ne Marija Petek kot je bilo natisnjeno).

VIDA ROJIC UPORNE SLOVENSKE GORICE

(81. nadaljevanje)

Iz tedanjega ptujskega okrožja so ustrelili v Cezanjevcih tudi deset talcev: FRANCA GANZERJA (32), kmeta iz občine Tomaž pri Ormožu, ALOJZA GEČEKA (20), poljskega delavca iz občine Lenart v Slovenskih goricah; IVANA KLANEČEKA (41), mesarskega pomočnika iz Skorbe na Dravskem polju; FRANC KORENA (26), kmečkega delavca iz Skorbe, FRANC MARINA (47) kmeta iz občine Tomaž pri Ormožu, ALOJZA MARINA (49), mizarja iz občine Tomaž, VINKA MIKLOŠIČA (47), viničarja iz Brebrovnika pri Mihalovcih (sedanja občina ORMOŽ), JAKOBA RODOŠKA (41), kmeta iz Skorbe na Dravskem polju; FRANC ROZMANA (27), mehanika iz Skorbe, ter IVANA ZORECA (33), uradnika iz Lovrenca na Dravskem polju.

Ivan Klanec (41) iz Skorbe, ustreljen v Cezanjevcih

Franc Koren (26) iz Skorbe, ustreljen v Cezanjevcih

Vsi navedeni talci, po številu dvajset, so bili po aretaciji, spomladi 1944 prepeljani v ptujske zapore, pet talcev pa so Nemci prepeljali 24. aprila iz mariborskih zaporov v ptujske, da bi jih ustrelili v Cezanjevcih. Ti so: BOŽIDAR STANKOVIČ (28) pekovski pomočnik iz Srbije; VIKTOR SEVČENKO (24) študent iz Sovjetske zveze (Kijev); PETER LAPTEJEV (36) iz Sovjetske zveze (Mugotovka-Čelabinsk); Alojz Tič (25), čevljar iz Moravč in MAKŠ OGOREVC (20) iz Selnice ob Dravi. Sodbo o ustrelitvi talcev v Cezanjevcih je podpisal Rösener, višji SS in policijski vodja v vojni oblasti XVIII, vodja SS-oddelkov in generalajtnant policije. Objavljena je bila na lepkih, izdanih v Mariboru 25. aprila 1944.

Domačini so morali talcem izkopati skupen grob in ubite pokopati. Po vojni so jim postavili spomenik, ki nas bo vedno spominjal na gorje tistih dni.

Viri: Poslednja pisma žrtv za svobodo, Maribor 1969, Rado Pušenjak: Tragedija v Cezanjevcih, Večer, 25. aprila 1961, in Ptujске zaporne knjige, Muzej NO Maribor.

APRILSKE ARETACIJE V LJUTOMERSKEM OKROŽJU OF

Da bi zatrli osvobodilni boj, je okupator v vzhodnih slovenskih gorah zapiral upornike tudi leta 1944, kar dokazujejo ptujske zaporne knjige. V njih so vpisali januarja 23 zapornikov iz ljutomerskega okrožja, februarja so jih zaprli 13. marca 16, aprila pa kar 59. Tu so všteti tudi februarja ormoškega in središkega predela, ki je bil povezan z aktivisti ljutomerskega okrožja. Največ zapornikov je bilo aprila aretiranih v Desnjaku, Cezanjevcih, Vogričevcih in Tomažu pri Ormožu.

Nekaj aretirancev so Nemci po zasliševanjih v Ptujju na gestapu spustili domov. V zapornih knjigah je razvidno, da so od 111 zaprtih od januarja do konca aprila 1944 iz vzhodnih Slovenskih gor, poslali v Maribor 37, v Celovec 13, v Gradec 4, v Radgono 4, v Strnišče po dva. Med talci v Cezanjevcih je padlo iz ljutomerskega okrožja deset zapornikov in štirje iz ormoškega območja; izpustili pa so jih 37. Če je bilo izpuščenih vseh 37, za katere so to navedli v zaporni knjigi, je vprašanje. Večkrat smo namreč ugotovili, da zapis „izpuščen“ ni bil upravičeno napisan. Iz ptujskih zaporov so te zapornike res izpustili, a odvedli so nekatere od njih pod ključke drugim.

Iz Maribora so zapornike iz Slovenskih gor pošiljali v koncentracijska taborišča, nekatere pa tudi na prisilno delo. Omeniti moramo še, da je FRANC JESENİK, zapornik iz Stare ceste, pri Ljutomeru napravil v ptuj- skih zaporih samomor. Z britvico si je prežegal 7. aprila 1944 žile na roki. Bil je star 45 let.

SKRB ZA PREKMURJE

Okupacija naše domovine je hudo prizadejala slovenski narod, saj je bil razdeljen med tri fašistične države: Nemčijo, Italijo in Madžarsko. Z mejo na Muri je bilo Prekmurje odrezano od Stajerske, stiki aktivistov OF so pokrajino pa otežkočeni.

Ker so vzhodne Slovenske gorice mejile na Prekmurje, je slovensko vodst- vo OF poverilo že Ivanu Nemcu-Vojku, da organizira osvobodilni boj tudi v Prekmurju, vendar se mu to ni posrečilo. Vemo, da je vzplamtela iskra

Ribičev mlin v Cezanjevcih, kraj streljanja talcev 25. aprila 1944

upora v Prekmurju že leta 1941 in je bil upor zaden jeseni 1941, ko je okupator ustrelil sekretarja prekmurskega okrožnega komiteja KP Štefana Kovača ter obesil Štefana Cvetka in Evgena Kardoša, večino drugih aktivis- tov in sodelavcev OF pa zaprl. Leta 1941 je bil član prekmursko- medžimurskega komiteja KP Vinko Megla od Tomaža pri Ormožu, ki je pa- del ob koncu januarja 1942.

Jeseni 1942 je poslalo slovensko vodstvo osvobodilnega gibanja v Prekmurje Ferda Godino, bil pa je na poti ranjen. Zato ni prispel na cilj. Madžari so zaprli poleti 1942 stoenaindvajset družin primorskih Slovencev, ki so jih v Prekmurju naselili po prvi svetovni vojni. Madžari so jih sedaj poslali v koncentracijska taborišča. Leta 1942 so obsodili komuniste Alija Kardoša, Mirka Bagarja, Gustava Lutharja, Ludvika Vlaja, Alojza Sadlerja in druge na dolgoletne zaporne kazni.

Maja 1944 so bili poslani v Prekmurje Dane Šimenjak-Miran, Ivan Orel-Rastko in Jernej Osolin-Drago. Prek Haloz in Ptujске polja so prispeli v Slovenske gorice. Pripotovali so skupaj s člani oblastnega komiteja KPS in pokrajinskega odbora OF za Stajersko. Med njimi je bil Ivan Nemec-Vojko, ki je odšel s Šumenjakovo skupino v Slovenske gorice, drugi pa so ostali na Ptujskem polju.

Šumenjakova skupina se je zadrževala v Prlekiji približno tri tedne in izvajala razne akcije. Ko so hoteli Nemci poslati iz Železnih dveri pri Ljutomeru maršalu Goeringu večjo količino vina, je skupina napadla vinar- sko klet v Železnih dverih. O tem dogodku beremo v nemških orožniških poročilih, ki navajajo, da je deset do petnajst partizanov zaplenilo na posvetu v Železnih dverih živeč, demoliralo pisarno, odneslo pisalni stroj in iztočilo 14.400 litrov vina. Vse to so partizani opravili v dveh nočeh, 2. in 3. septembra 1944.

Nadaljevanje prihodnjic

SLOVENSKA BISTRICA

Mladi iz občine Svetožarevo pri svojih vrstnikih

V okviru vsakoletnih, že tradicionalnih izmenjav mladih iz osnovnih šol pobratenih občin Slovenska Bistrica in Svetožarevo, katerih osnovna nosilca sta občinski Zvezi prijateljev mladine obeh občin, v času od 15. do 30. januarja, to je v obdobju zimskih počitnic, gostuje v planinskem domu DES v bližini Šmartna na Pohorju, skupina 18 pionirjev in dveh učiteljev, delegatov iz osnovnih šol svetožarevske občine.

V času njihovega bivanja si gostitelji občinska zveza prijateljev mladine in svet zveze pionirjev prizadevajo svoje prijatelje kar najbolje seznaniti s smučarskimi veščinami pa tudi kulturnozgodovinskimi in drugimi znamenitostmi občine.

Redno jih bodo obiskovali tudi pionirji iz bistriške in drugih osnovnih šol. Skupno se bodo seznanjali in izmenjavali spoznanja iz šolskih klopi kot tudi iz življenja v domačem kraju. Pripravili bodo tudi skupna družabna srečanja s kulturnimi programi.

V okviru spoznavanja in ohranjanja tradicij NOB bodo organizirali pohod mladih gostov iz Svetožareva, skupno z vrstniki iz bistriške občine, katerim se bodo pridružili še vojaki garnizije Pohorski bataljon iz Slovenske Bistrice, od Šmartna do Treh žebčev, na kraj poslednjega boja legendarnega Pohorskega bataljona. Obiskali pa bodo tudi spominski muzej NOB na Osankarici.

V času bivanja na Šmartnem pa si bodo mladi gostje iz Svetožareva ogledali tudi nekatere kraje v občini in obiskali delovni organizaciji IMPOL in Steklo v Slovenski Bistrici. Med poletnimi počitnicami pa bodo pionirji bistriške občine vrtili obisk vrstnikom v občini Svetožarevo, kjer si bodo, že tradicionalno, najprej ogledali znamenitosti te občine, nato pa skupno odšli na letovanje ob morju.

Viktor Horvat

DELAVNO PRVO POLLETJE

Počitnice so. Le kdo bi sedaj mislil na šolo, na strah, ki se vedno znova poraja pred šolskimi nalogami.

Teden dni pred zaključkom prvega polletja smo imeli sestanek OO ZSMS gimnazija Ptuj. Kritično smo pregledali naše delo. To je po posameznih komisijah storila nadzorna komisija. Ugotovili smo, da člani komisij (in tudi ostali učenci) delajo, vendar pa delo komisij ne more zaživeti tako kot bi mnogi želeli, zaradi časovne in prostorske stiske.

Vemo, da sloni na komisiji za informiranje tudi urejanje in izdelovanje zidnih časopisov, oglasnih desk. Priprani smo, da bomo v bodoče poleg izdaje informativnih biltenov izdelali tudi nekaj stencasov. Sicer pa smo v okviru te komisije delali kar uspešno, saj smo izdali štiri številke INFORMATORJA.

Mnogi so že mislili, da literarno glasilo pred februarjem ne bo izšlo. Vendar so se motili, kajti uspelo nam je izdati prvo številko ISKANJ — tako se glasilo imenuje.

Zavedamo se vloge mladih v vseljudskem odporu, zato smo ustanovili komisijo za vseljudski odpor, ki bo delovala skupaj z obrambnim krožkom.

Pogovarjali smo se tudi o organizaciji ptujkega karnevala in o predstavitvi gimnazije na karnevalu.

Ze sedaj se trudimo privabiti v vrsto brigadirjev mlade, ki si brigadirskega življenja še niso okusili. Pripravili smo razstavo na temo MDA „Na razstavi so stencasi, ki smo jih ptujski brigadirji izdelali na lanski MDA“. „Mariovo“. Fotografije z iste akcije pa učencem obiskovalcem razstave še bolj nazorno kažejo zanimivo brigadirsko življenje. Prvi uspehi so torej znani. Upamo, da ne bo ostalo le pri teh in bomo lahko ob koncu šolskega leta dejali: „Bilo je delovno in uspešno šolsko leto“.

Slavica Pičerkó

Delta, Ptuj, 9. januarja 1979:

Olga Mohorko, Apač 188; Drago Belovič, Ciril-Metodov dr. 13; Anica Lesjak, Tržec 43; Marija Salaman Kidričevo 66; Marija Šiker, Prešernova 32; Rozka Terbulc, Skroba 12; Milka Petrovič, Potrčeva 50/a; Erna Furek, Skorba 18; Džurdža Kralj, Lovrečan 108; Alojzija Cizerl, Janeževski vrh 40; Terezija Košti, Nasedle bratov Reš 13; Zdenka Sinrajh, Zihorlova pl. 4; Tončka Kuplen, Zihorlova pl. 4; Jožica Hadler, Potrčeva 50; Kristina Meznarič, Stojinci 87; Marija Petrovič, Podvinci 2; Marija Mesarec, Miklošičeva 4; Danica Gril, Mestni vrh 22; Anica Stergar, Krčevina 82; Darinka Lesjak, Krčevina 82; Marija Štumpf, Kidričevo 60; Danica Kumer, Zihorlova pl. 3; Marija Krajnc, Jadranska 7; Irena Pukšič, Gomilce 3; Terezija Miheleš, Reševa 25; Sonja Kirbiš, Nova vas 29; Milena Jerič, Zg. Hajdina 148; Mira Vučina, Grajena 26; Terezija Valek, Strmec n. h.; Kristina Petrovič, Hrastovec 61; Anica Horvat, Markovci 35/a; Marija Petrovič, Spuhlja 107/a; Kristina Kumer, Murnova 2; Marija Zaler, Volkmerjeva 11; Anica Slameršek, Zabovci 64; Olga Belovič, Ciril-Metodov dr. 13; Marija Polanec, Grajenščak 25/c; Zofija Špurej, Rošnja 17/a; Nežka Hliš, Mestni

vrh 22; Jožica Belšak, Cesta kurirjev NOV; Stefka Vidovič, Zg. Hajdina 107/a.

TGA Kidričevo, 12. januarja 1979:

Maks Kaučević, Apač 5/a; Anton Černež, Ob železnici 3; Marjan Korošec, Podvinci 135; Albert Klajderič, Gruškovje 93; Franc Turk, Kajuhovala 3; Alojz Turk, Kidričevo 9; Srečko Murata, Kidričevo 1; Vinko Milošič, Pleterje 27; Branko Horvat, Pobrežje 138; Jože Žnidarič, Zg. Jablane 4/a; Janko Milošič, Kidričevo 9; Stanko Pulko, Zg. Hajdina n. h.; Zvonko Frček, Kidričevo 13/a; Ivan Kosi, Velika Nedelja 1; Anton Auer, Mihovce 12; Marjan Cajnko, Flegirčeva 3; Jože Belšak, Muretinci 16; Jože Predikaka, Doklece 16; Ciril Drevčnik, Hajdina 22; Jože Kampl, Sp. Hajdina n. h.; Vinko Kovačec, Zg. Hajdina 17/a; Vinko Krajnc, Bukovci 182; Romana Mernik, Trnovci 20; Franc Serdinšek, Župečja vas 50; Marjan Nežmah, Ul. I. maja 2; Marjan Kovačec, Zihorlova pl. 13; Janez Vinkler, Slape 21; Peter Bombek, C. proletarskih brigad 55; Janez Horvat, Kidričevo 10; Vlado Mohorko, Kungota 20; Alojz Mlakar, Potrčeva 32; Milan Škrabelj, Majšperk 43; Andrej Ogrizek, Draženci 33; Franc Majcen, Podložje 40.

Društvo slepih in slabovidnih Ptuj

se zahvaljuje za nakazana denarna darila:

- SDK, podružnica Ptuj (namesto venca na grob pokojne matere sodelavke Danice Tomše)
- Stanovanec bloka v Volkmerjevi ulici 11 (namesto vencev na grob pokojnih tov. Oštopovič in tov. Volkmerja)
- Franjo Snelpl (podarjenost od RTV)

CENTER ZA OBVEŠČANJE IN PROPAGANDO PRI PREDSEDSTVU OK ZSMS PTUJ

IZ DEJAVNOSTI MLADIH

Mladi v organizacijah združenega dela sprejemajo okvirne programe dela svojih osnovnih organizacij. Iz njih je razvidno, da bodo v letošnjem letu posvečali največjo pozornost povečanju produktivnosti, izboljšanju odnosov do dela, zmanjšanju staleža bolnih, zmanjšanju števila delovnih nezdod. Tudi na izobraževanju mladih delavcev ne pozabljajo. Programe izobraževanja bodo mladi izoblikovali skupaj z Zvezo komunistov in s sindikati.

V Kmetijskem kombinatu si mladi prizadevajo, da bi dosegli tudi aktivnost štipendistov Kmetijskega kombinata in večjo povezanost le teh z delovno organizacijo tudi v času, ko so mladi v šolah.

Delovne akcije vseh vrst, ki jih organizirajo mladi bodisi v okviru delovne organizacije ali širše, morajo postati temeljna oblika delovanja

mladih, so zapisali mladi v programe svojih dejavnosti.

Mladi v Kmetijskem kombinatu Ptuj bodo v tekočem letu organizirali javne tribune na temo: Problemi izobraževanja in štipendiranja v Kmetijskem kombinatu Ptuj in Stanovanjska problematika mladih delavcev kmetijskega kombinata Ptuj.

Občinska konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije Ptuj je začela z izobraževanjem predsednikov osnovnih organizacij že v lanskem letu. Prvega seminarja so se udeležili predsedniki osnovnih organizacij ZSMS iz organizacij združenega dela v mesecu decembru. Spregovorili so o socialni in stanovanjski problematiki mladih delavcev, o pripravah in vodenju sestankov, o povezovanju TOZD in KS* o vlogi in delovanju delegatskega sistema v združenem delu, o družbeno-

ekonomskem položaju v občini Ptuj, o vlogi pomena in nalogah DPO v TOZD, o organiziranosti ZSMS in akcijski usmeritvi X. kongresa ZSMS. V petek, 26. in soboto 27. januarja pa se bodo na seminarju zbrali mladi KS. Teme seminarja bodo podobne. Spregovorili pa bodo tudi o vlogi in delovanju mladih komunistov, o družbenih organizacijah in društvih, o vključevanju mladih SZDL, o 1. in DS v KS, samoupravljanju v KS.

Tudi mladi v konferenci mladih izobraževanja so aktivno začeli z delom v komisijah, saj smo vendar že v mesecu januarju in je čas, da začnemo z delom. Marija Meznarič, ki vodi komisijo za delo s pionirji nam je povedala, da bo v letošnjem letu resnično potrebno premagati ovire, ki so bil vzrok, da ta komisija pogosto ni bila delovna. Nada Topolovec

LETNA KONFERENCA PD „BRATJE REŠ“ DESTRIK

V soboto 13. januarja so se člani prosvetnega društva „Bratje Reš“ iz Destrička zbrali na svoji prvi letni konferenci, ki so se je udeležili: predsednik ZKO občine Ptuj tov. Kozar, predsednik KS Destrič Franc Simeonov, predsednik KK SZDL in OO ZKS Destrič Borut Predan, predsednik zbora delegatov Juljana Černež.

Predsednik društva Milan Šteger je orisal delo društva, ki je bilo ustanovljeno pred osmimi meseci. V tem kratkem času je uspešno delovala dramska sekcija, ki je pripravila veseloigro in jo dvakrat uprizorila pred domačim občinstvom.

Člani društva so s prostovoljnimi delom naredili nekaj najpomembnejših odskih rekvizitov, prepletkali dvorano, delno popravili streho, ki je že močno puščala in očistili okolje.

Društvo si je za letošnje leto zadalo obsežen delovni program, ki pa bo predvsem odvisen od finančnih sredstev in prostovoljnega dela. Obiski raznih prirediteljev so pokazali, da je dvorana premajhna in da bi jo bilo potrebno razširiti vsaj za nekaj metrov. V celoti je nujno potrebno popraviti ostrešje.

V prostorih, ki so sedaj namenjeni za stanovanje pa urediti klubske prostore in knjižnico. V dvorano je napeljana centralna kurjava, za kar gre zasluga KS Destrič in osnovni šoli. Potrebno bo napeljati še vodovod in urediti sanitarije. Dramska sekcija bo v tem letu pripravila dve gledališki deli, pripravila ali sodelovala pa bo tudi z ostalimi društvii pri prirejanju proslav.

Likovna sekcija bo letos organizirala likovno razstavo akademikov in amaterjev ob krajevnem prazniku, kar je že tradicionalno. Ustanovil bi se naj tudi deklški pevski zbor.

V razpravi je bilo čutiti enotno mnenje, da je društvo dobro začelo delati, da je v društvu nekaj posameznikov, ki si zaslužijo pohvalo in upati je, da bodo s svojo delavnostjo pritegnili še druge. Pomoč pri razvoju društva so obljubili predsednik KS Destrič in DPO, kakor tudi predsednik ZKO Ptuj.

Če bo društvo še naprej tako zagnano pri svojem delu, če bo izpolnilo zastavljen delovni program se ni treba bati, da bo Destrič kulturno zaostajal za drugimi kraji v občini Ptuj. MF

V spomin Gerčki Mihelač iz Strmca 3 pri Leskovcu

Vem,
stopila si pogumno v življenje,
vedela si,
da te čaka tudi trpljenje,
toda v težkih urah nisi omagala,
mnogo, premnogo si storila
za svoje otroke, za vnuke,
ki so ponosni na te,
toda žalost jim je napolnila srce —
žalost,
ki je naredila v srcu velikanske rane,
ki ne bodo nikoli zaceljene —
za vedno si jih zapustila —
ostali so sami, kajti žena,
mati in babica si bila samo ena,
a sedaj si nenadomeščena.
Prezgodaj si jih zapustila,
tvoja nit življenja se je pretrgala
in ti si za vedno zaspala,
nikoli več se ne boš prebudila,
nikdar več se z njimi veselila.
Naša poslednja solza,
ki je padla na tebe,
te ni prebudila,
le kako bi te sedaj,
ko te je črna zemlja zakrila. —
Čeprav te naša solza več ne prebudi,
toda spomin na tebe še živi!
Vedno te bomo pogrešali,
ne, nikoli te ne bomo pozabili!
Naj ti bo lahka prelepa domača gruda!

Marija KRAJNC

POBUDE IN PREDLOGI OBČANOV K POKOPALIŠKEMU REDU

Upoštevajmo želje, prisluhljivo potrebam

V Ptuj smo dobili novo pokopališče, ujamamo nov pokopališki red in pogrebni ceremonijal, na katerega se občani počasi privajajo. Zal pa je pri tem še mnogo togosti, netaktnosti in birokratskega odnosa do občanov. Prav je, da se odgovorni tega enkrat zaveže in poskušajo stvari urediti tako, da bo občanom, zlasti pa svojcem pokojnih najbolj prav.

Iz izkušenj, ko se udeležujemo pogrebov, ko se pogovarjamo z občani in upoštevamo prakso druge, opozarjamo predvsem na naslednje probleme: Služba, pristojna za pogrebni ceremonijal, bi naj dala natisniti

podrobnejša navodila o pogrebnih svečanostih, s cenikom storitev, ker se občan takrat ne spomni vsega, če pa je napisano, bi mu marsikatero skrb s tem olajšali. V to bi morali vključiti tudi avtobus za prevoz iz Ptuja do pokopališča in nazaj.

Pokojnika navadno pripeljejo v mrliško vežico eno uro pred pogrebom. V poletnem času je to v redu, toda pozimi, zlasti letos, ko je čisto precej oster mraz, morajo sorodniki in drugi, ki bi se radi od pokojnika poslednjič poslovili, prezebiti zunaj na mrazu. Zakaj ne bi v eni od vežic zakurili, da bi

lahko svojci in ostali počakali na pogrebnih storitev.

Delavci, ki opravljajo pokop, bi morali to delo opravljati z večjim čutom odgovornosti in spoštovanja tako do pokojnih kot do ožjih svojcev. Primer: zgodilo se je, da delavec ni pogledal na trak od venca in že se je venec pokojnikove žene znašel med izločenimi, čeprav bi moral biti prvi na grobu. Podobnih spodsrljajev bi lahko našli še več.

Vse pogostejše se dogaja, da posamezne delovne organizacije, zavodi in posamezniki, namesto venca na grob prispevajo denarne zneske za gradnjo bolnišnice ali v druge socialne namene. Prav bi bilo, da bi svojci ob pogrebu za te primere vedeli, da bi se jim lahko tudi zahvalili. Zato ne bi bilo odveč razmisliti o nekem simboličnem prikazu tistih, ki so namesto venca prispevali denar, npr. lahko bi uvedli poseben žalni trak z pisemsko ovojnico, ali kakšen drugačen še bolj ustrezen simbol

denarnega prispevka namesto venca.

Problemi nastajajo tudi glede nagrobnikov. Odlok o pokopališkem redu menda dopušča tri različne oblike nagrobnikov, določena je tudi maksimalna višina, širina itd. Toda praktično nihče ne ve, kako naj tak nagrobnik izgleda. Zgodi se, da ga kamnosek napravi, pa so potem pripombe, da ne ustreza, da ga bo treba odstraniti in podobno. To je skrajno neodgovoren odnos do občanov, ki je investiral v nagrobnik, ni pa sam kriv, če ne ve niti kamnosek kakšen mora biti. Zaradi tega bi bilo nujno izdelati ustrezne načrte nagrobnikov, da se stranka že ob naročilu lahko odloči za ustreznega.

Navedenih je le nekaj predlogov, ki bi jih odgovorni morali upoštevati ali vsaj o njih podrobneje razmisliti in morda še najti boljše rešitve v zadovoljstvo občanov.

L. S. in J. Sk.

Kdo se še spozna?

Pred 12 leti so se menda nastanili prvi koristniki vrtca v Kidričevem in tako odprli novo stran v nadaljnjih prizadevanjih KS in ostalih DPO za bolj celovito ureditev otroškega varstva v tej KS. Povsem slučajno je takrat nastal tale posnetek, ki bo morda marsikatero od takratnih otrok (danes fantov in deklet ali celo mož in žena) spomnil na srečne dni njihovega otroštva, ki so ga v tem VVZ še kako prijetno preživeli.

France Meško

Čeprav Pavla že težijo leta, je v čevljarski delavnici ob koncu leta veselo raztegnil svojo harmoniko.

Foto: K. Zorec

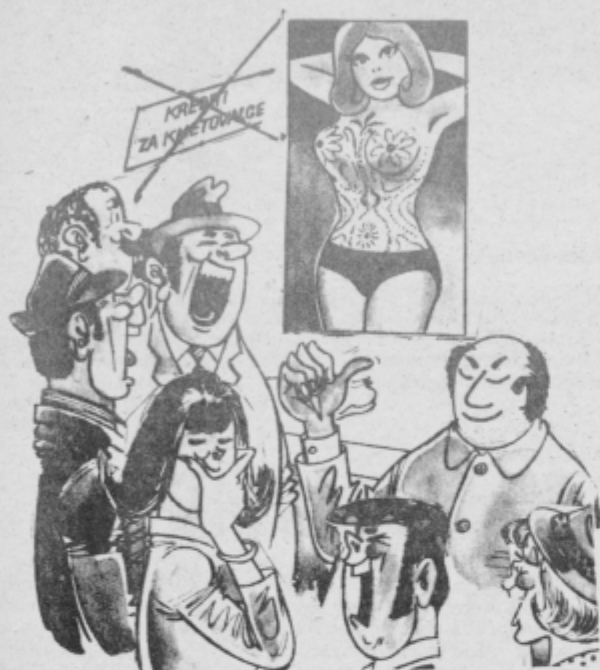
Ali nas še poznate?

Foto: K. Zorec

HUMOR

A sem jaz kriv, če se ta soljena brozga na cesti tako prijema na podplate

Vidite, to so pa tiste naše nepokrite investicije, ki so nam jih rožnato pobarvali ...

Kaj se lažeš mama, saj veš, da sem izdelal samo z dobrim.

UGANKARSKI SLOVARČEK

AKON = drugo ime za izraelsko luko Akko
ALELUJA = jed iz posušenih repnih olupkov, ki se je na veliko noč
GARO = indijsko ljudstvo v Asamu
MEREDITH = valeski nogometaš, ki je dolga leta imel britanski rekord s 36 goli iz 33 tekem (Bill, 1876–1958)
OLEVANO = del imena mesta oddaljenega 45 km vzhodno od Rima
ORURO = mesto v Boliviji, središče rudnikov boksita
OSTEOLOG = strokovnjak za raziskavo izkopanih okostij sesalcev
RADEV = slovita jugoslovanska operna pevk, mezzosopran (Marijana, 1913–1973)
ROLLAND = francoski pisatelj in zgodovinar glasbe, eden glasnikov socialno pojmovanega humanizma in proučevalec Beethovna (Romain, „Miklavž Breugnon“)

REŠITEV PREJŠNJE KRI-
ŽANKE

VODORAVNO: Skadar,
Vanini, Erivan, oktameter,
premetenka, Aco, moč,
Rovigo, IT, sklenina, Starič,
ces, ilanos, ton, departma,
Seveni, RS, Aci, odpiralno, nit,
Borota, os, Božo Kos, iy,
Kulm, Rižana, packanje,
Ararat, sneg, Aar.

[illegible]

TV spored

TV LJUBLJANA

ETREK, 25. januar 1979:
10.00 TV v šoli, 11.10 TV v šoli, 12.00 Poročila, 16.50 Stare
45 Poročila, 17.05 Naše
onske pravljice, 17.05 Naše
danje bitke, 18.00 Trimska
izjaja, 18.35 Obzornik, 18.45
vnuček, 19.15 Risanka,
20 Cikcak, 19.30 TV dnevnik,
55 Propagandna oddaja, 20.00
kritike, 20.40 Propagandna
laja, 20.45 Glasbeni magazin,
30 Sport na Kitajskem, 22.10
dnevnik.

ETREK, 26. januar 1979:
10.00 TV v šoli, 11.10 TV v šoli,
10 Poročila, 17.15 Zverinice iz
rije, 17.35 Mathis, 18.05
rije, 17.35 Mathis, 18.05
wenski rock, 18.35 Obzornik,
45 Spoznavajmo naše morje,
15 Risanka, 19.20 Cikcak,
30 TV dnevnik, 19.55
pagandna oddaja, 20.00 Za-
moglasbena oddaja, 20.55
pagandna oddaja, 21.00 Lee
rwey Oswald, 21.45 TV
evnik, 22.00 625, 22.20
novrska glasbena parada.

OBOTA, 27. januar 1979:
10.00 Poročila, 8.05 Stare
onske pravljice, 8.20 Vrtec na
isku, 8.35 Tako so živeli, 8.55
bičin vnuček, 9.25 Mali svet,
5 Dokumentarna oddaja, 625,
55 Smuk za moške, 15.40
ročila, 15.45 Romeo in Julija,
00 Košarka: Zadar: Jugopla-
ca, 18.35 Naš kraj, 18.45
moristična oddaja, 19.15
sanka, 19.20 Cikcak, 19.30 TV
evnik, 19.55 Propagandna
daja, 20.00 Marie Curie, 20.50
pagandna oddaja, 20.55 TV
itnik, 21.30 TV dnevnik, 21.40
karija — celovečerni film.

EDELJA, 28. januar:
8.20 Poročila, 8.25 Za nedeljo
o dobro jutro, 8.55 Beograjske

povesti, 9.55 Slalom za moške,
10.55 Ulica Sezam, 11.55 Slalom
za moške, 19.15 Risanka, 19.20
Cikcak, 19.30 TV dnevnik, 19.55
Propagandna oddaja, 20.00 Osma
ofenziva, 21.00 Propagandna
oddaja, 21.05 V Sabonu Yano-
mami, 21.35 TV dnevnik, 21.50
Melodije 78, 22.05 Športni
pregled.

PONEDELJEK, 29. januar:

9.00 TV v šoli, 11.00 Tv v šoli,
16.15 Kmetijska oddaja Tv
Zagreb, 17.15 Poročila, 17.20
Naši trije, 17.40 Kaj vemo o...
dokumentarni film, 18.05 Spek-
ter, 18.25 Sola smučanja, 18.35
Obzornik, 18.45 Mladi za mlade,
19.15 Risanka, 19.20 Cikcak,
19.30 TV dnevnik, 19.55 Propa-
gandna oddaja, 20.00 Carmen,
22.20 TV dnevnik, 22.35 Kulturne
diagonale.

TOREK, 30. januar:

9.00 Tv v šoli, 11.00 Tv v šoli,
17.30 Poročila, 17.35 Hrvaška
folklor, 18.05 Mali svet, 18.35
Obzornik, 18.45 Mostovi, 19.15
Risanka, 19.20 Cikcak, 19.30 Tv
dnevnik, 19.55 Propagandna
oddaja, 20.00 Mendarodna obzor-
ja, 20.40 Propagandna oddaja,
20.45 Pota Poljske, 22.00 Tv
dnevnik, 22.15 Razvoj popularne
glasbe.

SREDA, 31. januar:

9.00 Tv v šoli, 11.00 Tv v šoli,
17.25 Poročila, 17.30 Tako so
živeli: Ariel, 4. del, 17.55
Londonska narodna galerija,
18.20 Ne prezrite, 18.35 Obzor-
nik, 18.45 Glasba Jadrana, 19.15
Risanka, 19.20 Cikcak, 19.30 Tv
dnevnik, 19.55 Propagandna
oddaja, 20.00 Film tedna: Ena
poje, druga ne, 22.00 Tv dnevnik,
22.15 Evropsko prvenstvo v
umetništvu drsanju.

NOVI BANČNI PROSTORI

V prostorih nekdanje stavbe SDK so si delavci banke uredili nove prostore za del svoje službe. Tako so iz Titovega trga 5 v celoti preselili v nove prostore posle devizne likvidature, v kateri opravljajo devizne posle za gospodarstvo in občane. Povedati je potrebno, da devizne posle za občane opravljajo tudi preostale likvidature.

Na novo pa so uredili mešano dinarsko-devizno likvidaturo. Za to so se odločili zaradi vedno večjega obsega poslovanja, prenosa osebnih dohodkov na hranilne knjižice in ker je zlasti ob izplačilnih dneh prihajalo do prevelikega navala pri izplačilnih okencih. V takšno odločitev jih je tudi vodila želja, da bi občanom nudili usluge v čim krajšem času in čim bolj kakovostno.

INTES
TOZD Pekarne Vinko Reš
Trg MDB 2, Ptuj

razpisuje
prosta dela in naloge

fakturista

za določen čas — 8 mesecev

Pogoj: administrativna šola, dobro obvladanje stroje-
pisa.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev
naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov:
Svet za medsebojna delovna razmerja INTES, TOZD
Pekarne Vinko Reš, Trg MDB 2, Ptuj. O izbiri bodo
kandidati obveščeni v 8 dneh po izbiri.

**Komisija za medsebojna razmerja delavcev osnovne
šole dr. Franja Žgeča Dornava**

objavlja

naslednja prosta dela in naloge na podružnični šoli Polenšak:

— **Učitelja za razredni pouk, U ali PU razrednega
pouka.**
**Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delov-
nim časom. Nastop dela 1. marca 1979.**

— **Učitelja za oddelek PB- U ali Pu razrednega pouka.**
**Delo se združuje za čas od 24. aprila do 30. januarja
1980, s polnim delovnim časom (nadomeščanje de-
lavke v času porodniškega dopusta)**

Stanovanj ni. Obstajajo ugodne avtobusne zveze s Ptujem.
Prijave pošljite na naslov šole v 15 dneh po objavi razpisa.

Vas vabi na večerje ob glasbi vsak petek in soboto ter
ob praznikih od 18. do 22. ure.

Za prijetno razpoloženje skrbi glasbenik Erih Čeh in njihova
priznana kuhinja z vrsto novih specialitet.

Rezervacije zaželenel
Telefon 771-721

Podjetje za ptt promet
Ljubljana,
TOZD PTT Ljubljana,

Podjetje za PTT promet Ljubljana — TOZD PTT
Ljubljana vabi k sodelovanju delavce, ki bi želeli
opravljati dela in naloge

dostave ptt pošiljk

v Ljubljani in okolici.

Pogoji:
1. končana osemletka
2. odslužen vojaški rok

Prošnje pošljite na naslov: TOZD PTT Ljubljana,
kadrovska socialna služba, Ljubljana, Tržaška 68a.

mali oglasi

PRODAM brejo kravo. Jože
Majer, Sp. Velovlak 8.

PRODAM 5000 kg svinjske repe.
Franc Tement, Sobotinci 39.

POCENI PRODAM mlatilnico z
dvojnimi čiščenjem. Lovrenc na
Dravskem polju 56.

PRODAM staro spalnico, dve
omari in postelji. Naslov v upravi.

PO UGODNI CENI PRODAM
parcelo z vinogradom, sadovnja-
kom in njivo na sončni leti.

Informacije pri Rajh, Mihalovci
59, ali na tel.: 062—22—776.

KUPIM enofazno vodovodno
črpalko. Sodec, Pobrežje 25.

PRODAM dve peči na olje EMO-
5, stenski obešalnik in moški plašč.
Danilo Polanec, Zagečeva 6, Ptuj.

UGODNO PRODAM 38 arov sa-
dovnjaka v Podložah, primerno za
gradbeno parcelo ali vikend.

Dostop z vsakim avtom. Jože
Medved, Polože 31, Ptujška gora.

MLAD FANT ŽELI SPOZNATI
dekle od 25 do 35 let. Lahko de-
lavka ali kmečko dekle. Naslov v
upravi.

PRODAM več gradbenih parcel v
Gorišnici. V račun vzamem tudi
gradbeni rušt. Ostalo po dogovo-
ru. Naslov v upravi.

PRODAM traktor. STEYER 18
KS, s plugom in koso, zelo dobro

oхранjen. Mirko Sagadin, Zg.
Hajdina 85, Ptuj.

UGODNO PRODAM tri dvodelna
in trodelno okno z roletami.
Naslov v upravi.

PRODAM 100 W ojačevalec,
primeren za kitaro in orgle. Stanko
Golob, Dornava 52, Moškanjci.

PRODAM snopovezalko za BCS
kosilnico in traktorski plug za
FERGUSON. Adolf Pauko,
Mestni vrh 114.

PRODAM traktor 18 KM, dvo-
cilindrski avstro-dizel
VARŠALOVSKI kosilnico mertel
in plugom. Cena po dogovoru.
Odenjak, Šturmovci 3, Videm pri
Ptuju.

KUPIM rabljeni mešalec. Lahko
neuporaben. Karl Primožič,
Moškanjci 78.

PRODAM OPEL KADETT,
letnik 1965, v dobrem stanju.
Valter Petrovič, Dolane 6/b
(Borli).

PRODAM kravo, 5 let staro.
Ludvik Kurež, Zg. Hajdina 86.

V NAJEM VZAMEM lokal za
mirno obrt v Ptuj. Vse ostalo po
dogovoru. Naslov v upravi.

PRODAM 1700 l cisterno za
gnojnico. Spuhlja 40.

PREKLICUJEM sprichevalo 7.
razreda OS Juršinci na ime
Vincenc Horvat, Kukava 29,
Juršinci.

PRODAM KRAVO v 9 mesecu
brejosti. Mirko Lah, Bišečki vrh
32, Trnovska vas.

KUPIM školjko za zaporožca,
dobro ohranjeno. Slavko Rajšp,
Kukava 28, Juršinci.

PRODAM karamboliran osebni
avtomobil ZAPOROŽEC, letnik
1974. Cena 10.000, ogled možen
vsak torek in četrtek na domu.
Alojz Cajnko, Ulica Pohorskega
batajona 2/a.

kino

PTUJ: Četrtek, 25. januarja:

GUSARJEVO MAŠČEVANJE

am. barv. CS pustolovka; Petek,

26. januarja: BRAVO MAESTRO

dom. barv. vstav. film nagrajen s

SREBRNO ARENO 1978; sobota,

27., in nedelja, 28. januarja:

BOBBY DEERFIELD am. barv.

ljubezn. film, v nedeljo ob 10. uri

bo barv. risanka RACMAN IN

PRIJATELJI; Torek, 30. in sredo,

31. januarja: VALENTINO angl.

barv. CS film v sredo ob 20. uri bo

am. barv. CS glasbeni film POT K

SLAVI; Četrtek, 1. februarja:

POT K SLAVI am. barv. CS

glasbeni film, nagrajen z DVEMA

OSKARJEMA.

SREDIŠČE OB DRAVI: Petek,

26. in sobota 27. januarja ital.

barv. CS pustolovka TEDEUM,

ob 19. uri; Nedelja 28. januarja:

meh. barvna CS komedija

INSPEKTOR JE PADEL Z

NEBA, ob 15. in 19. uri.

Opravljam garancijski in izvengarancijski servis za vso
hladilno tehniko LTH (Loške tovarne hladilnikov).

Opravljam tudi popravila vseh ostalih gospodinjskih aparatov
hladilne in pralne tehnike.

Naročila sprejemamo po telefonu 70-255 Ormož, v popo-
lanskem času pa po telefonu 771-623, Mejna cesta 17,
Ptuj.

Se priporočamo!

VZGOJNO VARSTVENI ZAVOD PTUJ

OBJAVLJA

prosta mesta za sprejem otrok, kakor sledi:

7 mest za otroke, rojene leta 1974
3 mesta za otroke rojene leta 1975
1 mesto za otroke rojene leta 1972

Pismene prošnje vložite na predpisanem obrazcu, ki ga dobite
v tajništvo Vzgojno varstvenega zavoda Ptuj, Potrčeva 9a, v
15. dneh od objave.

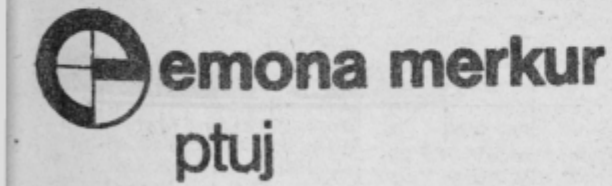
sprejme na delo

VEČ NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV
za opravljanje transportnih del v skladišču

Delavci bodo združili delo za nedoločen čas s pol-
nim delovnim časom s trimesečno poskusno dobo.

Sprejeti delavci bodo imeli možnost priučitve za
razna druga dela.

Kandidate vabimo, da se oglašijo v kadrovske službi
TOZD Priskrba sredstev dela — Zagrebška 20
Maribor, ali pa oddajo pismene vloge na isti naslov.

vabi k sodelovanju dva delavca za opravljanje na-
slednjih del oziroma nalog:

1. KNJIŽENJE POTROŠNIŠKIH KREDITOV
(1 delavec)
2. PRODAJA POHIŠTVA — (1 delavec)

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z
zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:
pod 1: srednješolska izobrazba ekonomske smeri ozi-
roma z delom pridobljena sposobnost;
pod 2: poklicna šola za prodajalce in eno leto delov-
nih izkušenj.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev za oprav-
ljanje objavljenih del naj kandidati pošljejo v 15 dneh
po objavi na naslov: DO Emona Merkur Ptuj, Murkova
ulica 2.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh
po preteku roka za sprejem prijav.

Ugodna ocena varnostnih razmer

Na območju UJV Maribor so v lanskem letu vladale sorazmerno dobre varnostne razmere. Zagotovljena je bila varnost družbenopolitičnih razmer, varni so bili občani in njihovo premoženje. Dokaj dobre razmere so vladale tudi na področju varnosti v cestnem prometu in požarne varnosti. Pri tem velja poudariti, da so imeli občani sami precej pozitivnih zaslug, da pa je treba storiti še veliko v smislu družbene samozaščite in podružbljanja varnosti nasplo.

Tako bi lahko na kratko povzeli glavne misli Slavka Kleindiensta, načelnika UJV Maribor, ko je govoril predstavnikom tiska in radiotelevizije o delu organov UJV Maribor v lanskem letu s povdarkom na oceni varnostnih razmer.

Na vseh meddržavnih mejnih prehodih je v lanskem letu prestopilo mejo 12.690.000 potnikov, medtem ko se je število zmanjšalo v maloobsejnih prehodih. Za ugodne varnostne razmere na tem področju pa je veliko prispevalo dobro sodelovanje s pripadniki JLA (graničarji) in s carinskimi obmejnimi organi. Zanimivo je tudi dejstvo, da bodo v začetku letošnje turistične sezone zaživi trije novi mednarodni mejni prehodi

Radelj, Jurij ob Pesnici in Trate. Vsi trije so na območju UJV Maribor, kar bo precej razbremenilo promet preko dosedanjih prehodov.

Na področju gospodarske in splošne kriminalitete so v lanskem letu na območju UJV Maribor obravnavali 6301 kaznivo dejanje, kar je za 17 odstotkov manj, kot leta 1977. Pri zatiranju gospodarske kriminalitete so zabeležili več kaznivih dejanj zoper samoupravljanje. Seveda so imeli pri tem največ zaslug družbeni pravobranilci samoupravljanja in sodišča združenega dela.

Stanje na področju splošne kriminalitete je bilo v lanskem letu v upadanju. Obravnavanih je bilo za 17 odstotkov manj kaznivih dejanj, kot leta 1977. Neraziskanih je bilo le okoli 30 odstotkov klasičnih kaznivih dejanj. Najpogostejši so bili premoženjski delikti — odvzemi in kraje ter oškodovanje tuje lastnine.

Krvnih deliktov je bilo v lanskem letu za 29 odstotkov manj kot leta 1977. Delavci UJV so obravnavali 10 umorov in 7 poskusov ubojev.

Zaskrbljujoče pa je stanje na področju požarne varnosti. V lanskem letu je bilo na območju UJV Maribor obravnavanih 30 požarov iz malomarnosti. Največji so bili v perutninskih klavnici v

Slavko Kleindienst, načelnik UJV Maribor (v sredini) v razgovoru z novinarji. Foto: M. Ozmeč

Ptuju, v Opekarni Košaki in Agro-kombinatu v Lenartu. V vseh večjih požarih so vzroki subjektivne narave, kar je še huje.

Zaradi nediscipline so bile lani 104 delovne nezgode, kar je nekoliko več kot leto poprej. Prav bi bilo, da se kritičnega stanja zavemo vsi v združenem delu, kajti delovne nezgode imajo za posledico ogromne stroške. Od izpada z dela do plačila bolezni itd.

Mladolletniško prestopništvo je bilo lani nekoliko manjše, za 17 odstotkov. Zaskrbljujoča pa je 30 odstotna udeležba otrok. Gre za tatvine koles, vlome v avtomobile, stanovanja in vikende. V šolah je tej problematiki treba posvetiti več pozornosti. Seveda pa se morajo tudi občani obnašati bolj samozaščitno.

Stanje javnega reda in miru je bilo lani zadovoljivo, saj ni bilo večjih kršitev. Pozitivni del za takšno stanje nosi gotovo aktiviranje narodne zaščite.

Skraino zaskrbljujoče pa je stanje na področju varnosti v cestnem prometu. Na območju UJV Maribor je v lanskem letu bilo 1696 težjih prometnih nesreč, v katerih je umrlo 135 ljudi, izredno veliko pa je bilo tudi težje poškodovanih. Najpogostejši vzroki so neprimerno hitrost, prekanje in hoja po cestišču ter prisotnost alkohola.

Posebno poglavje pa je voznika etika, ki je takorekoč nepristotna. Vsak udeleženec v prometu bi se moral zavedati, da je potencialni kandidat za udeležena v prometni nesreči, potem bi bilo stanje gotovo zadovoljivejše.

Letos praznujemo 35 letnico organov za notranje zadeve, zato je prav, da vsak izmed nas pridene svoj delež v obliki, ki je med nami vsak dan najbolj prisotna — obnašajmo se varno in previdno!

M. Ozmeč

Letošnja skupna seja vseh zborov skupščine občine bo 31. januarja

V sredo, 31. januarja se bodo v Slov. Bistrici prvič v letošnjem letu zbrali delegati vseh zborov skupščine občine Slov. Bistrica, na svoji deveti redni seji.

Medtem, ko bodo delegati zbora združenega dela posvetili posebno pozornost obravnavi osnutka samoupravnega sporazuma o združevanju dela sredstev razširjene reprodukcije za gospodarski razvoj občine, ustanovitvi sklada za gospodarski razvoj te občine, bodo v nadaljevanju obravnavali še statut samoupravnega sporazuma stanovanijske skupnosti. Zbor združenega dela se bo obseirne posvetil obravnavanju predloga družbenega dogovora o skupnih osnovah in merilih za podeljevanje priznanj udeležencem NÖB in drugih vojn, ki jih ureja občinska skupščina s svojim predpisom in predlogu sklepa o uporabi sredstev solidarnosti SR Slovenije za odpravo posledic neurja v Pomurju.

Zbor krajevnih skupnosti pa bo med drugim obravnaval osnutek odloka o ureditvi cestnega prometa v občini in še o nekaterih drugih odlokih. Pričakovati je tudi bogato razpravo o predlogih in pripombah delegatov.

Viktor Horvat

Zlati par iz Spuhlja

Francu in Mariji Petek se je v zakonu rodilo 5 otrok, danes imata 11 vnukov in tudi že 3 pravnuke.

V poročni dvorani ptujskega magistrata sta pred pooblaščenim delegatom občinske skupščine in matičarjem svečano potrdila 50-letnico skupnega življenja Franc in Marija PETEK, upokojenca iz Spuhlja 129.

Lansko leto 1377 novorojenčkov

Januar je čas obračunov in zbiranja vseh mogočih statističnih podatkov iz minulega leta. Na ptujskem matičnem uradu smo zvedeli, da se je v bolnišnici rodilo 1377 otrok, od tega 677 deklic in 700 dečkov, kar pomeni, da se je v preteklem letu rodilo več dečkov kot leto poprej. Največ otrok se je rodilo marca in sicer 67 deklic in 67 dečkov.

V letu 1978 je na svet privekalo tudi 9 dvojčkov, rodili so se v januarju, marcu, aprilu, maju, juniju in septembru. No, tem in onim želimo v letu 1979 veliko zdravja in trdnih korakov!

In koliko je bilo zakonskih izdihov „da“? Lani je na matičnem uradu v Ptujju bilo sklenjenih 429 zakonskih zvez, 18 je bilo zlatih, ena pa biserna.

Na matičnem uradu so v preteklem letu zabeležili tudi 376 smrtnih primerov. Če bi upoštevali vse smrtne primere v občini, bi številka bila nekoliko višja. Podatek namreč velja za smrtne primere v ptujski bolnišnici in v okoliških krajih.

zk

osebna kronika

RODILE SO:

Stefanija Molč, Zg. Velovlak 4 — dečka; Olga Kovačec, Cvetkovi 25 — deklico; Zlata Marčič, Starošinci 39 — Mojco; Neža Plohl, Spuhlja 40 — deklico; Marta Gašparič, Gornji Ključarovi 6 — dve deklici; Danica Mlinarič, Strmec 12 — deklico; Marija Zamuda, Formin 27 — Ivana.

POROKE:

Stanko Zajšek, Hajdoše 105 in Jožica Živko, Hajdoše 105; Bogdan Černivec, Maribor, Kettejva 24 in Jelka Šprah, Kungota pri Ptujju 30; Jurij Jakob, Jurčičeva 10 in Silva Stebih, Muršičeva 10; Stanislav Čuš, Zg. Velovlak 17 in Sonja Peteršič, Dornava 71/a; Anton Majerič, Zužemborg 26 in Ivanka Vidovič, Nova vas pri Markovcih 11j Zlatko Metličar, Gerečja vas 24 in Marica Goričan, Pongorče 5; Milan Blažič, Maribor, Dogaška 75 in Danica Štrul, Hajdoše 107; Marjan Škorjanc, Slov. Bistrica, Trg svobode 2 in Ivanka Krajnc, Maribor, Lautarjeva 2; Anton Francež, Zg. Jablane 13 in Terezija Cafuta, Ločice ob Savinji 51; Srečko Letonja, Dolenja 48 in Marjana Pulko, Strajna 35; Janez Bežjak, Strelci 8 in Ivana Bežjak, Placerovci 6; Slavko Debelak, Prešernova 18 in Ida Pernat, Prešernova 18; Alojz Korenjak, Skorba 43/b in Miroslava Spoljar, Sp. Hajdina 22/a; Alojz Cafuta, Majski vrh 34 in Pavla Zorenč, Majski vrh 34; Lenart Mohorko, Pletenje 17 in Stefanija Francež, Pletenje 17.

UMRLI SO:

Jožef Vnuk, Kicar 9, roj. 1898, umrl 8. januarja 1979; Martin Vuk, Na postajo 2, roj. 1914,

umrl 15. jan. 1979; Olga Meglič, Cvetkov trg 2, roj. 1920, umrl 12. jan. 1979; Marija Podgorelec, Jastrebeci 32, roj. 1904, umrla 15. jan. 1979; Milan Rajh, Ob Studenčnici 10, roj. 1948, umrl 17. jan. 1979; Feliks Kavčič, Cerovec 27, roj. 1911, umrl 17. jan. 1979; Franc Krivec, Ptujška gora 64, roj. 1920, umrl 17. jan. 1979; Stanislav Meško, Drakšl 1/c, roj. 1929, umrl 18. jan. 1979; Ivana Brencič, Lackova 9, roj. 1901, umrla 18. jan. 1979; Julijana Pernek, Dom upoko-jencev Muretinci, roj. 1897, umrla 19. jan. 1979; Alojz Pal, Mejna cesta 9, roj. 1896, umrl 21. jan. 1979; Jožef Zupančič, Trnovce 5, roj. 1916, umrl 20. jan. 1979.

TEDNIK

izdaja zavod za časopisno in radijsko dejavnost RADIO-TEDNIK 62250 Ptuj, Vošnjakova 5, poštni predal 99. Ureja uredniški kolegij, ki ga sestavljajo vsi novinarji zavoda, direktor in glavni urednik MIHAEL GOBEC, odgovorni urednik FRANC FIDERSEK. Uredništvo in uprava Radio-Tednika telefon (062) 771-079 in 771-226. Celoletna naročnina znaša 200 dinarjev, za tujino 300 dinarjev. Žiro račun SDK Ptuj 52400-603-31023. Tiska ČGP Mariborski tisk. Na podlagi zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu spada TEDNIK med proizvode, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

Maturantski ples

Foto: KOSI

V Kidričevem je prejšnjo soboto na maturantskem plesu zaplesalo 130 dijakov zaključnih razredov ekonomske in upravno administrativne šole. Tudi tokrat so maturanti poskrbeli za vedro in prijetno vzdušje. Za tem pa jih čaka še nekaj mesecev trdega dela in zaključni izpit.

Za škodo po toči 2,465.996 dinarjev

ORMOŽ

Kako razdeliti denarna sredstva vsem prizadetim, ki jim je toča lansko leto uničila nekatere posevke, je bilo osnovno vprašanje delovne skupine pri izvršnem svetu SO Ormož. 4. avgusta 1978 je namreč na območju krajevnih skupnosti Podgorci, Velika Nedelja in Ormož divjala nevihta z močnim nalivom in točo. Škoda je bila velika. Ze naslednji dan so v Ormožu oblikovali posebno komisijo, ki je pregledala celotno območje in ocenila nastalo škodo. Tako so člani komisije ugotovili, da je toča bila v 22 vaseh in je škoda nastala na 506 hektarjih koroze, 66 ha sladkorne pese in na 31 ha hmelja. Škodo so utrpeli tudi vrtnine, krma in grozdje. Ko so zbrali podatke in ocenili škodo so 11. avgusta o tem obvestili republiški sekretariat za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, republiški sekretariat za finance SRS in Gospodarsko zbornico.

Škoda je bila po prvih ocenitvah ocenjena na 16.650.000 dinarjev. Temu prvemu ocenjevanju je sledilo drugo, takrat so pristojni kmetijski organi ugotovili, da škoda pravzaprav znaša okoli 14 milijonov dinarjev. Škoda se je znižala zato, ker je bilo potrebno odšteti škodo na hmelju, na korozi in pšenici. Na korozi zato, ker je potrebno upoštevati garantirane in ne tržne cene.

Kljub drugemu ocenjevanju so na republiški ravni menili, da je tudi ta ocena previsoka in je podobna tisti, ki je bila ugotovljena v Pomurju. Z ozirom na te ugotovitve in zato ker je pri oceni bilo treba odšteti škodo na pšenici, ki je bila takorekoč že v kašah in na hmelju in s popravki cen pri korozi so se predstavniki vseh prizadetih občin na republiški ravni dogovorili, da škoda po toči v ormoški občini znaša 3,22 odstotka in je to tudi osnova za delitev denarnih sredstev iz solidarnosti. Ta sredstva znašajo za regrese 1.795.246 dinarjev, za investicije pa 670.750 dinarjev, kar skupaj znaša 2,465.996 dinarjev.

Delovna skupina pri izvršnem svetu skupščine občine Ormož je menila, da so bile prve in druge ocene precejšene in je zato v občini in med kmetovalci prišlo do neveselosti. Kljub novi postavki, ki je znatno nižja je potrebno reči, da je solidarnostnih sredstev za kritje škode po toči dovolj. V prihodnjih dneh bo treba razdeliti ves denar in sicer družbenemu in zasebnemu sektorju. Prednost pri razdeljevanju pa imajo družbeni in zasebni proizvajalci sladkorne pese, del sredstev bi morali dobiti tudi tisti, ki so bili prizadeti pri jesenski setvi pšenice.

Ob koncu je treba zapisati, da je škoda v višini skoraj dva in pol milijona dinarjev realno ocenjena, naloga organov skupščine občine Ormož pa je, da prične z razdeljevanjem že sprejetih solidarnostnih sredstev tako zasebnim kmetovalcem kot družbenemu sektorju.

zk

ORMOŽ

Izobraževalo se je blizu 1000 delegatov

Pred dnevi so delegati ob sodelovanju Delavske univerze in sveta za družbenopolitično izobraževanje pri občinski konferenci SZDL Ormož končali s prvim krogom izobraževanja. Treba je reči, da je seminar po številu prisotnih in obdelanih temah zelo dobro uspel. Tako se je preveč kroga izobraževanja udeležilo blizu 1000 delegatov iz vseh krajevnih skupnosti in temeljnih organizacij združenega dela (v KS Središče je bilo 148 delegatov, v KS Ormož 254 itd.).

Prvi krog izobraževanja bodo 20. in 22. februarja ponovili za vse tiste delegate, ki se iz različnih opravilskih ali neopravičljivih vzrokov izobraževanja niso mogli udeležiti.

zk

vreme

do nedelje, 4. februarja 1979

Mlaj bo v nedeljo, 28. januarja ob 7,19.

Napoved: Jutri, 26. januarja pričakujemo malo toplejše, ker se bo visoki zračni pritisk umaknil iznad naših krajev. Za v nedeljo 28. januarja lahko pričakujemo toplejše, spremenljivo vreme in nekaj dežja. Od ponedeljka 29. januarja do nedelje 4. februarja bo lepo vreme.

Nekoč, ko so 2. februarju rekli tudi „svečnica“, so nastali rekli: „Če na svečnico sneži, se pomlad kmalu oglasi“, drugje pa: „Če na svečnico sneži, zima še dolgo trpi“ ali „kjer na svečnico sonce posije, tem še snega nabrije“. Vidite, s starimi reki je tako kot s sodobno vremensko napovedjo.

Alojz Cestnik

CRNA KRONIKA

Tudi pretekli teden je na območju Postaje milice Ptuj in njenih oddelkov minil presenetljivo mirno. Kljub slabim vremenskim razmeram, zasneženim in poledenelim cestam so miličniki v dneh od 16. do vključno 22. januarja posredovali le v dveh razmeroma lažjih prometnih nesrečah. Torej ni bilo smrtnih žrtev, težjih poškodb tudi ne, le ena oseba je bila lažje poškodovana.

Glavni vzrok nesreč je bil neprimerno hitrost, na vozilih pa je za okoli 46.000 din materialne škode.

trosti zaneslo v levo stran, zaradi česar je zadel bočno v sprednji del nasproti vozečega avtomobila, ki ga je vozil Avgust Štiberc iz Hoč pri Mariboru.

Poškodba na srečo ni bila, na vozilih pa je za okoli 40.000 din materialne škode.

-OM

UMRLI ZARADI PROMETNE NESREČE

Prejšnji ponedeljek, 15. januarja, je Stanko Meško (50 let) iz Drakšla 1 pri Ormožu, šel peš po cesti od Ormoža proti Savcem. Ob sebi je potiskal kolo. Na poledeneli

cesti mu je verjetno spodrsnilo, padel je po cestišču. Prav v tistem trenutku je za njim pripeljal osebni avtomobil. Voznik Branko Korpar (24 let) iz Osluševcev, je sicer zaviral, žal pa zaradi poledenega cestišča ni mogel preprečiti nesreče.

Hudo poškodovanega Stanka Meška so prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer so zdravstveni delavci napravili največ kar so mogli, vendar življenja mu niso mogli rešiti, Stanko Meško je umrl en teden po nesreči.

-f

TRČIL V ZAŠČITNO OGRAJO

V soboto, 20. januarja se je zgodila lažja prometna nesreča v Spuhlji. Voznik osebne avtomobila Edvard Lepša iz Zg. Poljčan 8 je vozil iz Ormoža proti Ptujju. Ko je pripeljal v Spuhljo na oster ovinek je začel zavirati. Na spolkem cestišču ga je zaneslo, zaradi česar je trčil v zaščitno ograjo. Pri tem se je lažje poškodoval sopotnik na prednjem sedelu Darko Leskovar iz Videža 26.

Velja omeniti, da do poškodbe verjetno ne bi prišlo, če bi bili uporabljeni varnostni pasovi — čeprav so v avtomobilu bili vgrajeni jih ni uporabljal noben. Materialne škode je za okoli 6.000 din.

ZANESLO GA JE...

Tudi v ponedeljek, 22. januarja, se je zgodila lažja prometna nesreča na istem predelu v Spuhlji. Voznik osebne avtomobila Viktor Pregel iz Spuhlja 86 a je vozil proti Ptujju. Na zasneženem cestišču ga je zaradi neprimernosti hi-

DOMAČA RAST

PRILOGA TEDNIKA,
PTUJ,
22. MAREC 1979
LETO II.
ŠTEVILKA 3

Prav lušno je res na deželi

Folklorno društvo Ptuj je letos že drugič pripravilo srečanje ljudskih pevcev, godcev in plesalcev in ga tokrat preneslo v dvorano ptujskega gledališča. Organizatorje je že od vsega začetka spremljal kanček bojazni — kako bo z obiskom, čeprav dvorana šteje nekaj več kot 200

je preprostega človeka spremljalo vse od rojstva do njegove smrti, v veselju in žalosti.

Sedaj, ko v poletnem času zavalovi čez polje zlatorumeno klasje zrele pšenice, ko pride žetev, zabrnijo kombajni in v zelo kratkem času opravijo delo, ki ga je kmet nekoč z muko in znojem

nelo je „ta pravo“ domače. Ni bilo kmečke gostije na kateri se ne bi „gostovanjci“ zavrteli ob njih. Tudi godca iz Brstja pri Ptujju sta se številnemu in hvaležnemu občinstvu predstavila z dvema domačima.

Središče Itkove dežele so poleg Dornave še vasi na Ptujskem polju, ki se stiskajo ob Markovcih. Se med obema vojnama so žene vsak dan romale na „plac“ v Ptuj, Maribor in kdo ve kam, da „stržijo“ z lukom in za hišo kupijo sladkor, sol, otrokom obleko in obutev.

Te vasi pa niso poznane samo

so praznovali 40 let uspešnega negovanja in ohranjanja domačih štajerskih plesov in del tega je obsegal tudi njihov tokratni nastop.

Poleg harmonike in klarineta, nežnega zvoka violine, so nekoč na vasi zelo radi zaigrali fantje in moške na tamburice. V Sloveniji jih je danes moč slišati redkeje kot nekoč in temu prav v ptujski občini posvečamo vso pozornost. Imamo kar lepo število tovrstnih ansamblov, ki jim pripravimo tudi vsakoletno srečanje. Tudi tamburaši iz Vidma so del te naše bogate preteklosti in sedanjosti.

Običaj je že tak, da se v družini,

zadovoljstva je bilo vedno tudi petje. Kako se pri vinogradniških opravilih oglašala pesem, so nam prikazali „berači“ iz Vidma.

Živimo v času, ko skoraj pri vsaki hiši kaj popravljamo ali

vse zgodaj popiti kaj žgočega, da so lahko začeli svoje delo. Tudi ljudski rek pravi, da kako se koscu streže, njegova kosa reže. To opravilo pa ni minilo brez dobre malice, vriskanja in petja. Delček

Žančice iz Cirkove

sedežev. Vendar pa moramo pohvaliti vse, ki so se odločili, da bodo ta predpusni večer preživeli na prireditvi, ki je letos nosila naslov PRAV LUŠNO JE RES NA DEŽELI.

V bogatem programu ljudskih pesmi, glasbe in plesov so se letos predstavile žančice iz Markove, ljudska godca iz Brstja, lukarice iz Zabovca, folklorna skupina Anton Strafela iz Markovca, tamburaši iz Vidma pri Ptujju, bratje in sestre

opravljali več dni. Takrat na prostranem Dravskem polju ni bilo tako, to delo so opravljala dekleta in žene s srpi, ki jih je spremljala prelepa domača prigradna pesem. To ljudsko petje, nežno in veselo obenem, ker je polje bogato obrodilo, so na petkovi prireditvi ponazorile žančice iz Cirkove.

Za žetvijo pride mlaček. Tudi to delo si je danes kmet močno posodobil. Pridne roke, ki so nekoč dneve in dneve gnale „cepe na gu-

Mlatci iz Lancove vasi

Bežjak iz Vurberga, berači iz Vidma, pevka iz Stojnc, kosci iz Markovca in folklorna skupina Vinko Korže iz Cirkove. S pomočjo starega orodja, ki so ga nekoč uporabljali kmetje pri vsakdanjem delu na polju ali vinogradu, z obvezno steklenico „žganjice“ ali flaškonom dobrega vina, so vsi nastopajoči obudili spomin na to našo bogato preteklost, na ljudsko izročilo, ki

mnu“ so zamenjale mlatilnice in kombajni. Pa vendar je spomin na stare čase še ostal, pa tudi cepe še tu in tam hranijo. S pesmijo in cepmi so se ptujskemu občinstvu predstavili mlatci iz Lancove vasi.

Harmonika in klarinet sta še danes zelo priljubljena instrumenta, ki se ju fantje na vasi najprej lotijo v svoji glasbeni vni. Nekoč je tema dvema instrumentoma pritegnila še violina in zavze-

Ljudska godca iz Brstja

Lukarice iz Zabovca

po čebuli, še več kot dvajset let je tega, ko je bila marsikatera hiša krita s slamo in nemalokrat se je zgodila, da sta veter in dež opravila svoje. Na pomoč so morali poklicati za ta posel posebej izurjenega in usposobljenega krovca ali „pokrivača“. Pevke iz Zabovca so nam skupaj s pokrivačem na zanimiv in hudomušen način pričarale nekdanje

ki je posebej glasbeno nadarjena najde eden, ki je nekoliko še bolj pri posluhu kot ostali, ki ravno tako radi pojo. Zbere jih skupaj in zadoni domača, preprosta pa vendar melodična pesem polna ljubezni do zemlje, do svoje drage, oče ali matere... Tak primer je tudi v družini Bežjakovih iz Vurberga, ki so s svojim nastopom še posebej navdušili.

Tamburaši iz Vidma

pridelovanje čebule in pokrivanje slamnatih streh.

Tudi folklorna skupina iz Markovca je bila med letošnjimi

Ljudski rek pravi: „Kjer se vince rodi, narod veselo živi.“ Tudi tam kjer se še danes rojeva in dozoreva zlahtna vinska kapljica

Bratje in sestre Bežjak iz Vurberga

nastopajočimi saj si takšno prireditev težko zamislimo brez njihovega sodelovanja. Lanskoletno

se je marsikaj spremenilo, obrnilo na bolje. Obdelovanje vinograda je lažje in hitrejše. Izraz veselja in

Berači iz Vidma

gradimo. Tako nam primanjkuje tega in onega, najbolj pa dobrih zidarjev. Niso samo redki ti mojstri, tudi izbirčni in muhasti so radi včasih, zlasti še, če nekoliko preveč pogledajo v kozarec. Tako vidijo zelo radi dvojno, bolj kot pri zidanju takrat, ko naredijo obračun. Nekoliko so se na njihov rovaš pošalile pevke iz Stojnc, ki so pesmi o zidarjih pridale še tisto obvezno — o vinu.

tega — nekoč tudi idiličnega opravila so na gledališkem odru uprizorili in zapeli kosci iz Markovca.

Tudi folklorna skupina iz Cirkove je ena tistih, najstarejših, organiziranih skupin na območju ptujske občine, ki ji lahko pripisemo veliko za ohranitev izvornosti v plesu in petju. Kljub stalni menjavi generacij, je vse do dana-

Pevke iz Stojnc

Tišino nekdanj mirnega območja desnega brega Drave — Sturmovca, moti danes brnenje motornih kosilnic, ki hitro in čisto pokosijo tisto kar je ravno tako

šnjih dni ostala zvesta našemu folklornemu izročilu, to je domačim plesom in tudi nošnjam.

Tudi letošnje srečanje daje novih vspodbud, da tudi na tak

Kosci iz Markovca

nekoč bilo zelo težko kmečko opravilo. Včasih so že zgodaj, takoj ob svitu krenili na travnik fantje in moške s kosami. Tako kot je „korantu“ potrebno okrepčilo, da je nekoliko živahnejši in bolj razigran, so morali tudi kosci že na

način prispevamo svoje k ohranitvi delčka preteklosti, ki nas navdaja s ponosom in prepričanjem, da vseeno zadnjega trenutka še nismo zamudili in da bo še nekaj tega ostalo v spominu mladim rodovom.

MŠ — FOTO: S. KOSI

OB 60 LETNICI DPD SVOBODA PTUJ

Josip Domanjko pripoveduje

Ni naključje, da v Domači rasti — literarni prilogi TEDNIKA, nekaj besed posvetimo delavsko prosvetnemu društvu Svoboda iz Ptuja. Mineva namreč 60 let odkar so v Ptuj napredni delavci in ljubitelji slovenske besede ter pesmi ustanovili društvo. Od leta 1919 pa do leta 1920 je v

Josip Domanjko

Svobodni delovalo že 40 članov, ki so svoje politične in duhovne sile usmerili predvsem na kulturno prosvetnem področju. Kasneje, v letu 1928 so železničarji-komunisti

slavljali prvi maj in oktobrsko revolucijo. Leta 1933 so na ptujski gimnaziji napredni osmošolci izdali list RAST, ki je bil razširjen tudi med Svobodniki. 1935, so v Celju organizirali zborovanje Svobodni, ptujski komunisti so ob tej priložnosti organizirali veliko udeležbo. Ker se je zborovanje razvilo v politično manifestacijo, so Svobodniki oblikovali Vzajemnost. V tem društvu so bili med najaktivnejšimi Potrč in Lacko ter Stefan Matjašič, Jože Kogej, Mirko Bezjak, Olga Meglič, Jože Klep in drugi.

Med člani ptujske Svobode je bil tudi Josip Domanjko, ki takole pripoveduje: »Član DPD Svobode sem postal že leta 1920, toda ne v Ptuj, ampak v Trzinu. Ko sem z Gorenjske pripotoval v Ptuj sem se vključil v ptujsko društvo, bilo je to leta 1931. Moram reči, da sem pri Svobodni deloval včasih legalno, včasih ilegalno. Imeli so me za komunisto in zato sem bil nekaterim trn v peti. Dr.

skem časopisu POPOLA FRONTA in bil je to jasn dokaz za obtožbo po zakonu o zaščiti države. Vsega hudega me je rešil moj šef magister Zavodlal.

Člani Svobode so bili zelo napredni ljudje, med njimi so bili pravi revolucionarji. Največ pozornosti pa so člani društva posvečali pevskemu zboru, dramski sekciji, tamburaškemu orkestru in predavanjem. Spominjam se, da sem poslušal predavanja, ki jih so imeli Šegula, Zgeč, Teply in drugi. Predsednik društva je bil Franc Gabrijel, poleg njega pa so zelo aktivno delovali Matjašič, Šmit, Korpár in seveda drugi, njihovih imen se ne spominjam več.

Dramska sekcija je bila zelo aktivna, vodil jo je Roman Jagušič in kasneje tudi drugi režiserji. Svoboda je svoje prostore imela v zgradbi, kjer je danes tovarna Olga Meglič, prostori Vzajemnosti pa so bili tudi tam, kjer je danes Banka, v Lackovi ulici. Ko že govorim o Vzajemnosti naj povem, da sem bil član tega društva. Sodeloval sem s

Pri DPD Svoboda Ptuj so se v sezoni 1926/27 člani dramske sekcije predstavili z delom Beli konjiček

v DPD Svoboda vnesli novega duha. Komunisti so se povezali z delavci in v Svobodni poskušali izraziti revolucionarnost in pripadnost naprednemu delavskemu gibanju. Svoboda je postala središče kulturnih delavcev. Med njimi so bili dr. Jože Potrč, Ivan Bratko, Dušan Kveder, Tone Žnidarič, Jože Lacko, Janko Šegula in drugi. Vsako leto so v društvu z javnimi manifestacijami, s trosilnimi in napisnimi akcijami pro-

Jožeta Potrča sem srečal leta 1932, bilo je to kmalu zatem, ko je Potrč prišel iz zapor. V teh hudih letih sem obiskal marsikatero predavanje, bodisi to politično ali kulturno prosvetno.

Že takrat, bilo je to v letu 1932, sem se navduševal nad esperantom. V tem letu smo prijatelji tega jezika ustanovili Esperantski klub in vanj vključevali predvsem mladino. V času predaprilske Jugoslavije sem objavil članek v špan-

Kvedrom, Sagadinom in drugimi. Moja hči pa je v tistih letih postala tudi članica SKOJ. Skupaj sva se udeleževala izletov in praznovanj. No, to bi bilo samo nekaj skromnih misli na preteklost. Naj bo ta kratka pripoved del praznovanja 60 letnice DPD Svoboda Ptuj. K praznovanju te visoke obletnice pa se bo vključilo tudi Esperantsko društvo, ki je danes aktivni člen v DPD Svoboda Ptuj.

Otrok IV,

posnetek Stojan Kerbler

Deklica II,

posnetek Stojan Kerbler

BRANKO ZADRAVEC

Materina smrt

*Nemočno je zrla
in vedela je da bo umrla.
Njene so bile oči,
kot mračne noči.*

*Mrzel pot jo je oblił,
v cerkvi zvon je zazvonil;
zaslišal v sobi se je jok,
umrla mati petih je otrok!*

*Njo božali so zdaj otroci,
so mislili da je zaspala,
da se bo jutri vstala
in kruha jim dajala.*

*Trepetajoče so se spogledovali,
ko mamo v grob so jim dajali.
So vedeli da nje ne bo,
da brez matere bo zdaj hudo!*

*Vsako noč so rože ji nosili,
prosili so jo in molili;
uslišati jih mogla ni,
pa naj bi še tako nesrečni bili!*

ZLATKA VRABL

Poleteti kakor ptica

*Ko sem jaz sama doma,
gledam kako zahaja dan,
ko se misli mi podijo
kdo ve kam.*

*Skozi okno zrem z željo,
da mi krila zrastejo,
da poletela bi kot ptica
visoko pod nebo.*

ZLATKA VRABL

Mavrica

*O mavrica lepa si,
prelepa,
Tvoje barve so lepe,
prelepe za našo oko.
Toda zakaj se tako
hitro skriješ za goro,
ko pa dobro veš
da te radi opazujemo.*

ZLATKA VRABL

Telefon

*Telefon molči,
zakaj, le zakaj,
ne kličeš me,
da mi poveš,
nekaj lepih besed.*

*Telefon zvoni,
zvoni, zvoni, še zvoni,
vesela stečem k telefonu,
mislim da me kličeš ti.*

*Glas neznan zaslišim,
nisi ti, v zmoti sem.
Zakaj me ne pokličeš, o le zakaj?
Me misel vsa od tebe le prevzema.*

BRANKO ZADRAVEC

Kogu

*Mar ni najlepše na tem svetu,
ko zreš v bližnji hrib;
zagledaš cerkev in pa hiše,
okrog pa gorice*

*V jeseni glasno se klopotec oglasi,
ki takole govori:
grozdje kmalu zrelo bo
vino dobro teklo bo...*

*So brentarji bili veseli
ker delo so imeli.
Dosti pri nas je goric
tudi dobrih kmečkih potic*

*Pridi k nam v log
zate prijazen bo naš Kog!*

ZLATKA VRABL

Roža na oknu

*Roža na oknu zacvetela je,
sonce pošilja žarek mi zlat.
Meni pa ni več niti za sonce,
ni mi za rožo, ne za pomlad.*

*Še bo roža na oknu cvetela,
če bom želela toplega sonca,
čas pa je kot deroča reka,
ki nas za vedno zapušča,
čas bo zacelil vse, kar boli.*

ZLATKA VRABL

Hej stop!

*Hej stop,
nikar naprej
najprej mi povej,
a imaš me kaj rad,
to mi povej,
potlej pa le naprej.
Hej brž že poženi kolo,
da prideva čimprej
v samoto najino
Hej stop,
rdeči semafor...*

ZLATKA VRABL

Deklica

*Tam v daljevi
hišica stoji,
kjer prebiva
deklica.*

*Oj, mimo pa gredo
fantje mladi,
nasmejani vsi.*

*Deklica pridruži
se nam še ti,
kaj boš samevala
in zraven se še nasmej
saj smeh je več
vreden od kup zlata.*

ZLATKA VRABL

Ura budilka

*Tik tak, tik tak,
ura budilka
sem jaz,
tik tak, tik tak,
zamudnike budim,
tik tak, tik tak,
najbolj točna
ura budilka
jaz sem,
tik tak, tik tak,
zaspance budim,
tik tak, tik tak...*

ZLATKA VRABL

Temna noč

*Temna noč prihaja
zvezdnata noč.
Kaj nam bo prinesla?
Lepe sanje — hude sanje.*

*Spi, le mirmo spi,
sanjaj lepe sanje,
grde sanje pa odženi
daleč proč...*

ZLATKA VRABL

Mama

*O mama moja draga,
življenje si mi dala,
posteljo si mi postlala
in kruha si mi dala.*

*Veš, edina si,
ki me razumeš,
zato tvoj trud
poplačan bo
z mojo ljubeznijo...*

ZLATKA VRABL

Kaj vidiš

*Vidiš sinje nebo,
vidiš žuborečo reko,
vidiš visoke gore,
vidiš prelepe rože,
vidiš metuljčke,
kako letajo
od cveta do cveta.
Vidiš pravzaprav vse
pa vendar nisi srečen,
ker si sam, čisto sam,
brez prijateljev,
brez sreče,
praznih rok...*

ZLATKA VRABL

Pomladna

*Pomlad prihaja,
zima bo odgnana,
roža na vrtu
bo razcvetela
in ptički
na drevesih žvrgoleli bodo
Jaz pa zvončke
nabrala bom
mamičjih podarila bom.*

11. nadaljevanje

Dušan je moral včasih posvetiti svojo pozornost tudi mlajšima hčerkama. Tedaj se je navadno primerilo, da je kak tuj kavalir izkoristil priliko in zaprosil Ireno za ples. Vselej se je materi zadelo, da to Dušanu ni bilo prav po volji.

To ni bila tista strupena ljubosumnost. Ne, Dušan je pač hotel Ireno samo zase. V materi so taki pripetljaji utrjevali upanje v nadaljnje življenje lastne družine...

Po dveh letih je Dušan z uspehom zaključil večernje nadaljevalno šolanje. Prinesel je odlično ocenjeno diplomu, ki ga je usposabljal za vodstvo večjega gospodarskega podjetja.

Ni bil vsiljiv ali svojevoljen, nasprotno, vedno dostojen in previden. Vselej je v kočljivih zadevah, četudi so prizadevale njega samega, raje prepuščal prvo besedo drugim, ki so bili izkušnejši. Tuja mnenja je temeljito premislil in se potem preudarno odločil za izbrano pot. Čeprav prvotno bogatega rodu, mu je življenje odprlo oči in v njem zbudilo globoka socialna čustva.

Vse to je Kosova mati videla in vedela: „Dušan, čas beži, tare me izčrpanost. Čedalje težje mi postaja breme odgovornosti za naše gospodarstvo in družino. Irena je dober otrok. Ti si potrdil v mojih očeh vtis poštenjaka, kakršen se mi je vtisnil že ob prvem srečanju. Mislim, da sta vredna drug drugega. Vem tudi, da ti je Irena naklonjena. Kaj misliš?“ Tako je sirota vdova zasnela svojega pomočnika.

Dušan je bil presenečen, čeprav je neke v globini svojega notranjega življenja slutil, da prej ali slej mora priti do nečesa podobnega. Obenem pa je bil vesel, da je mati tako enostavno opravila nalogo, o kateri je tudi sam že mnogokrat razmišljal, pa nikdar ni vedel, kako bi jo načel, kdaj bi bil pravi čas zanjo. „Mati, če je taka Irenina in vaša volja, potem meni ni potrebno ničesar drugega, kakor da se vam zahvalim in povem, da sem srečen!“

Mati ga je objela in stisnila k sebi: „Dušan, torej si dokončno naš! Ti si odslej up naše družine...“

Zaroke so pripravili na Kosovem domu. Izpraznili so dve največji sobi v pritličju, ki sta bili povezani s širokimi dvokrilnimi vrati. Po dolgem so nanizali mize ob drugi in jih skozi vrata povezali v celoto. Lepo so jih pogrnili z belimi prti in jih še prekrili z rdečim baržunastim blagom, da je izgledalo kot lepa dolga miza. Tako gostje v manjši sobi niso imeli občutka zapostavljenosti. Enakovrednost gostov so podkrepili tudi še tako, da je Irena sedela na enem koncu mize v prvi sobi, Dušan pa na nasprotni strani.

Povabljenih je bilo več Ireninih prijateljic in sošolk, nekaj pa tudi Dušanovih znancev. Bilo je mnogo veselja in zdravic v obeh jezikih, v slovenskem in v nemškem. Bogata in lepa darila so bila zložena v kotu na dveh mizah. K intimnemu plesu pa je vabil v tretjo izpraznjeno sobo tedaj moderni gramofon z dolgim zavitim trobilom.

Zaročenka je bila zelo lepa. Dušan pa je stasit in ponosen prvič po očetovi nesreči začutil v srcu sprostitev, kakor da se je pot njegovega rodu znova začela vzpenjati navzgor v lepšo bodočnost...

Čas je odslej tekel hitreje. Obe strani sta sporazumno pristali na najkrajšo zaročno dobo in že jeseni so pripravili poroko.

Vse so pripravili podobno kakor pri zaroki. Tudi gostje so bili v glavnem isti. Povabili so tudi Dušanovo mater in strica Andreja, ki sta prinesla čestitke in darila ostalih sorodnikov.

Nevesta je bila še lepša kakor zaročenka. Bujne kostanjeve lase je obkrožal bel venček, pretkan z majhnimi marjeticami. Dotalno poročno obleko iz tafne svile je zaključila dolga vlečka, ki je pri mizi počivala na okroglem, z rdečim baržunom prevlečenem stolčku. Na prsni je imela pripet orhidejin cvet. Na nogah pa zlati čevljički. Dušan v smokingu. Visok, trd trikotasto izrezan ovratnik, bela svilena pentlja. V levi gumbnici lepa velika bela krizantema...

Domače slanje se je zavleklo do jutra, ko je pred hišo zopet čakala okrašena kočija dunajskega fijakerja. Obe materi in obe sestri so novoporočenca spremljale na ulico. Za njimi pa je stric Andrej prinesel dva lepa usnjena kovčka. Pristrčno slovo, posebno ob matere Ane in strica Andreja, ki sta še isti dan odpotovala proti domu.

Zenitovansko potovanje ju je vodilo prek slikovite Solnograške, čez Alpe, po Koroški, kjer sta se za nekaj dni ustavila ob Vrbskem jezeru. Nadaljevala sta dolgo pot do svetega Štefana na sinjedi Jadrani ob Črnogorski obali. Bilo je še prijetno toplo. Čolnarila sta se sprehajala po cipresnih in dišečih borovih gajih in uživala medene tedne srečnega para.

Ko so se iztekli dnevi brezskrbnega življenja, sta se s parnikom popeljala do Trsta, ki je v tistih časih bil še do polovice slovensko mesto. Od tam dalje pa z vlakom po južni železnici nazaj v veliko metropolo ob Donavi.

Začelo se je novo življenje v starem okolju. Medtem se je mati domenila z notarjem, da je pripravil predajo hiše in obrtniškega podjetja. Obrt so prepisali na Dušana, hišo pa po polovicah na oba. Celotno premoženje so ocenili precej visoko, ker je mati hotela zagotoviti mlajšima hčerkama primerni doti. Zase si je izgovorila le skromen kot v podstrešni sobici, hrano, bolniško oskrbo, nekaj obleke ter strežbo za onemogle dni. Postala je nekaka prevžitarica v mestu.

Dušan je gospodaril. Irena pa je pridno nadaljevala s študijem na trgovski akademiji. Nekaj časa je izgledalo, da bo vse potekalo zadovoljivo. Čim pa je Dušan opustil ročno delo, so počasi začele usihati petičnejše odjemalke. Po

zorcju njihove čevljarice je nastalo več tekmujočih delavnic. V gospodarstvu podonavske monarhije je začelo nekaj škripati. Davčni vijak je vedno huje pritiskal. Nova naročila so pešala, s samimi popravili pa ni bilo mogoče plačevati boljših pomočnikov. Ko je delavnico zapustil najboljši pomočnik, ki se je izučil pri njih še pod vodstvom Dušana, je nazadovanje postalo očitno.

Mati in Dušan sta se tolažila, da so to pač lečasne težave...

Ko je Irena po dveh letih zaključila študije na akademiji, je bila srednja hčerka že na univerzi, najmlajša pa je bila abiturientka na liceju. Na maturantskem plesu so vsi skupno proslavili diplomu in veliko maturo obenem.

Družina je še zadnjič po svoje zablestela v uglednejši javnosti. Dušan je bil ponosen na tri mikavne dame, ki jih je lepo oblečene pripeljal na elitni ples. Še je bilo denarja dovolj za lepe šopke in ko sta proti koncu prisedla oba kavalirja mlajših sester, so natočili še šampanjca.

Tudi najmlajša hčerka se je vpisala na univerzo. Materi so se pokazali prvi znaki težje bolezn. Začela je bledeti in hujšati in le s težavo je tu in tam še mato pomagala v kuhinji.

Po končanem prvem letu na univerzi je naj-

nadstropju. Vse to je zelo prizadelo mladi Potokarjev par.

Nazadujoče gospodarstvo, smrtna bolezen matere, ki je terjala velike stroške zdravljenja, je dopolnila še Irenina novica, da pričakuje otroka. To bi sicer pomenilo vesel dogodek v hiši, ki pa je bil izven načrtov in preuranjen in je v trenutni situaciji pomenil povečanje skrbi.

Irena je opustila zaposlitev v domači trgovini in je morala prijeti za delo v gospodinjstvu, ker je mati popolnoma onemogla. Tudi čevljarica se je skrčila in Dušan je moral ponovno sestiti za mizico in smoliti konopljo, kakor nekoč v najtežjih časih svojega mladega življenja. Vse pomočnike je moral odpustiti in ostal mu je samo vajenec.

Ugled je počasi popolnoma zbledel, veselje se je prelilo v žalost in blagostanje je utonilo v skrbeh. Četudi še tako prizadeta, sta ostala Irena in Dušan dobra drug do drugega in tudi do matere, ki je zaradi gospodarskega neuspeha trpela bolj, kakor pa zaradi lastne hude bolezni.

V neprespanih nočeh je Dušana morala usoda njegovega očeta. Kakor strahovi v zakletem gradu so se v polsnu vrstili dogodki. Čim je le malo zadremal, se mu je prikazoval nesrečni oče, kako tava nekje v daljnem in neznanem svetu.

Franjo Brumen

Zamrjena življenja

(Biografski roman petih rodov)

mlajša Sonja, ki je bila med tremi sestrami najživahnjša, napovedala mami, da pride njen izvoljenec, ki je med tem postal inženir, prosit za roko.

»Prejati slej se mora zgoditi, ljubo dete, mlada si še, a čas beži, čedalje bolj hitro tečejo leta. Vse dobro premisli! Še enkrat pretehtajte s sestrama in Dušanom. Če bo odločitev obveljala, naj pride.«

Pri posvetovanju je srednja Živa zardela in v zadregi plahega dekleta napovedala tudi svojega snubca. Bil je mlad profesor za jezike. Spoznala ga je v seminarju in je bil asistent na fakulteti.

Ko se je čez nekaj dni poлегel vtis prve napovedi, sta stopila Irena in Živa do matere in ji sporočili dokončno odločitev. Mati je tudi srednjo hčerko podobno odpravila in zmenili so se, da bodo obe zaroki opravili istočasno. Tako bo imenitnejše, bo celo nekaj neobičajnega in še ceneje in z manjšo zamudo časa.

Pripravili so zopet pritlične sobe, kakor za Irenino poroko. Vse je potekalo podobno, le gostje so bili drugi. Univerzitetni asistent je privedel s seboj svojega prijatelja, ki je bil izbran za poročno pričo. Bil je spročen in razgledan gospod, dobro je obvladal umetnost govora in z duhovitim nastopom jih je spravil v pravo razpoloženje.

Mati Sabina tedaj že ni mogla več prikriti svoje težke bolezni, pa vendar je malo posedela za mizo, dokler se objokano po profesorjevem govoru ni umaknila v svojo sobo.

Mlada para nista hotela predolgo odlašati s poroko. Hitro so potekali za zaročence trije polževi meseci, ki so bili v tistih časih nekakšna najkrajša preizkusna doba pred poroko.

V Kosovi hiši so se začele velike priprave za dvojno gostijo. Zob časa je zdelal stene v so. Prišli so pleskarji in napravili v hiši velik nemir in nered, za njimi čistilke in tako po vrsti. Ker mati ni mogla več pomagati, so prihajale sosedice, da so pripravili in napekli dovolj domačega peciva. Tudi kuhinjska umetnost je imela nalogo poudariti posebnost dogodka.

Cerkvene obrede so opravili v najlepši cerkvi svetega Štefana. Slaviti so začeli v soboto popoldne in nehali so že brez novoporočencev pozno v nedeljo zvečer. Mladi pari so odhiteli na poročno potovanje.

Poročno slanje je potekalo v soboto popoldne bolj umirjeno. Razgibano veselje je naraščalo bolj zadržano, najprej le v dvoje, potem na obe strani v troje in končno živahno vsevpred. Po slavnostnem napitku v prvem delu sobotne večerje, je z vpletenimi dhovitimi...

Mati Sabina se je tega zanj o največjega dogodka udeležila le na kratko. Njena bolezen je nezadržno napredovala. Zdravniki so ugotovili neozdravljivo rakasto obolenje, pa tudi leta so bila že visoka.

Mnogoter dogodek je za nekoga dober, za drugega slab. Eden in isti lahko prinese temu veselje, onemu težave. Tako so se zgrmadile na Dušana velike skrbi. Že tako pešajoče gospodarstvo je moralo izplačati naenkrat dvojno doto za obe hčerki, ki sta se poročili od hiše. Moral je odprodati del pritličja s trgovskimi prostori in še najeti tuje stanovalce v izpraznjene sobe v

Občutki prekletstva njihovega rodu so mu rahljali živce. Posebno nekatere viharne noči, ko se je vreme naglo spreminjalo, so bile zelo moreče. Včasih ga je lovil strah, da ne bi nekega dne tudi sam obupal in zabodil po očetovih stopinjah. Šele jutraj, ko se je noč umaknila in je ugledal svojo lepo ženo, se je zbral in umiril.

Svoji materi o teh stiskah nikdar ni upal potožiti. Bal se je, da bi se komaj malo zaceljena rana znova odprla. Sirota je brez tega imela dovolj trpljenja. Zgubila je ljubljenega moža in ni vedela, ali še živi, ali je mrtev; niti kje je njegov grob.

Tri mesece preden je Irena rodila, je mati dozorila in ugasnila. Skromno so jo pokopali poleg moža na velikem pokopališču, kjer je toliko predalov in oddelkov, da najde svoje grobove in niti, ki dobro ve zanje.

Na pogreb sta zopet prišla samo mati in stric. Šele sedaj je mati videla in zvedela za velike spremembe na Kosovem domu, o katerih dosedaj niti sanjala ni. Dušan in Irena sta skušala prikrivati prizadetost in podrobnosti, toda materino oko je preveč budno, da bi mu moglo kaj uiti. Spremembe so bile očitne na vsakem koraku.

Medtem so dogodki na novem Potokarjevem domu drug drugega prehitevali. Otroci so odrasčali. Starejše hčerke so bile že godne za poroko. Najstarejša se je kar v domačem kraju priučila za poštarico, druga za šiviljo, ena pa se je učila v trgovini.

Komaj mesec dni pred veselim dogodkom pri Kosovih je Dušan prejel iz domovine pismo, v katerem ga je sestra povabila domov na poroko. Poročila se bo na bogatejši kmetiji v domačem kraju. Gospodinja bo majhen zaslužek na pošti pa bo pomagala pri davkih, tako je sporočila.

Irena je bila s svojim stanjem že tako daleč, da se ni upala spustiti na tako dolgo pot. Dušan je nakupil darila. V domači farni cerkvi, kjer so opravili poroko, je srečal mnoge znance iz mladosti. Zvedel je to in ono, med drugim, da so pred kratkim pokopali njegovega prvega mojstra. Dočakal je visoka leta. Poromal je tudi na njegov grob in hvaležno prižgal svečko v spomin.

Doma je govoril z ljudmi po domače kakor nekoč in ljudje so menili, da se ni nič spremenil, morda le še bolj zresnil. Potožil je materi, da ga skrbi, kako je doma, bil je sedaj takorekoč sam za vsa odgovornejša opravila. Ni se mogel muditi daleč časa v domačem kraju in že naslednji dan se je poslovil.

Na domu ga je čakalo majhno nepričakovano presenečenje. Žena Irena ga je sprejela nakam hladno. Ni si mogel razložiti, kaj neki bi moglo biti po sredi. Vprašati pa ni hotel. Ni hotel razpohovati nečesa, česar ni poznal. Morda je kaj takega, da Irena ne bi bilo prav, če bi razpravljali o stvari. Če pa bo Irena želela, ali če bo potrebno, bo gotovo ob pravem trenutku načela zadevo.

Ni bilo treba dolgo čakati. V svoji sobi je našel na pisalni mizi pismo iz stare domovine. Zaprtlo je ležalo na vrhu drugih papirjev. Na zadnji strani ovitka je bilo napisano: »Odpošilja Breda Smrekar.« Že samo naslov odpošiljatelja je zadostoval, da je rani občutljivo Irenino srce.

Tudi Dušana je sprva neprijetno spreletelo.

Prvi trenutek si ni mogel razložiti, zakaj pismo po tolikem času. Kaj neki naj pomeni! Ustrašil se je svojih lastnih čustev. Plamen prve ljubezni namreč nikdar ne ugasne popolnoma. Moč ga je utišati, toda nikdar popolnoma pogasiti. Je kakor grmada, ki zagori z visokim plamenom, počasi pojenjuje v zavetju še dolgo tli. Pepel pa ostane. Gorljiva stvar je le spremenila svojo zunanjo obliko...

Na samem je odprl pismo: »Dragi prijatelj iz mladosti! Zelo pozno smo zvedeli, da živiš na Dunaju in da ti gre dobro. Prijeto me je presenetila novica, da si se poročil in da si srečen v zakonu. Vsi Smrekarjevi ti pošiljamo iskrene čestitke!

Prav posebej se ti zahvaljujem za izredno darilo ob moji poroki. Lepših čevljevčkov še ni imela nobena nevesta na Bledu! Ko prideš v staro domovino, s zglesi pri nas! Čaka te poročno darilo naše družine!

Lepo pozdravi ženo in ostani zdrav! Breda in vsi Smrekarjevi!»

Zakaj se ni podpisala z novim imenom, Dušanu ni bilo jasno.

Ko je pokazal pismo Ireni, ki je nestrpno čakala v kuhinji, je zopet zasijalo sonce mlade zakonske sreče. Objela ga je in bil je deležen toplega poljuba, ki ga je ob vrnitvi namenoma zanemarila. Povedal je vse, kaj in kako je bilo, pojasnil je pismo in zgodbo o drugih zlatih čevljicah.

Nihče ni slutil, da so mladi zakonski sreči odmerjeni le še kratki dnevi. Zadnje tedne Irena ni mnogo hodila po mestu. Vse je opravljal Dušan, ona pa je nakupovala le tiste stvari, ki jih Dušan ne bi znal prav izbrati. Mnogo dela je imela s pripravami za malo balico novorojenčka, ki sta ga oba čedalje bolj z veseljem pričakovala.

Porodničarka je redno prihajala na dom k Ireni, posvetovali sta se o tem in onem, kakor je bila navada v tistih časih. Pri zadnjem obisku je menila, da so zunanji znaki nekaj drugačni, kakor običajno, da pa še vedno upa na dober iztek poroda.

Tako je Irena dočakala dan, ko so jo sredi noči prebudile krčevite bolečine, ki so se čedalje pogostje zaporedoma pojavljale in stopnjevale. Preden se je zbudil novi dan, je Dušan moral po babico.

Porodni naporji so trajali že celi dan, ko je babica opazila, da se rodi otrokova ročica, so stopili hitro po vznika in odpeljali Ireno v bližnjo bolnišnico.

Poskusi popraviti otrokovo porodno lego niso uspeli. Poklicali so Dušana in mu povedali žalostno ugotovitev, da bo treba otroka, ki zadnje ure ne kaže več znakov življenja, po kosih rešiti iz materinega telesa. Tudi že tedaj je namreč veljalo načelo, da je v takih zapletenih primerih treba prvi vrsti zaščititi mater in v skrajni sili žrtvovati otroka. Kruta vest je pretresla očeta, ki je po tolikih udarcih usode pričakoval prvega otroka.

Ko je drugi dan Dušan prišel na obisk v bolnico, je zvedel, da je sinček bil krepko razvit, tako da velikost telesa ni bila v skladu s poročniimi pogoji in je zato prišlo do napačne lege.

Od porodnih naporov, izgube krvi in bolečin izmučena nesrečna mamica se je že malo po pravila in je od časa do časa zadremala. Dušan ji je prinesel velik šopek rdečih vrtnic, ki so se komaj razcvetale iz popkov in cvetove. Namesto veselja so šopek oblike solze nesrečnih staršev. Irena je ležala sama v bolniški sobi z zatemnjenim oknom, ponoči pa ob pritajeni modri lučki.

Drugi dan proti večeru je začela naraščati vročina in zdravniki so postali zaskrbljeni. Porodnica je postajala nemirna. Spanec jo je zajel le še v presledkih, počasi pa je spanje popolnoma prenehalo. Naslednji dan je bila vročina še višja, proti jutru pa jo je stresla huda mrzlica. Zjutraj je vročina sumljivo zadržila izpod normale. Varljivemu olajšanju je sledila ponovno mrzlica in zvečer zelo visoka vročina. Zdravniki so ugotovili porodno mrzlico s prisaditvijo.

Zopet so poklicali Dušana in mu obrazložili nevarno stanje. Odslej je Dušan prihajal dvakrat dnevno na obisk. Tudi on je postajal utrujen, ker ni mogel spati. Pridno sta bolnico obiskovali tudi obe sestri. Irena pa je slabela in bledela iz dneva v dan.

Dušan je zashutil smrtno nevarnost. Ostajal je tudi čez noč ob njeni postelji. Irena se je čedalje težje pogovarjala. Oblival jo je mrzel znoj in onemela je. Zgubila je zavest. Zdravniki so se še dalje neumorno trudili, toda nemočni pripomočki tistega časa niso zalegli. Desetega dne po ponesrečenem porodu se je razcvetel že drugi šopek v lepe velike rdeče cvetove in Irena je za vedno zaprla trudne oči.

Majhen grobek poleg dedka in babice se še ni utegnil osušiti, ko so ob njem izkopali četrto gomilo.

Za njimi obe sestri in z njima mati Ana in stric Andrej.

Med neštetiimi grobovi velikega centralnega pokopališča na dunajskem polju se je vila dolga pogrebna povorka. Skoro cela ulica navzgor in navzdol od Kosove hiše številni sošolci Ireninega letnika in še mnogo drugih so pospremili nesrečno mlado mater k večnemu spanju, ki ga bo sanjala ob svojem sinku, ki je umrl, preden se je rodil.

Sonja in Živa sta spremili Dušana, mater in strica na dom. Po dveh dneh se je stric vrnil domov. Mati je ostala pri nesrečnem sinu. Bala se je zanj. Zaskrbljena je v njegovih očeh zasledila zgubljeni pogled nesrečnega očeta.

Nadaljevanje prihodnjič

IZ DNEVNIKOV

PONEDELJEK, 22. JANUARJA

Zimske počitnice. Čas, katerega se učenci najbolj veselimo, seveda če je sneg.

Jutranjo sonce in megla, ki je še bila nad vasjo, sta me predramila. Dan je bil kot nalašč za smučanje.

Tako smo se odpravili s prijatelji na Jagodičev hrib pri Ptujski gori. Megla se je že dvignila in na kolesih nam je postalo toplo. Ker še sneg na cesti ni bil tako zgleden smo se težko vozili. Ko smo že skoraj prispeli, smo še spotoma srečali mojo botro, ki je šla z otroki peš na sankanje. Bil sem vesel, ker sem vedel, da na hribu ne bomo sami. Prispeli smo do tja in tam so že bili učenci petega razreda, ki so imeli smučarski tečaj. Vodila sta jih tov. Maks Klemen in tovarišica za telesno vzgojo. Na hitro smo se pripravili in se začeli smučati. Malo smo morali tudi paziti, da se kdo ni zaletel v tečajnike. Ko smo se naveličali voziti smuk in slalom, smo šli skakat. Ko smo se že nekaj časa tako vozili pa smo naredili tekmovanje. Skakali smo: osmi razred proti sedmemu in šestemu. Najdlje je skočil Babšek, potem Mirko in jaz, za mano pa še Solatnik, Napast in Drevenšek. Tako je potem zmagal osmi razred, za njim je bil sedmi in kot zadnji šesti razred. Okrog 12. ure smo šli malicat in ko smo si vzeli malice iz vrečk, in je Sagadin, ki ni skakal, zvil nogo. Ni ga bolela takoj in lahko je hodil, pozneje pa ni mogel več prestopiti. Zato so ga s tečajniki odpeljali domov z avtomobilom. Za ta dan to ni bilo dovolj. S tovarišem smo vozili slalom. Zmagal je tovariš. Okrog enih smo šli skakat, toda tokrat nisem skakal. Skoki so bili krajši, ker so se bali, da bi si kdo poškodoval nogo, pa vseeno je Solatnik dobil udarec v nogo. Hiteli smo po tovariša, ga namestili z njegovo pomočjo v pravičen položaj, tovarišica Terezija Munda ga je odpeljala v bolnišnico. Mi pa smo se opravili domov. Doma sem zvedel, da ima nogo v mavcu, da mora dva tedna strogo ležati.

Franc Horvat

SREDA, 24. JANUARJA

Skoraj spomladansko sonce nas pozdravlja. Od streh kaplja, sneg pa počasi kopni.

Nihče ne ve, če bomo v letošnjih počitnicah mogli zavžiti kaj snega, zato ga otroci hočemo izkoristiti do konca, kar se le da.

Na bregu je zbranih precej smučarjev in sankarjev. Pridruživ se sankarjem. Zimskega užitka res ne manjka, vse je pisano, kakor lesket sončnih žarkov na snegu. Sankači tekmujejo med seboj v spretnostih na sankah. Z brega se spuščamo v različnih legah sede, leže, stoje. Vsak padelec je usoden, kajti sledi mu izpad s tekmovanja. Tekmovanja posameznikov je bilo konec. Na breg pridem kot zmagovalka. Medalje za prve tri so podeljene. Za vsakega kepa snega. Tekmovanje smo nadaljevali s tekmovanjem parov. S sosedo sva imeli nekoliko smole. Soseda je sedla na sanke, jaz pa na njena ramena. Po bregu je šlo, da bolje ne more. Brž ko sva prispeli v ravnino, so sani obstale. Od hitrosti, ki sva jo pridobili po bregu navzdol, me je vrglo s sani na nos. Nad glavo so zaplesale zvezde, z nosu pa je pritekla kri. Spet nesrečen dan.

Marjeta Lah

J. Fijačko, Delo, linorez

PONEDELJEK, 29. JANUARJA

Bil je ponedeljek, počitniški ponedeljek. Deževen in pust dan. Sedela sem v avtomobilu in se nemirno presedala. Zdelo se mi je, da tete, ki je šla pred minuto v trgovino, celo večnost ni bilo nazaj.

Jezila sem se na oblake, ki so prekrili modro nebo. Grizla sem nohte in se spraševala:

»Ga bom sploh naučila govoriti? Kaj če mi pobegne ali celo pogine?« Stresla sem z glavo: »Ne, saj ne bo, saj ne sme!«

Poskušala sem misliti na kaj drugega, a zaman. Zopet se je v meni porajala kopica vprašanj. Končno je prišla teta in avtomobil je oral sivo cesto. Pot se mi je zdela neskončno

dolga. Štela sem ovinke, izza zadnjega so se pokazali visoki stanovanjski bloki, ki so se kot gospodarji košatili nad nizkimi enodružinskimi hišami. Še nekaj trenutkov in po stopnicah so zadoneli hitri koraki. Štela sem po stopnicah v prvo, drugo, tretje nadstropje. Globoko sem zajela sapo in pozvonila. Zaslišala sem tih klopce, vrata so se odprla.

Pozdravila sem strica in z očmi preletela stanovanje.

Niti sledu ni bilo o njem. »So se mi zlagali?« Stric mi je bral misli, se je zasmejal in dejal:

»Pomiri se, pomiri! Poglej v dnevno sobo. Odprla sem vrata. Pri oknu, na majhnem stolčku je bila kletka. In kaj je bilov njej?«

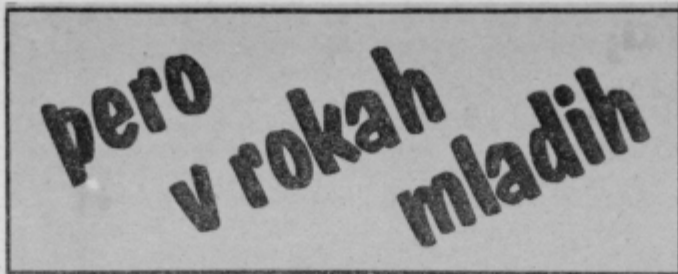
Milena Pleteršek

Na sprehodu

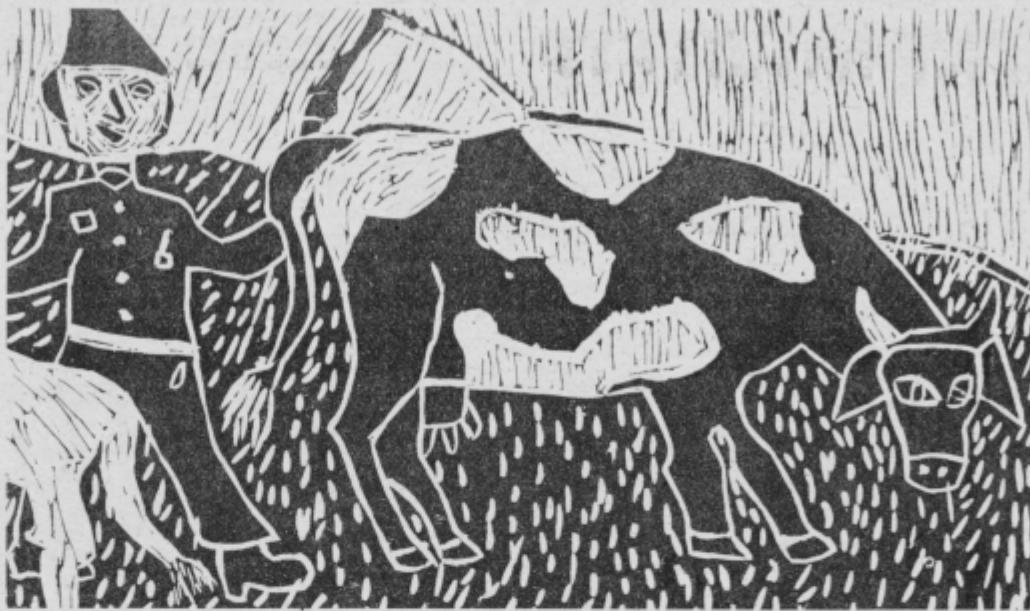
Na sprehod smo šli 5. uro. Šli smo po gozdu na vrh hriba. Potem sem 3 krat skočil prek jarka. V njem je bilo polno listja. Ko je skočila Milena prek jarka, je na tleh zagledala jajčko. Našla je tudi prazno lupino. Tisto jajčece je visoko 3 cm, široko pa 2 cm. Jajčece je svetlozeleno. Jajčece je od skorca.

Potem smo peli pesmi. Šli smo se tudi skrivat. Milan je mižal in jaz sem ga »prefočkala!«

Korez Najda

Pripravili smo vam presenečenje. Prav prijetno presenečenje, kajti v tej številki literarne priloge objavljamo prispevke najmanjših in najmlajših. Predstavili so se učenci 1. razreda OŠ Majšperk, poleg njih pa prispevke še objavljajo učenci OŠ Cirkovce, likovni del pa so prispevali učenci OŠ Videm pri Ptuj.

D. Širovnik, Krava, linorez

A. Junger, Pikanogavička, linorez

SOBOTA, 3. FEBRUARJA

Mamica se je odpeljala v Ptuj. K nam je prišla sestrčna Tanja. Pripeljala se je s kolesom iz Rač. Bilo je kar mrzlo in še veter je pihal. Meni se ne bi dalo s kolesom na pot.

Tanja je pripovedovala, da so imeli med počitnicami folklorne vaje in pevski zbor. Med tem pogovarjanjem sva igrale mlin. Meni ni in ni šlo. Prvi dve igri sem izgubila. Bila sem malo jezna, a se nisem dala. Igrala sva še tretjič. Posrečilo se mi je premagati Tanjo. Z zmago sem dobila veselje do igre. Igrale sva še nekaj iger, potem sva seštele točke. Zmagovalka sem bila jaz. Težko sem si priborila zmago, saj si je od začetka nabirala točke Tanja.

Ure igre in veselega kramljanja so hitro minile. Tanja se je morala posloviti, če je hotela prispeti do doma pred mrakom.

Edita Peršuh

Note

VČERAJ SEM BILA V GLASBENI ŠOLI POGOVARJALI SMO SE O NOTAH, VSAK MORA IMETI OVIT NOTNI ZVEZEK. IGRALA BOM NA KLAVIR. Z MENOJ HODI V PTUJ TUDI KSENJA.

SAŠKA SAGADIN

TOREK, 23. JANUARJA

Torkov dan se je zame pričel nekoliko kasneje kot ostali. Mama, oče in brat so odšli že jutraj ob 5. uri službo, mene pa so prepustili spanju, dokler ni sonce osvetlilo sobe in me prebudilo.

Vsa jutranja opravila so me še čakala. Hitro sem tekala sem tja, da nisem vedela niti, kje se me glava drži. Naposled sem skuhala še kosilo, kajti do treh popoldne, ko se vrnejo ostali član naše družine domov, mora biti vse v redu.

Po opravljenem delu sem se odpravila na vas, kjer je bila

zbrana skupina otrok, ki se je veselila na snegu in ledu na bližnjem potoku. Tu so bile tudi moje prijateljice, ki so se drsale s »polno paro«. Medse so vabile tudi mene. Bila sem vesela, kajti zelo rada sem v družbi prijateljic.

Radostno smo se drsale druga za drugo in tudi tekmovala, katera najdlje drsi. Tudi sama sem hotela pokazati svoje spretnosti.

Pognala sem se z vso močjo, neslo me je s tako hitrostjo, da se nisem mogla ustaviti, čeprav me je bilo že malce strah. V trenutku se zgodi strašno: »Štrbunk!« je zapokalo in že sem bila do kolen v mrzli vodi. Malo sem pogledala okoli in opazila, da se mi vsi smeji. Naredila sem se jezna, češ, kaj se mi boste posmehovali, če je meni všeč, bo moralo biti tudi vam! Vendar te misli mi niso dolgo rojile po glavi. Izbila sem si jih takoj, ko me je začelo zebsti, ko so moje hlače postale trde kot led.

Hitro zatem me ni bilo več na ledu.

Domov sem stekla s težavo, kajti vse me je oviralo, pa še zeбло me je po vrhu.

Neprijetnost me je čakala tudi doma, saj sem bila najprej deležna še maminega karanja. Čez čas sem sedla za zapeček in v roke vzela Ingoličovo knjigo Gorele so grmade. Čeprav je bila knjiga zanimiva, sem jo hitro odložila, kajti le topla postelja mi je bila lahko še v uteho.

NEVENKA BRUMEC

ČETRTEK, 1. FEBRUAR

Zbudila sem se še kar zgodaj. Ne zaradi utrujenosti, ampak zaradi lenobe sem v postelji ostala do pol desetih. Še takrat ne bi vstala, pa me je mama le prepričala, da bo teba vstati iz postelje. V zaspanosti sem se oblekla, potem pa k zajtrku. Kruh z maslom mi je teknil prav tako kot čaj.

Mrzel curek vode, s katerim sem si umila obraz, me je dokončno prebudil. Pospravila sem, mama pa je pričela s pripravami za kosilo, med tem časom sem brala.

Po kosilu sem pomagala pomiti posodo. Čas je hitro mineval, ker sva z bratom igrala šah. Slednji sem sedla v naslonjač in gledala televizor, tako dolgo, dokler nisem postala zaspana in odšla spat.

Liljana Brglez

Četrtek

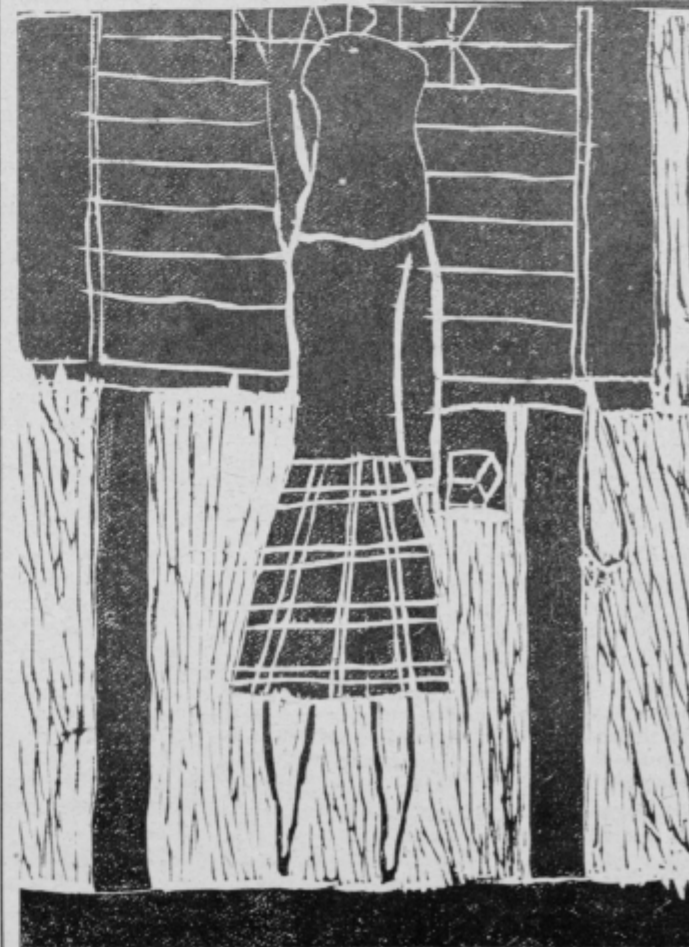
Na sprehodu smo bili v četrtek. V gozdu smo se igrali. Milan je mižal in mi smo se skrili. Nato smo si peli. Tovarišica je rekla, da lahko trikrat skočimo prek jarka. Takrat sem našla skorčkovo jajčece. Dala sem ga tovarišici in nato smo se igrali gnilo jajce. Tudi lovili smo se. Dani je tekal za deklicami s travo. Me smo pa mislile, da ima koprivo.

Novak Milena

Sprehod

Šli smo v breg in malo tekli. Ko smo prišli na vrh, smo se igrali in skakali prek jarka. Tovarišica je rekla: »Vsak mora skočiti prek jarka trikrat.« Tisti jarek ni bil prazen, ampak je bilo v njem listje. Potem smo se šli skrivat.

Vlado Kmetec

R. Krivec, Pri tabli, linorez

DOMAČA RAST je literarna priloga TEDNIKA in jo izdaja zavod za časopisno in radijsko dejavnost Radio-Tednik Ptuj, Vošnjakova 5, poštni predal 99. DOMAČO RAST ureja uredniški odbor: Nataša Belšak, Viktorija Dabič in Zdenko Kodrič.